

R A P O R T
privind executarea bugetului de stat
în anul 2017

CUPRINSUL
raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2017

Sumar executiv.....	- 3 -
I. Evoluții macroeconomice ale economiei naționale în anul 2017.....	- 6 -
II. Implementarea măsurilor de politici bugetar-fiscale	- 9 -
III. Executarea bugetului public național	- 17 -
3.1 Realizarea părții de venituri a bugetului public național	19 -
3.2 Executarea părții de cheltuieli a bugetului public național.....	32 -
3.3 Soldul bugetar al bugetului public național	35 -
3.4 Datoria sectorului public	36 -
3.5 Datorii interne ale instituțiilor finanțate de la bugetul public național	38 -
IV. Executarea bugetului de stat	- 38 -
4.1 Veniturile bugetului de stat	39 -
4.2 Cheltuielile bugetului de stat.....	50 -
4.3 Datoria de stat	55 -
4.4 Soldul bugetar al bugetului de stat	56 -
4.5 Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale.....	59 -
4.5.1. Servicii de stat cu destinație generală	59 -
4.5.2. Apărare națională	63 -
4.5.3. Ordine publică și securitate națională	65 -
4.5.4. Servicii în domeniul economiei	68 -
4.5.5. Protecția mediului.....	73 -
4.5.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale.....	74 -
4.5.7. Ocrotirea sănătății	77 -
4.5.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	80 -
4.5.9. Învățământ	82 -
4.5.10. Protecție socială.....	86 -
4.6 Transferurile către bugetele locale	90 -
4.7 Descrierea bilanțului contabil al bugetului de stat.....	92 -
4.8 Creanțele și datoriile instituțiilor finanțate de la bugetul de stat	92 -
4.9 Implementarea recomandărilor și executarea cerințelor din hotărârea precedentă a Curții de Conturi	93 -

Sumar executiv

Evoluțiile în anul 2017

Ritmul creșterii economiei naționale în anul 2017 a atins un nivel de 4,5% față de anul precedent. Această creștere a fost susținută de cererea internă puternică și de mediul extern pozitiv. Cererea internă a crescut brusc în mare parte datorită consumului privat și creșterii volumului investițiilor, care a înregistrat valori pozitive după criza din anul 2014. Cererea internă mai puternică a fost adversă comerțului net, importurile crescând într-un ritm mai rapid decât exporturile.

Politica monetară a Băncii Naționale a Moldovei (BNM) a fost promovată într-un cadru de menținere a stabilității prețurilor (țintirea inflației) și în condițiile unui regim flexibil a ratei de schimb. Inflația medie anuală s-a apropiat de ținta stabilită de BNM și a atins nivelul de 106,6 la sută.

Indicatorii sociali s-au îmbunătățit: veniturile populației și câștigul salarial mediu lunar a unui angajat au fost în creștere, iar numărul șomerilor oficial înregistrați s-a micșorat față de anul precedent.

Politica bugetar-fiscală în anul 2017 a fost îndreptată spre consolidarea bugetului, prevenirea riscurilor și asigurarea stabilității financiar-economice a țării. Resursele publice disponibile au fost direcționate în strânsă legătură cu prioritățile de politici stabilite, exclusiv la onorarea angajamentelor deja asumate.

Au fost depuse eforturi pentru consolidarea relațiilor cu partenerii externi, permițând astfel mizarea în continuare pe sprijinul financiar al acestora și relansarea reformelor demarate pentru asigurarea bunăstării societății și dezvoltării economice.

Strategia bugetar-fiscală pe termen mediu se axează pe obiectivul consolidării veniturilor, sporirea eficienței cheltuielilor și implementarea reformelor, care vor genera venituri suplimentare. Un accent deosebit a fost pus pe corelarea strânsă a cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile, prioritizarea programelor de cheltuieli și direcționarea resurselor disponibile la programe de importanță majoră, fără a admite crearea de blocaje financiare în sistemul bugetar.

Contextul general în care s-a executat bugetul de stat în anul 2017

✓ Pe parcursul anului 2017 a continuat implementarea reformei administrației publice centrale, care s-a soldat în final cu reducerea numărului de ministere de la 16 la 9, ceea ce în perspectivă trebuie să contribuie la crearea unor instituții mai eficiente în beneficiul cetățenilor.

✓ A fost dezvoltat în continuare sistemul fiscal pentru a asigura un flux stabil de venituri la buget, accentul fiind pus pe simplitatea, eficiența și transparența acestui sistem.

✓ Bugetul de stat, aprobat pe anul 2017 prin Legea nr.279 din 16 decembrie 2016, a fost modificat de 2 ori pe parcursul anului prin Legea nr.33 din 17 martie 2017 și Legea nr.230 din 10 noiembrie 2017.

✓ Ținta de deficit a bugetului public național a fost stabilită pentru anul 2017 la nivel de 2,9% din PIB față de 1,9% din PIB executat în anul 2016. Exercițiul bugetar pentru anul 2017 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) la nivel de 0,76% din PIB.

Bugetul public național

Evoluția bugetului public național, 2016-2017, mlrd.lei

Indicatorii	Executat		% în Structura		% în PIB	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
PIB	135,4	150,4	x	x	x	x
Venituri						
BPN, incl.:*	45,95	53,38	100,0%	100,0%	33,9%	35,5%
<i>BS</i>	28,88	33,95	62,9%	63,6%	21,3%	22,6%
<i>BASS</i>	15,06	17,82	32,9%	33,4%	11,1%	11,8%
<i>FAOAM</i>	5,76	6,26	12,5%	11,7%	4,2%	4,2%
<i>BUAT</i>	12,05	13,46	26,2%	25,2%	8,9%	8,9%
Cheltuieli						
BPN, incl.:*	48,46	54,52	100,0%	100,0%	35,8%	36,3%
<i>BS</i>	32,3	35,48	66,7%	65,1%	23,9%	23,6%
<i>BASS</i>	14,96	17,61	30,9%	32,3%	11,0%	11,7%
<i>FAOAM</i>	5,67	6,26	11,7%	11,5%	4,2%	4,2%
<i>BUAT</i>	11,31	13,27	23,3%	24,3%	8,4%	8,8%
Deficit (-)/excedent (+)						
BPN, incl.:	-2,5	-1,14	100,0%	100,0%	-1,85%	-0,76%
<i>BS</i>	-3,43	-1,53	137,2%	133,75%	-2,5%	-1,02%
<i>BASS</i>	0,1	0,2	-3,9%	-17,5%	0,07%	0,13%
<i>FAOAM</i>	0,09	-0,004	-3,6%	0,35%	0,07%	-
<i>BUAT</i>	0,74	0,19	29,7%	-16,6%	0,5%	0,13%

Nota: * Datele referitoare la veniturile și cheltuielile componentelor BPN sunt prezentate cu transferuri între bugete.

Bugetul public național în anul 2017 a înregistrat un *deficit* în sumă de 1144,8 mil.lei, comparativ cu cel prevăzut în sumă de 5 585,1 mil.lei. Ca pondere în PIB, acesta a constituit 0,76%, cu 3,0 p.p mai puțin față de prognoza precizată și cu 1,09 p.p mai puțin față de anul 2016. Deficitul mai mic se datorează subexecutării cheltuielilor de către bugetele locale, precum și ale proiectelor finanțate din surse externe, drept rezultat a incertitudinii finanțării acestor proiecte, executării lucrărilor, efectuării achizițiilor și rezilierii contractelor pe unele proiecte.

Veniturile acumulate la bugetul public național au fost la nivel de 101,1% față de prevederile anuale. Față de anul 2016 s-a înregistrat o majorare cu 16,2 la sută.

Cheltuielile bugetul public național au fost executate la nivel de 93,4% față de prevederile anuale. Comparativ cu anul 2016 cheltuielile s-au majorat cu 12,5 la sută.

Bugetul de stat

Evoluția bugetului de stat, 2017, mil.lei

	Aprobat	Precizat	Executat	% față de precizat
Venituri	32 839,2	33 778,3	33 947,4	100,5
Cheltuieli	36 994,8	37 802,5	35 479,1	93,9
Sold bugetar (deficit)	-4 155,6	-4 024,2	-1 531,7	38,1
<i>Deficit - ponderea în PIB</i>	<i>2,9%</i>	<i>2,7%</i>	<i>1,0%</i>	

Analizând execuția bugetului de stat pentru anul 2017 se constată următoarele:

- încasările au fost realizate în sumă de 33 947,4 mil. lei cu 169,1 mil. lei (0,5%) supra nivelului prevederilor precizate;
- cheltuielile au fost efectuate în sumă de 35 479,1 mil. lei cu 2 323,4 mil. lei (6,1%) sub nivelul prevederilor precizate;
- soldul bugetar (deficitul) în sumă de 1 531,7 mil. lei a fost cu 2 492,5 mil. lei (61,9%) sub nivelul prevederilor precizate. Din suma totală a deficitului, proiectelor finanțate din surse externe le revine 919,8 mil.lei sau 60,0%.

Drept surse de finanțare a deficitului au servit:

- datorii în sumă de 3 421,2 mil.lei, dintre care - datorii interne – 1118,4 mil.lei și împrumuturi externe (nete) – 2 302,8 mil.lei. Pe parcursul anului 2017, față de creditorii externi au fost onorate obligațiunile în sumă de 1 323,1 mil.lei.

La finele anului 2017, soldurile la conturile bugetului de stat au constituit 4 933,9 mil.lei dintre care soldurile pe componenta de bază a bugetului de stat - 4 285,9 mil.lei, iar soldurile proiectelor finanțate din surse externe - 648,0 mil.lei.

În anul 2017 au fost înregistrate tendințe pozitive de diminuare a *arieratelor interne*.

Datoria de stat

Datoria de stat s-a încadrat în limite stabilite prin Legea bugetului de stat pe anul 2017. Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 decembrie 2017, a constituit 34,4%, fiind cu 3,2 p.p. mai mică comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2016.

Provocările aferente executării bugetului de stat în anul 2017

În pofida măsurilor întreprinse pentru executarea indicatorilor bugetari prevăzuți pentru anul 2017, au persistat și unele impedimente, care au avut influență asupra executării depline a bugetului, inclusiv:

- Dependența programelor prevăzute în buget de asistența financiară externă;
- Nivelul scăzut de implementare a proiectelor finanțate din surse externe.

Din volumul total a cheltuielilor neexecutate ale bugetului de stat circa 40 la sută le revine proiectelor finanțate din surse externe (984,2 mil.lei), cauzele fiind în special:

- desfășurarea cu întârziere a licitațiilor la proiectele de infrastructură, calitatea scăzută a documentelor tehnice elaborate;
 - insuficiența capacităților instituționale de implementare a proiectelor și programelor și valorificare a resurselor planificate, rezilierea unor contracte din cadrul Acordului încheiat.
- Nivelul înalt al fluctuației cursului de schimb pe parcursul anului.

I. Evoluții macroeconomice ale economiei naționale în anul 2017

Pe parcursul anului 2017 economia Republicii Moldova a continuat trendul ascendent: creșterea investițiilor în active imobilizate, intensificarea comerțului exterior, și ca rezultat, ritmul creșterii economice în termeni reali a atins nivelul de 4,5 la sută. Această creștere a fost susținută de

cererea internă puternică și de mediul extern pozitiv. Cererea internă a crescut brusc din contul creșterii consumului privat și investițiilor în active imobilizate.

Creșterea economică s-a datorat intensificării activității economice înregistrată în majoritatea sectoarelor economiei naționale. Este de menționat faptul că dezvoltarea economică denotă o stabilitate relativă, fiind determinată de influența multitudinii de factori interni și externi. Semne ușoare ale dezechilibrului economic mai sunt observate prin prisma aprecierii negative a soldului balanței comerciale, ceea ce s-a petrecut pe fonul majorării valorilor de export, ca factor esențial fiind dezvoltarea activităților agricole și industriale.

Promovarea unei politici monetare echilibrate de către Banca Națională a Moldovei a condus la menținerea ratei inflației în limitele țintei stabilite și aprecierea monedei naționale în raport cu valutele de referință ale piețelor internaționale.

Tendința pozitivă s-a menținut și în privința indicatorilor sociali, determinată de creșterea reală a câștigului salarial mediu lunar și diminuarea numărului de șomeri. În afară de aceasta, în anul 2017 s-au observat tendințele diminuării (nesemnificative) a efectivului populației active și ocupate.

Proгноza principalilor indicatori macroeconomici care au fost luați în calcul la elaborarea bugetului pentru anul 2017, prognoza precizată din luna noiembrie 2017 și executarea efectivă a acestora se prezintă în tabelul de mai jos.

	Unitatea de măsură	Indicatorii utilizați la elaborarea bugetului pe 2017	Indicatorii precizați pentru 2017	Indicatorii efectivi pentru 2017	2017 efectiv față de	
					<i>proiectul bugetului 2017</i>	
					(+,-)	%
Produsul intern brut nominal	mild. lei	142,8	148,7	150,4	7,6	105,3
<i>față de anul precedent</i>	%	103	103,5	104,5	1,5	X
Indicele prețurilor de consum						
<i>mediu anual</i>	%	104,4	106,5	106,6	2,2	X
<i>la sfârșitul anului</i>	%	104,7	107	107,3	2,6	X
Cursul de schimb al leului						
<i>mediu anual</i>	lei/dol. SUA	20,4	18,56	18,5	-1,9	90,7
<i>la sfârșitul anului</i>	lei/dol. SUA	20,9	17,7	17,1	-3,8	81,8
Export	mil.dol. SUA	2060	2350	2425,1	365,1	117,7
<i>față de anul precedent</i>	%	110	115	118,6	8,6	X

	Unitatea de măsură	Indicatorii utilizați la elaborarea bugetului pe 2017	Indicatorii precizați pentru 2017	Indicatorii efectivi pentru 2017	2017 efectiv față de	
					<i>proiectul bugetului 2017</i>	
					(+,-)	%
Import	mil.dol. SUA	4075	4800	4831,4	756,4	118,6
<i>față de anul precedent</i>	%	109	119	120,2	11,2	X
Soldul balanței comerciale	mil.dol. SUA	-2015	-2450	-2406,3	-391,3	X
Producția industrială						
<i>în prețuri curente</i>	mild.lei	52,9	48,6	50,9	-2	96,2
<i>față de anul precedent</i>	%	104	101	104,5	-0,6	X
Producția agricolă						
<i>în prețuri curente</i>	mild.lei	31,7	31,9	34	2,3	107,3
<i>față de anul precedent</i>	%	104,5	103,5	108,6	4,1	X
Investiții în active materiale pe termen lung						
<i>în prețuri curente</i>	mild.lei	22,8	20,7	21	-1,8	92,1
<i>față de anul precedent</i>	%	102	103	101,3	-0,7	X
Fondul de remunerare a muncii		37,7	39,7	40,1	2,4	106,4

X – valori care nu se calculează din cauza lipsei de relevanță.

Conform rezultatelor activității economice, în anul 2017, *produsul intern brut (PIB)* a însumat 150,4 mild. lei, fiind în creștere față de anul 2016 cu 4,5% (în prețuri comparabile). Semnificativ au influențat asupra creșterii PIB modificările valorii adăugate brute în activitatea comercială și impozitele nete – a câte 1,3%, activitatea agricolă – 1,0%. Pe latura utilizărilor, modificarea reală a valorii PIB se datorează în principal evoluției consumului privat sau consumului final al gospodăriilor populației (+4,2%), pe când formarea brută de capital a contribuit cu 2,9%, iar accentuarea soldului negativ al balanței comerciale a condus la diminuarea modificării PIB (-2,7%).

Contribuția elementelor de utilizare și a ramurilor la creșterea reală a PIB %	2016	2017
PRODUSUL INTERN BRUT	4,5	4,5
Industrie	0,3	0,4
Agricultura, silvicultura, pescuit	2,4	1
Comerț	1	1,3
Construcții	-0,2	0,1
Total servicii	0,9	0,4
Impozite nete pe produs	0,1	1,3
- Consum final	3,1	4,3
-- Cheltuieli cu consumul privat	3,1	4,2
-- Cheltuieli cu consumul guvernamental	0	0,1
- Formarea brută de capital	1,5	2,9

-- Formarea brută de capital fix	-0,7	1,2
-- Modificarea stocurilor	2,2	1,7
<i>Exportul net</i>	-0,5	-2,7
- Exportul de bunuri și servicii	3,8	5,5
- Importul de bunuri și servicii	4,3	8,2

Prețurile de consum au înregistrat o creștere cu 6,6% în mediu față de anul precedent.

Pe parcursul anului leul moldovenesc s-a apreciat esențial. De la începutul anului 2017 moneda națională a marcat o apreciere de 14,4% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 19,98 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2017 până la 17,1 lei la 31.12.2017). Principalii factori care au determinat fluctuațiile monedei naționale au fost oscilațiile dolarului SUA pe piețele valutare internaționale.

Exporturile și importurile au crescut semnificativ comparativ cu anul precedent, importurile crescând într-un ritm mai rapid decât exporturile. În anul 2017 exporturile (în \$ SUA) s-au majorat cu 18,6%, iar importurile - cu 20,2%. Soldul negativ al balanței comerciale s-a majorat cu 21,8% și a constituit 2 406,3 mil. dolari SUA, față de 1 975,7 mil. dolari în anul 2016.

Câștigul salarial nominal mediu lunar al unui salariat din economia națională în anul 2017 a constituit 5 697,1 lei ceea ce constituie o majorare cu 12,1% față de anul 2016. În prețuri reale salariul s-a majorat cu 5,2%. Valoarea medie a pensiei lunare la 1 ianuarie 2018 a fost de 1 527,9 lei și s-a majorat cu 19,8% față de aceeași dată a anului 2017 în termeni nominali sau o creștere reală cu 12,4%. Rata șomajului (proporția șomerilor (conform BIM) în populația activă) la nivel de țară pentru trimestrul IV al anului 2017 a înregistrat 3,3%, fiind cu 0,5 p.p. mai mică față de trimestrul IV 2016.

II. Implementarea măsurilor de politici bugetar-fiscale

Obiectivele bugetului pe anul 2017	Realizări
1. Consolidarea bugetar-fiscală	Politica bugetar – fiscală pentru anul 2017 și cadrul bugetar pe termen mediu au avut la bază angajamentele asumate în cadrul programului cu FMI. A fost dezvoltat în

Obiectivele bugetului pe anul 2017	Realizări
	<p>continuare sistemul fiscal pentru a asigura un flux stabil de venituri la buget, fiind în același timp simplu, eficient și transparent. Strategia bugetar-fiscală pe termen mediu se axează pe obiectivul consolidării veniturilor, sporirea eficienței cheltuielilor și implementarea reformelor, care vor genera venituri suplimentare pentru finanțarea cheltuielilor sociale și capitale atât de necesare.</p> <p>Ținta de deficit al bugetului public național a fost stabilită pentru anul 2017 la nivel de 2,9% din PIB față de 1,9% din PIB executat în anul 2016. Exercițiul bugetar pentru anul 2017 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) la nivel de 0,76% din PIB.</p> <p>Măsurile de politică fiscală și vamală realizate în anul 2017 au fost orientate spre îmbunătățirea climatului de afaceri favorabil pentru agenții, reducerea presiunii fiscale asupra cetățenilor, consolidarea veniturilor fiscale și simplificarea administrării fiscale și vamale, armonizarea legislației fiscale la Directivele Uniunii Europene.</p> <p>Consolidarea părții de venituri a bugetului a fost asigurată prin următoarele măsuri de politică de impozitare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>ajustarea mărimii scutirilor aplicate persoanelor fizice, precum și a grilei anuale;</i> - <i>majorarea cotei impozitului pe venitul persoanei fizice cetățeni din livrarea către agenții economici a producției din fitotehnie și horticultură în formă naturală, inclusiv a nucilor și a produselor derivate din nuci, și a producției din zootehnie în formă naturală, în masă vie și sacrificată, cu excepția laptelui natural, de la 2% la 3%;</i>

Obiectivele bugetului pe anul 2017	Realizări
	<p>- <i>majorarea cotei de impozitare a veniturilor obținute din transmiterea în posesie și/sau în folosință (locățiune, arendă, uzufruct) proprietate imobiliară unor altor persoane fizice cetățeni de la 5% la 7% din valoarea contractului;</i></p> <p>- <i>regimul simplificat de impozitare a activităților independente. În vederea susținerii persoanelor fizice în inițierea propriei afaceri în domeniul comerțului cu amănuntul a fost introdus un regim simplificat de impozitare, fără necesitate ca aceștia din urmă să se înregistreze sub o formă organizatorico-juridică a activității de antreprenorial (Î.I., SRL, etc). Acest regim presupune aplicarea unui impozit de 1% la suma venitului din vânzări;</i></p> <p>- <i>majorarea cotelor accizelor pentru produsele alcoolice, din tutun, petroliere, azot, oxigen concomitent cu stabilirea acestora pe o perioadă de 3 ani. Cotele accizelor pentru băuturi alcoolice, oxigen și azot au fost majorate în mărimea ratei inflației prognozată pentru anii 2017-2019 (5%), iar pentru produsele petroliere și din tutun conform calendarului de armonizarea a legislației fiscale și vamale ce reiese din Acordul de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană;</i></p> <p>- <i>micșorarea cotei accizului pentru autoturisme cu capacitate cilindrică de 3000 cm³ (benzină) și cu capacitate cilindrică de 2500 cm³ (diesel) de la 3,72 euro pînă la 2,5 euro cu aplicarea ratei medii a cursului valutar oficial al leului moldovenesc;</i></p> <p>- <i>exceptarea de la aplicarea scutirii accizelor pentru alcool etilic utilizat de</i></p>

Obiectivele bugetului pe anul 2017	Realizări
	<p><i>subiecții impunerii care desfășoară concomitent activitate economică în industria parfumeriei și cosmetică și în domeniul producerii și comercializării produselor alcoolice;</i></p> <p><i>- majorarea cotei impozitului pe bunurile imobiliare cu altă destinație decât cea locativă sau agricolă de la „0,1%” la „0,3%”. Modificarea respectivă constituie o măsură de compensare a pierderilor la bugetele locale ca urmare a unei baze impozabile subestimate, asigurând în acest sens consolidarea autonomiei financiare a autorităților locale;</i></p> <p><i>- revizuirea cotei maxime a impozitului pe bunurile imobiliare cu destinație locativă, garaje, loturile întovărășirilor pomicole, de la „0,3%” la „0,4%”. Astfel, intervalul de impozitare a bunurilor imobiliare respective va constitui 0,05% - 0,4% din valoarea estimată. Totodată, autoritățile locale vor avea dreptul de a stabili de sine stătător mărimea scutirii de la plata impozitelor pe bunurile imobiliare pentru persoanele de vârstă pensionară, persoanele cu dizabilități, familiile participanților căzuți în acțiunile de luptă, etc. Scutirile stabilite în Anexa la Titlul VI a Codului fiscal sunt valabile până la momentul când autoritatea locală adoptă o decizie de modificare a acestora. Măsura respectivă face parte din setul de măsuri ce are drept scop consolidarea autonomiei financiare locale.</i></p>
2. Creșterea economică optimă, durabilă și incluzivă	<p><i>Măsuri ce țin de <u>politica în domeniul impozitării</u>:</i></p> <p><i>- stabilirea unui regim fiscal unic de impozitare a veniturilor obținute din</i></p>

Obiectivele bugetului pe anul 2017	Realizări
	<p>activitățile desfășurate în sectorul justiției. Suplimentar, a fost introdusă scutirea de TVA a activității desfășurate de către mediatori și experți judiciari, pe lângă scutirile de TVA aplicate la serviciile acordate de către avocați, notari și de către executori judecătorești, existente până la intrarea în vigoare a modificărilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - extinderea facilităților fiscale pentru companiile IT și angajații acestora până în anul 2020 inclusiv. Măsura respectivă are drept scop asigurarea unui mediu de afaceri previzibil și favorabil în industria IT; - a fost introdusă cota standard a TVA de 20% pentru serviciile legate de operațiunile de acordare de licențe și eliberarea de brevete. Scopul modificării propuse este racordarea treptată a prevederilor legislației fiscale naționale la legislația și practica Uniunii Europene; - aplicarea cotei reduse a TVA de 8% la biocombustibilul solid destinat producerii energiei electrice, energiei termice și apei calde livrat pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv la materia primă livrată în scopul producerii biocombustibilului solid, sub formă de produse din activitatea agricolă și silvică, reziduuri vegetale agricole și forestiere, reziduuri vegetale provenite din industria alimentară, reziduuri de lemn; - plafonarea taxei vamale la importul de carne (din specia bovine și porcine, de cocoși și găini) și unt, în contextul angajamentelor asumate în cadrul OMC; - introducerea normei privind termenul de punere în aplicare a modificărilor și/sau completărilor propuse în Codul vamal, și

Obiectivele bugetului pe anul 2017	Realizări
	<p><i>anume peste 180 de zile calendaristice de la data publicării legii.</i></p> <p>Stimularea economiei prin intermediul <u>politicii bugetare</u> a fost efectuată prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>susținerea producătorilor agricoli din Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural;</i> - <i>programul de atragere a remitențelor în economie PARE 1+1;</i> - <i>susținerea întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv din Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural;</i> - <i>fondul de garantare a afacerilor în sectorul rural;</i> - <i>programul de ameliorare a competitivității;</i> - <i>programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET);</i> - <i>sporirea eficienței rețelelor electrice de transport și consolidarea securității energetice a țării prin integrarea în piața energetică a Uniunii Europene;</i> - <i>sporirea securității rutiere prin îmbunătățirea infrastructurii drumurilor la nivel național și local</i> - <i>asigurarea proiectelor în domeniul eficienței energetice.</i>
<p>3. Asigurarea politicilor sociale cu efect asupra unor categorii de populație cu venituri reduse</p>	<p><i>Măsurile de politică bugetar-fiscală cu efect asupra asigurării sociale pentru unele categorii de populație au fost:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>indexarea venitului lunar minim garantat cu creșterea indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent, pentru acordarea dreptului la ajutor social, care a constituit începînd cu 01 aprilie 2017 - 961 lei;</i> - <i>majorarea indemnizației unice la</i>

Obiectivele bugetului pe anul 2017	Realizări
	<p><i>nașterea copilului (pentru persoanele asigurate și neasigurate), care a fost stabilită în cuantum de 5300 lei;</i></p> <p><i>-înstituirea unui tip nou de prestație – indemnizație lunară de suport pentru creșterea pînă la vîrsta de 3 ani a copiilor gemeni sau mai mulți copii născuți dintr-o singură sarcină;</i></p> <p><i>-acordarea dreptului la indemnizația lunară pentru întreținerea copiilor rămași temporar fără ocrotirea părintească în mărime de 800 lei;</i></p> <p><i>-majorarea cu 50 la sută a indemnizației unice pentru tinerii specialiști cu studii medicale și farmaceutice plasați în câmpul muncii în mediu rural, absolvenți ai instituțiilor de învățămînt superior și postsecundar pedagogic;</i></p> <p><i>-majorarea cuantumului alocațiilor lunare pentru întreținerea copiilor în unele servicii sociale;</i></p> <p><i>-asigurarea obligatorie de asistență medicală a categoriilor de persoane neangajate pentru care Guvernul are calitatea de asigurat.</i></p> <p><i>-majorarea cuantumului bursei sociale pentru elevi si studenți de la 400 lei pînă la 420 lei în învățămîntul superior și de la 350 lei la 365 lei în învățămîntul profesional tehnic;</i></p> <p><i>Măsuri de politică bugetară ce țin de sistemul de salarizare:</i></p> <p><i>-trecerea de la 01 martie 2017 a funcționarilor publici la următoarele trepte de salarizare conform rezultatelor evaluării performanțelor obținute în anul 2016. Majorarea a constituit în mediu 4%.</i></p>

Obiectivele bugetului pe anul 2017	Realizări
	<p>-ajustarea costului sporului pentru eficiență în prevenirea și combaterea corupției în dependență de salariul mediu pe economia națională realizat în anul 2016 pentru Centrul Național Anticorupție.</p> <p>-stabilirea, de la 01 ianuarie 2017, a sporului pentru eficiență în activitatea desfășurată funcționarilor publici din cadrul Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat și Inspecției Financiare.</p> <p>-stabilirea sporului în mărime de 25% din valoarea amenzilor încasate agenților constatatari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne implicați, de la 01 ianuarie 2017.</p> <p>- majorarea, cu aplicarea indicelui 1,2, a salariilor asistenților sociali din cadrul serviciului de asistență socială comunitară de la 01 ianuarie 2017.</p> <p>- recalcularea salariilor de la 01 aprilie 2017, a judecătorilor și procurorilor pe măsura creșterii salariului mediu pe economie realizat în anul precedent.</p> <p>- majorarea salariilor cadrelor didactice de la 01 septembrie 2017 cu 11,3 %.</p> <p>- reducerea la 75 % a normei didactice pentru un salariu de funcție, în primii trei ani de activitate pedagogică, a cadrelor didactice – tineri specialiști, de la 01 ianuarie 2017.</p> <p>- stabilirea sporului lunar în cuantum de 100 de lei de la 01 mai 2017 angajaților instituțiilor de învățământ general și profesional tehnic, inclusiv din școlile sportive, precum și angajaților instituțiilor de învățământ superior și postuniversitar finanțat de la buget, salarizați în baza Rețelei tarifare unice, iar de la 01 octombrie 2017 și altor angajați din domeniul învățământului</p>

Obiectivele bugetului pe anul 2017	Realizări
	<i>salarizați conform RTU.</i>
4. Asigurarea necesităților de finanțare ale bugetului de stat la nivel acceptabil de cheltuieli pe termen mediu și lung, în condițiile limitării riscurilor implicate	<p><i>Asigurarea necesităților de finanțare ale bugetului de stat, în condițiile limitării riscurilor implicate, a fost asigurată prin:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>- comercializarea VMS doar la rate acceptabile ale dobânzii. Rata nominală medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate în anul 2017 a constituit 6,76%, ce este cu 9,0 p.p. mai mică comparativ cu anul 2016;</i> <i>- contractarea împrumuturilor de stat externe pe termen mediu și lung, ținând cont de raportul cost/risc.</i>

III. Executarea bugetului public național

În anul 2017, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă totală de 53 377,6 mil. lei, ceea ce constituie 101,1% față de prevederile anuale. Față de acumulările anului 2016 veniturile sunt în creștere cu 16,2 la sută. La partea de cheltuieli, bugetul public național a fost executat în sumă de 54 522,1 mil. lei, la nivel de 93,4% din prevederile anuale. Comparativ cu anul precedent, cheltuielile s-au majorat cu 12,5 la sută.

Executarea bugetului public național în anul 2017 s-a încheiat cu un deficit în sumă de 1 144,8 mil. lei, sau la nivel de 0,76 la sută din PIB.

mil. lei

	Proгноza inițială	Proгноza precizată	Executat
PIB	142800,0	148700,0	150369,0
Venituri	51593,3	52774,8	53377,6
% în PIB	36,1	35,5	35,5
Cheltuieli	55882,9	58359,9	54522,4
% în PIB	39,1	39,2	36,3
Deficit (-)	-4289,6	-5585,1	-1144,8
% în PIB	-3,0	-3,76	-0,76

Pe tipuri de bugete, indicatorii bugetari se prezintă în următorul tabel:

mil.lei

	2016 executat	2017					Devieri executat 2017 față de 2016	
		aprobat/ estimat	precizat	executat	Devieri executat față de precizat			
					suma	%%	suma	%%
Bugetul public național								
Venituri	45.953,9	51.593,3	52.774,8	53.377,6	602,8	101,1	7.423,7	116,2
Cheltuieli	48.462,6	55.882,9	58.359,8	54.522,4	-3.837,4	93,4	6.059,8	112,5
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-2.508,7	-4.289,6	-5.585,0	-1.144,8	4.440,2	20,5	1.363,9	45,6
Bugetul de stat								
Venituri	28.879,6	32.839,2	33.778,3	33.947,4	169,1	100,5	5.067,8	117,5
inclusiv transferuri între bugete	11,1	19,0	19,0	12,8	-6,2	67,4	1,7	115,3
inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel			9,5	7,3	-2,2	76,8	7,3	
Cheltuieli	32.313,2	36.994,8	37.802,5	35.479,1	-2.323,4	93,9	3.165,9	109,8
inclusiv transferuri între bugete	15.792,4	17.009,1	18.320,2	18.086,5	-233,7	98,7	2.294,1	114,5
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-3.433,6	-4.155,6	-4.024,2	-1.531,7	2.492,5	38,1	1.901,9	44,6
Bugetele locale (consolidat)								
Venituri	12.053,0	12.126,8	13.452,9	13.461,5	8,6	100,1	1.408,5	111,7
inclusiv transferuri între bugete	8.263,7	8.310,9	9.703,7	9.552,5	-151,2	98,4	1.288,8	115,6
Cheltuieli	11.314,7	12.168,0	14.794,7	13.274,6	-1.520,1	89,7	1.959,9	117,3
inclusiv transferuri între bugete	11,1	19,0	19,0	12,8	-6,2	67,4	1,7	115,3
inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel			9,5	7,3	-2,2	76,8	7,3	
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	738,3	-41,2	-1.341,8	186,9	1.528,7		-551,4	25,3
Bugetul asigurărilor sociale de stat								
Venituri	15.060,6	17.513,8	17.663,6	17.818,7	155,1	100,9	2.758,1	118,3
inclusiv transferuri între bugete	5.016,0	6.105,2	6.023,4	5.941,0	-82,4	98,6	925,0	118,4
Cheltuieli	14.964,7	17.513,8	17.789,9	17.614,5	-175,4	99,0	2.649,8	117,7
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	95,9		-126,3	204,2	330,5		108,3	>2ori
Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală								
Venituri	5.764,2	6.141,6	6.228,6	6.256,6	28,0	100,4	492,4	108,5
inclusiv transferuri între bugete	2.512,7	2.593,0	2.593,0	2.593,0		100,0	80,3	103,2
Cheltuieli	5.673,5	6.234,4	6.321,4	6.260,8	-60,6	99,0	587,3	110,4
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	90,7	-92,8	-92,8	-4,2	88,6	4,5	-94,9	

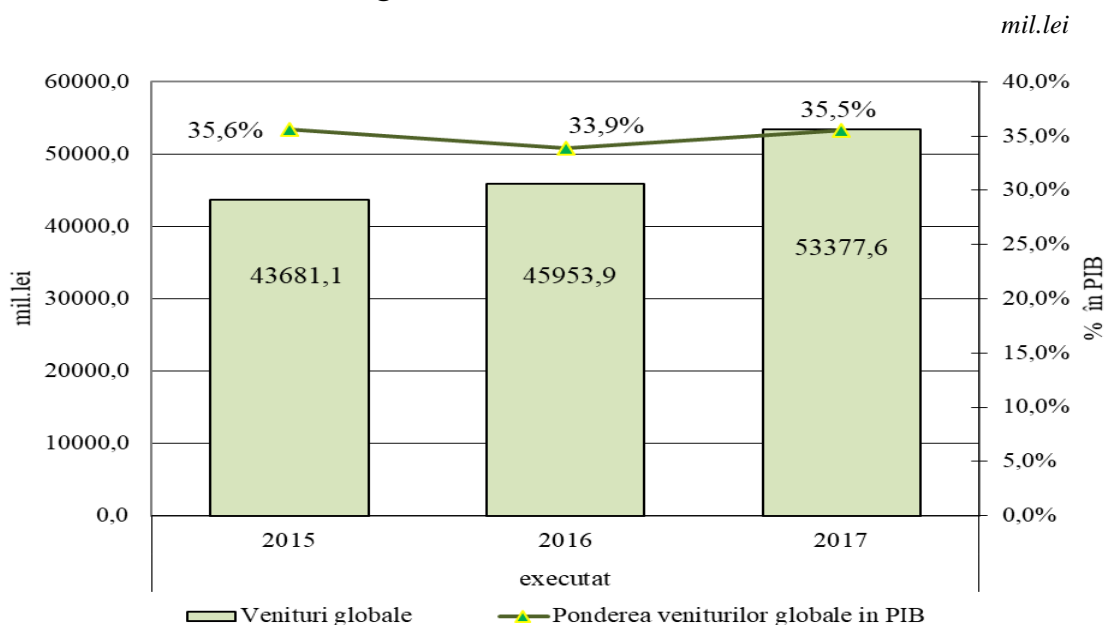
3.1 Realizarea părții de venituri a bugetului public național

Pentru anul 2017, volumul veniturilor a bugetului public național a fost inițial estimat în sumă totală de 51 593,3 mil.lei.

Ținând cont de evoluția executării părții de venituri pe parcursul anului 2017 au fost operate anumite modificări la legile bugetului de stat, bugetului asigurării sociale de stat, fondurilor asigurării obligatorie de asistență medicală și a deciziilor adoptate de către organele deliberative și executive ale unităților administrativ-teritoriale. Ca urmare, veniturile inițiale au fost majorate cu 1 181,5 mil.lei (cu 2,3 la sută) și au constituit 52774,8 mil.lei.

Conform rezultatelor anului 2017, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă totală de 53 377,6 mil.lei, cu 602,8 mil.lei mai mult decât suma precizată.

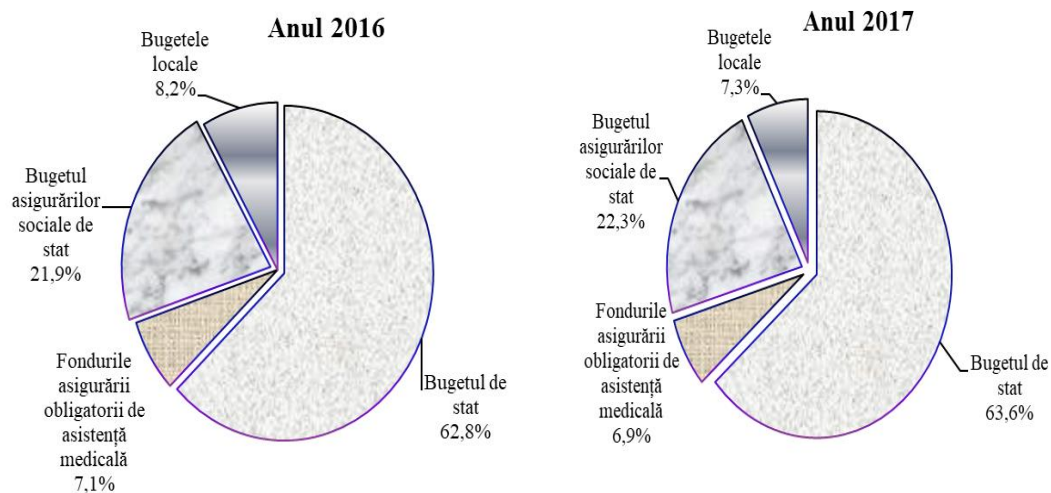
Evoluția veniturilor bugetului public național pe anii 2015-2017, se prezintă în următoarea diagramă.

În comparație cu anul 2016, la BPN au fost acumulate venituri cu 7 423,7 mil.lei sau cu 16,2 la sută mai mult.

Ca pondere în PIB, veniturile bugetului public național în anul 2017 au atins un nivel de 35,5% și s-au majorat cu 1,6 p.p. față de anul 2016.

Structura veniturilor bugetului public național pe anii 2016 și 2017 pe componente se reflectă în următoarele diagrame:

În structura veniturilor bugetului public național, veniturile proprii (fără transferuri interbugetare) a bugetului de stat față de prevederile anuale au fost executate la nivel 100,5 la sută, bugetelor locale (consolidat) – 104,3 la sută, bugetului asigurărilor sociale de stat – 102,0 la sută, fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 100,8 la sută.

Dinamica încasării veniturilor bugetului public național în anii 2016-2017, pe tipuri, se prezintă în Anexa 1.

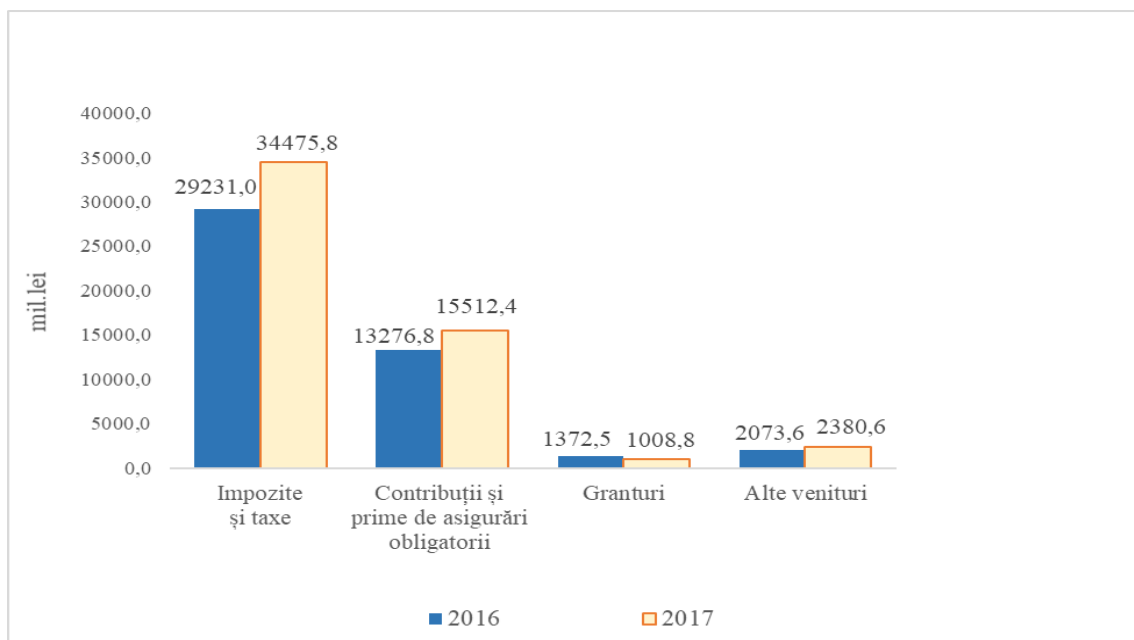
Din suma totală a veniturilor bugetului public național, veniturile generale au constituit 95,5 la sută, iar veniturile colectate 4,5 la sută.

Evoluția veniturilor bugetului public național se prezintă în tabelul următor:

mil.lei

	2016 executat	2017						
		aprobat/ estimat	precizat	executat	executat față de		executat către	
					precizat	executat 2016	precizat (%)	executat 2016 (%)
Venituri, total	45.953,9	51.593,3	52.774,8	53.377,6	602,8	7.423,7	101,1	116,2
<i>inclusiv</i>								
Venituri generale	43.950,7	49.271,7	50.374,3	51.766,9	1.392,6	7.816,2	102,8	117,8
Venituri colectate	2.003,2	2.321,6	2.400,5	1.610,7	-789,8	-392,5	67,1	80,4

Structura veniturilor bugetului public național pe grupuri de impozite pe anii 2016-2017, se prezintă în următoarea diagramă:

În structură, partea majoră o dețin impozitele și taxele - 64,6 la sută și au constituit 34 475,8 mil.lei, majorându-se față de anul 2016 cu 5 244,8 mil.lei sau cu 17,9 la sută. Din acestea, impozite și taxe pe mărfuri și servicii au fost colectate în sumă de 24 615,7 mil.lei sau cu 3 784,1 mil.lei mai mult față de anul precedent, impozite pe venit - 7 722,8 mil.lei , cu 1 178,7 mai mult față de anul 2016, taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe – 1 591,1 mil.lei și impozitele pe proprietate – 546,2 mil.lei, respectiv cu 139,3 mil.lei și 142,7 mil.lei mai mult față de anul 2016. Ca pondere în PIB, impozitele și taxele în anul 2017 au constituit - 22,9 la sută, cu 1,3 p.p. mai mult față de nivelul anului 2016.

Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii au constituit 15 512,4 mil.lei, cu 2 235,6 mil.lei sau 16,8 la sută mai mult față de anul 2016, și reprezintă 29,1 la sută din veniturile totale ale bugetului public național. (Din acestea, 76,5 la sută revine contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (11 864,0 mil.lei), iar 23,5 la sută - primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (3 648,4 mil.lei). Ca pondere în PIB, această grupă de venituri a constituit 10,3%, cu 0,5 p.p. mai mult față de nivelul anului 2016.

În anul 2017 granturi au fost debursate în sumă de 1 008,8 mil.lei, cu 363,7 mil.lei sau 26,5 la sută mai puțin față de anul 2016. În structura veniturilor bugetului public național, granturile au constituit circa 1,9 la sută față 3,0 la sută în anul 2016. Din totalul granturilor cele destinate susținerii bugetului reprezintă circa 73,4 la sută, iar restul 26,6 la sută sunt destinate proiectelor finanțate din surse externe. Ponderea granturilor în PIB a constituit circa 0,7 la sută față de 1,0 la sută în anul 2016.

Alte venituri și veniturile neidentificate ale bugetului public național constituie 2 380,6 mil.lei, majorându-se față de anul precedent cu 14,8 la sută sau cu 307,0 mil.lei (preponderent din contul amenzilor și sancțiunilor – cu 194,9 mil.lei) . Ca pondere în sumă totală aceste încasări au rămas la nivelul anului 2016 – 4,5 la sută. Ca pondere în PIB, această grupă de venituri a constituit 1,6 la sută față de 1,5 la sută în anul 2016.

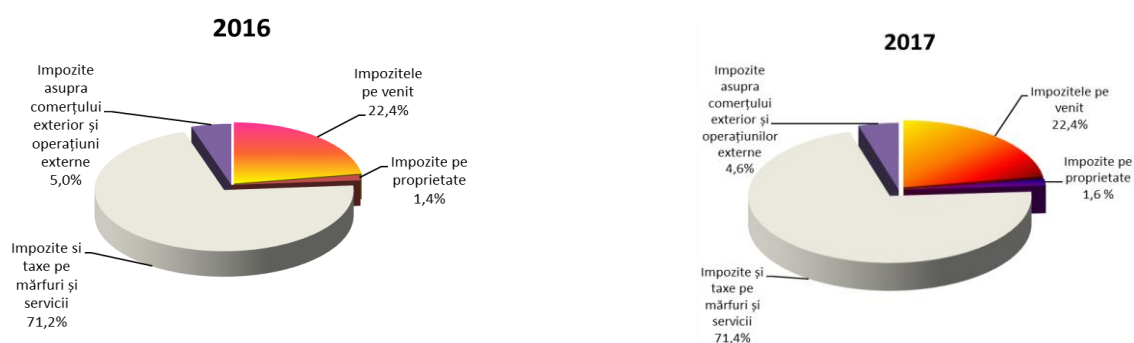
În anul 2017 din suma totală a veniturilor bugetului public național, 62,0 la sută revine veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și 38,2 la sută – veniturilor administrate de către Serviciul Vamal. La general, indicatorii de colectare a veniturilor de către organele fiscale, prevăzuți pentru anul 2017, au fost realizați la nivel de 101,9 la sută (cu 613,2 mil.lei mai mult decât suma preconizată) și de către organele vamale – la nivel de 101,6 la sută (cu 326,7 mil.lei mai mult). Totodată, față de anul 2016, încasările veniturilor administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat au crescut cu 5 141,1 mil.lei sau cu 18,4 la sută, iar cele administrate de către organele Serviciului Vamal – cu 2 896,0 mil.lei sau cu 16,6 la sută.

Încasarea veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal se prezintă în Anexa 2.

1.1 Impozite și taxe

În suma totală a veniturilor bugetului public național impozitele și taxele au însumat 34 475,8 mil.lei, gradul de realizare față de planul precizat fiind de 101,9 la sută, iar față de încasările anului 2016 cu o creștere de 17,9 la sută.

Structura impozitelor și taxelor pe anii 2016-2017 se prezintă în următoarele diagrame:

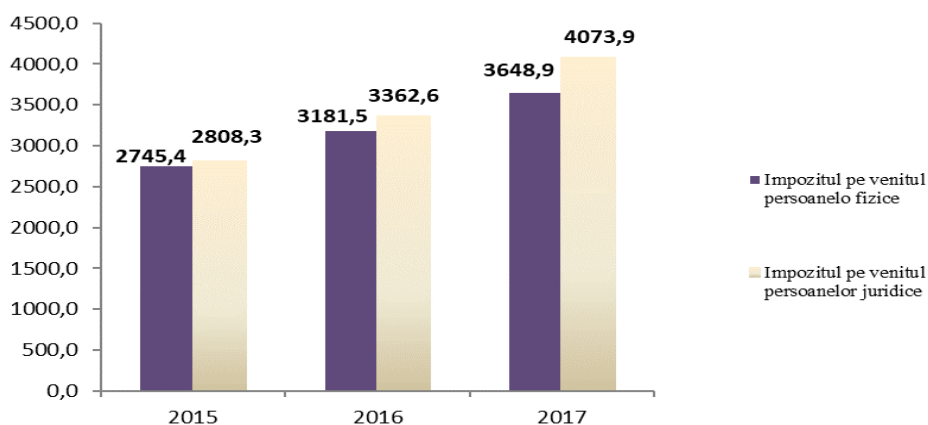

Impozitul pe venitul persoanelor fizice a fost încasat în sumă de 3 648,9 mil.lei, cu o majorare în raport cu anul 2016 cu 467,4 mil.lei sau cu 14,7 la sută. Gradul de realizare, comparativ cu planul precizat, a constituit

104,8 la sută, sau o majorare cu 168,0 mil.lei Majorarea încasărilor impozitului pe venit din salariu denotă creșterea veniturilor sub formă de salariu atât în sfera bugetară, cât și în sectorul real comparativ cu anul 2016, precum și intensificarea controlului de către organele abilitate, în scopul depistării evaziunilor și contracarării fenomenului ”muncii la negru” și minimizării practicii de achitare a salariilor ”în plic” .

Impozitul pe venitul persoanelor juridice în anul 2017 a fost încasat în sumă de 4 073,9 mil.lei, cu o majorare în raport cu anul 2016 cu 711,3 mil.lei sau cu 21,2 la sută. Creșterea acestor încasări se datorează creșterii economice atinse în an anul 2017, care a condus la obținerea unui profit mai mare față de anul 2016 de către agenții economici în domeniul financiar-bancar, comerțului cu ridicata și amănuntul, telecomunicațiilor, construcțiilor, industriei prelucrătoare.

Dinamica încasării impozitelor pe venit in anii 2015-2017 se prezintă în următoarea diagramă:

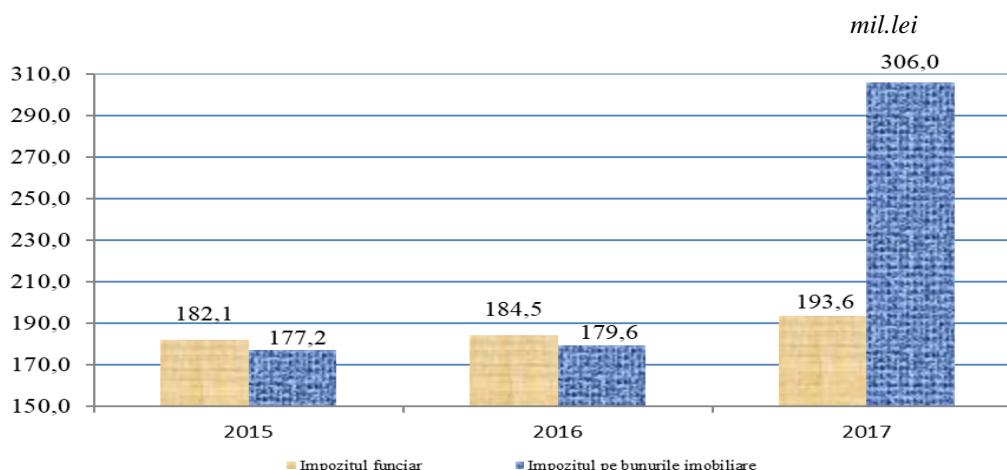

mil.lei

Impozitele pe proprietate în anul 2017 au constituit 546,2 mil.lei. Comparativ cu anul 2016, încasările s-au majorat cu 35,4 la sută. Ponderea acestor impozite în PIB a constituit 0,4 la sută, practic rămânând la același nivel ca și în anul 2016.

Încasările la buget a impozitului funciar au constituit 193,6 mil.lei, gradul de realizare față de prevederile anuale fiind de 104,3 la sută, iar a suma încasată a impozitului pe bunurile imobiliare a constituit 306,0 mil.lei, cu gradul respectiv de realizare de 116,6 la sută, inclusiv datorită majorării cotelor de impozitare pentru persoanele juridice.

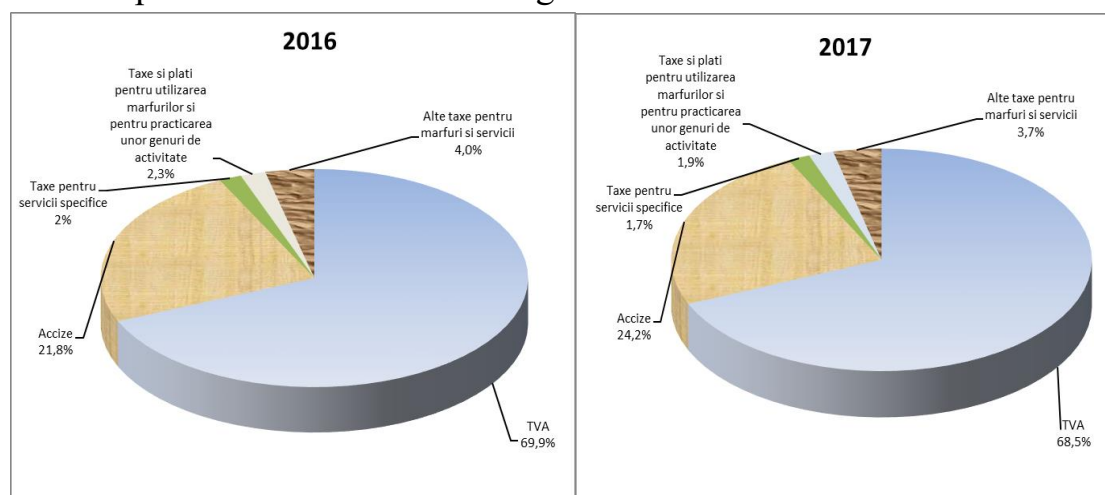
Dinamica încasării impozitului funciar și a impozitului pe bunurile imobiliare în anii 2015-2017 se prezintă în următoarea diagramă:

Încasările de la impozitul pe avere au constituit 43,5 mil.lei față de 55,0 mil.lei prevăzute pe an (gradul de realizare – 79,1 la sută), iar a impozitului privat – 3,1 mil.lei (gradul de realizare -110,7 la sută).

Impozite și taxe pe mărfuri și servicii. La acest capitol au fost acumulate venituri în sumă de 24 615,7 mil.lei. Comparativ cu planul precizat, încasările au fost realizate la nivel de 101,7 la sută, iar față de anul 2016 – la nivel de 118,2 la sută.

Structura impozitelor și taxelor la mărfuri și servicii pe anii 2016-2017 se prezintă în următoarele diagrame:

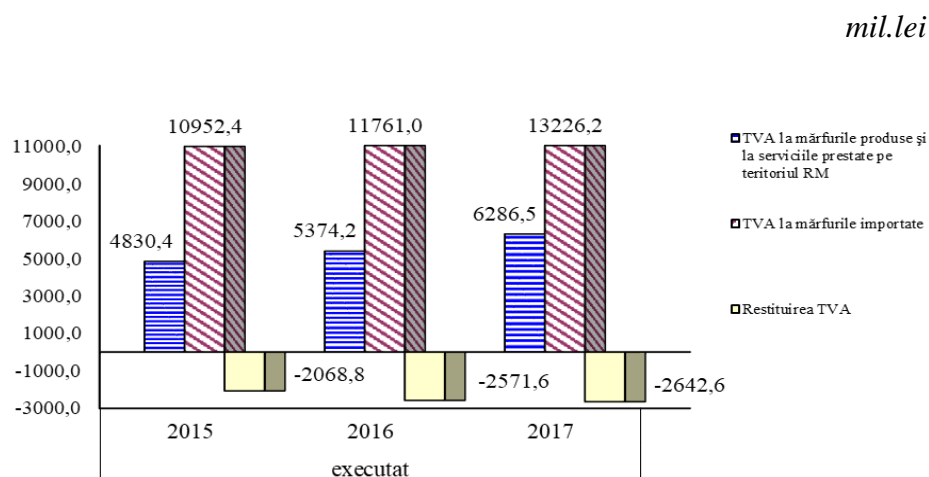

Încasările taxei pe valoarea adăugată (TVA) (fără restituiri) au însumat 19 512,7 mil.lei, cu o majorare față de anul 2016 cu 2 377,5 mil.lei sau 13,9 la sută. Gradul de realizare față de prevederile anuale constituie 100,4 la sută. În structura încasărilor, TVA la mărfurile produse

și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova a constituit 6 286,5 mil.lei sau 32,2% și la TVA la mărfurile importate – 13 226,2 mil.lei sau 67,8%.

Totodată, restituirile TVA, efectuate pe parcursul anului, s-au cifrat în sumă de 2 642,6 mil.lei sau cu 71,0 mil.lei mai mult față de anul 2016. În total, încasările nete ale TVA se cifrează în sumă de 16 870,1 mil.lei, cu o creștere față de încasările din anul 2016 cu 2 306,5 mil.lei sau 15,8 la sută.

Dinamica încasărilor TVA în anii 2015-2017 se prezintă în următoarea diagramă:

Încasările ***TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii*** au constituit 6 286,5 mil.lei, gradul de realizare față de prevederile anuale revizuite fiind de 101,9 la sută. Comparativ cu anul 2016, încasările TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii s-au majorat cu 16,7 la sută, urmare creșterii consumului.

Încasările ***TVA la mărfurile importate*** au fost acumulate în anul 2017 în sumă de 13 226,2 mil.lei sau la nivel de 99,7 la sută față de prevederile anuale. Comparativ cu anul 2016, încasările TVA la mărfurile importate s-au majorat cu 12,5 la sută, pe fundalul creșterii considerabile a volumului importurilor de mărfuri.

Restituirile TVA au constituit 2 642,6 mil.lei, practic la nivelul sumei prevăzută în buget - 2 642,7 mil.lei. Comparativ cu anul precedent, sumele restituite s-au majorat cu 71,0 mil.lei, sau cu 2,8 la sută.

Accize. În anul 2017, încasările din accize (fără restituiri) au constituit 6 162,6 mil. lei, cu 5,2 la sută mai mult față de prevederile anuale.

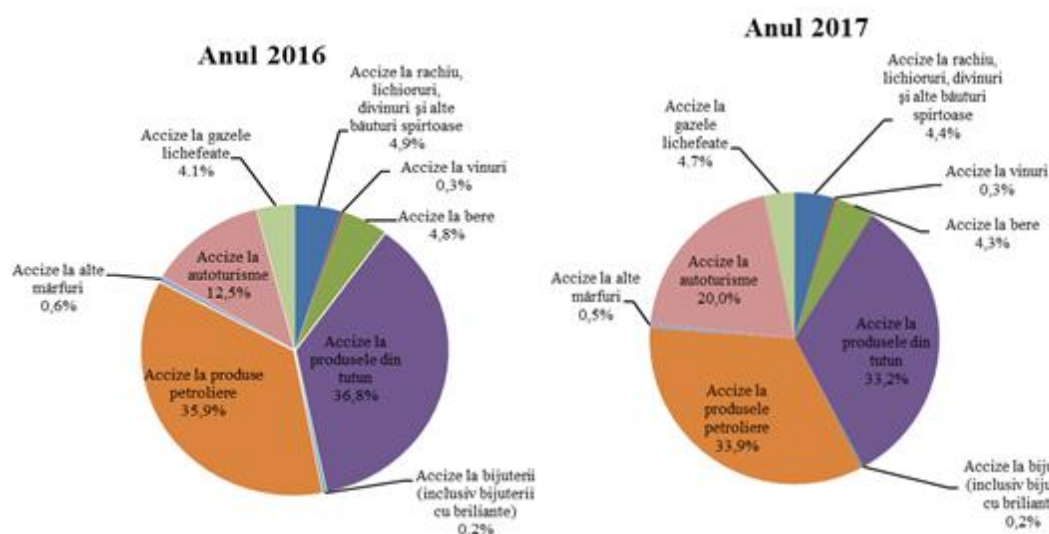
Aceste majorări au fost generate din contul majorării cotelor accizelor la produsele petroliere, majorării volumurilor importurilor de produse

petroliere și a importului de autovehicule (încasările obținute de la vămuirea autoturismelor cu numere străine care au fost introduse în țară pînă la data de 1 noiembrie 2016 conform prevederilor Legii 280/2016 - 442 mil. lei).

Pe parcursul anului 2017, agenților economici le-au fost restituite accize în sumă de 212,6 mil.lei, cu 45,6 mil.lei mai mult față de anul 2016 sau 27,3 la sută.

În total, încasările din accize (nete) s-au soldat cu un grad de realizare de 105,4 la sută față de prevederile anuale (plan precizat - 5 644,3 mil.lei, executat - 5 950,0 mil.lei). În comparație cu anul 2016, încasările accizelor s-au majorat cu 1403,6 mil.lei sau 30,9 la sută.

Structura încasărilor pe mărfurile accizate în anii 2016-2017 (fără restituire) se prezintă în următoarele diagrame:

În suma totală a accizelor, încasarea accizelor la mărfurile produse pe teritoriul republicii a constituit 576,8 mil.lei sau 9,4 la sută și la mărfurile importate – 5 585,8 mil.lei sau 90,6 la sută. Prevederile anuale din accizele la mărfurile, produse pe teritoriul republicii, au fost realizate la nivel de 107,7 la sută, iar la mărfurile importate – 104,9 la sută.

Taxe pentru servicii specifice. La acest articol se reflectă primordial toate taxele locale (cu excepția taxei de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul UAT), taxa de investitori sau proprietarii construcțiilor pentru elaborarea documentelor normative în construcție și taxa pentru efectuarea expertizei ecologice. În anul 2017, încasările de la aceste taxe au însumat 423,1 mil.lei, cu un grad de realizare față de prevederile anuale la nivel de 103,8 la sută.

Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate. La acest articol se reflectă încasările de la taxa de

licență pentru anumite genuri de activitate, taxa pentru patenta de întreprinzător, o parte din taxele rutiere și plăți pentru poluarea mediului. În anul 2017, încasările de la aceste taxe și plăți au constituit 455,1 mil.lei față de prevederile anuale în sumă de 416,8 mil.lei sau la nivel de 109,2 la sută.

Alte taxe pentru servicii specifice. La acest articol se reflectă taxe pentru resurse naturale, taxe pentru folosirea drumurilor, plata obligatorie a producătorilor de produse vitivinicole. În anul 2017 încasările de la aceste taxe au însumat 917,4 mil.lei cu o majorare față de anul 2016 cu 8,9 la sută. Comparativ cu prevederile anuale (927,2 mil.lei), aceste încasări au fost realizate la nivel de 98,9 la sută.

Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe. Încasările de la taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe în anul 2017 au însumat 1 591,1 mil.lei, gradul de realizare față de prevederile anuale fiind de 107,6 la sută. Comparativ cu anul 2016, aceste încasări s-au majorat cu 139,3 mil.lei sau cu 9,6 la sută.

Încasările la buget a taxelor vamale au însumat 1 068,1 mil.lei, cu 7,6 la sută mai mult față de prevederile anuale precizate. Comparativ cu anul 2016, încasările date s-au majorat cu 8,6 la sută.

Încasările de la *taxa pentru efectuarea procedurilor vamale* au constituit 458,0 mil.lei, cu un grad de realizare de 107,6 la sută față de planul precizat. Comparativ cu 2016, încasările de la taxa pentru efectuarea procedurilor vamale s-au majorat cu 11,6 la sută din contul majorării operațiunilor export/import (declarațiile perfectate) și fluctuației cursului de schimb a monedei naționale față de valutele străine.

Încasările de la *taxele consulare*, prestate de către instituțiile serviciilor diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, au constituit 65,0 mil.lei, cu un grad de realizare de 108,3 la sută față de prevederile anuale.

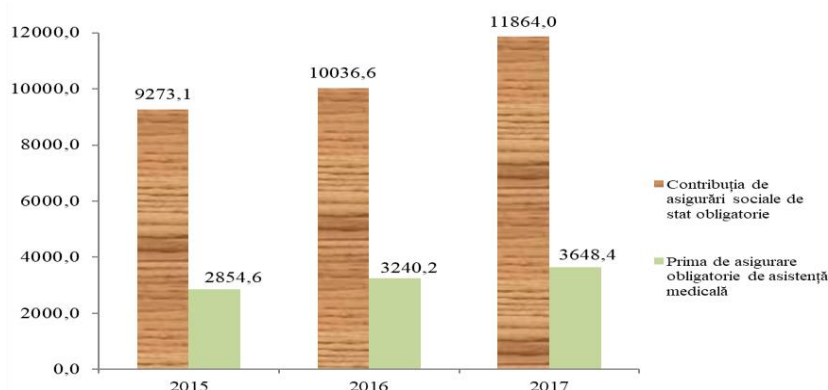
1.2 Contribuțiile și prime de asigurări obligatorii

În anul 2017, la această categorie de venituri, care reflectă contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și prime de asigurări obligatorii de asistență medicală, au fost acumulate 15 512,4 mil.lei față de 13 276,8 mil.lei în anul 2016 sau cu 2 235,6 mil.lei mai mult. Față de planul precizat (15 251,6 mil.lei), încasările s-au majorat cu 260,8 mil.lei. În structura veniturilor bugetului public național, în anul 2017 acestea îi revine 29,1 la sută față de 28,9 la sută în anul 2016. Ca pondere în PIB,

această categorie de venituri a constituit 10,3 la sută în anul 2017, majorându-se față de nivelul anului 2016 cu 0,5 p.p.

Dinamica încasării a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală pe anii 2015-2017 se prezintă în următoarea diagramă:

mil.lei

1.3. Granturi primite

În anul 2017, prevederile inițiale anuale pentru debursarea granturilor au constituit 3 025,7 mil.lei (echivalentul a 148,3 mil. dolari SUA). Pe parcursul anului din partea donatorilor externi, au fost luate decizii pentru precizarea debursării până la 1 198,8 mil.lei. În realitate, la bugetul de stat și bugetele locale au fost debursate granturi în sumă de 1 008,8 mil.lei, dintre care: granturile externe pentru susținerea bugetului – 740,0 mil.lei, granturile externe pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe – 268,8 mil.lei.

Inițial, **pentru susținerea bugetului** au fost aprobate granturi în sumă de 2 051,3 mil.lei (echivalentul a 100,6 mil. dolari SUA). Pe parcursul anului 2017, conform deciziilor primite de către Comisia Europeană și alți donatori, precum și fluctuația cursului de schimb valutar, intrările de granturi pentru susținerea bugetului au fost precizate până la 462,4 mil.lei (echivalentul a 25,7 mil. dolari SUA). La situația din 31 decembrie 2017 au fost debursate granturi pentru susținerea bugetului în sumă de 740,0 mil.lei (echivalentul a 40,9 mil. dolari SUA).

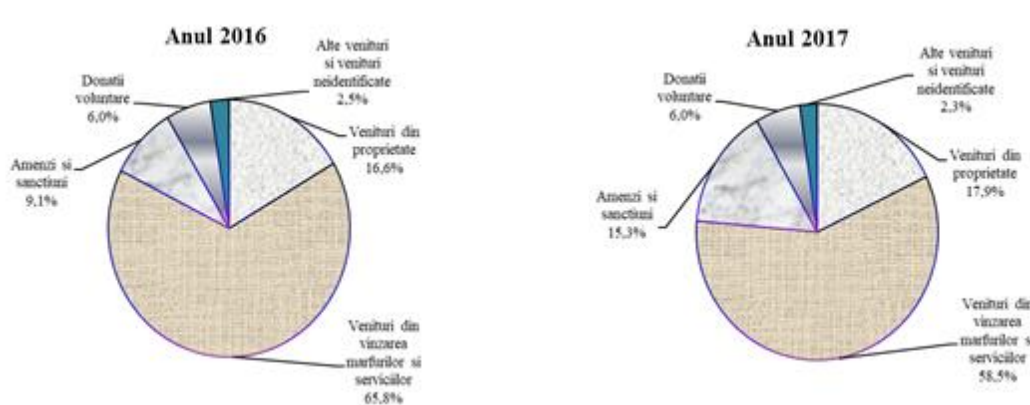
Granturile **pentru finanțarea proiectelor din surse externe** inițial au fost aprobate în sumă de 974,4 mil.lei (47,8 mil. dolari SUA). Pe parcursul anului, reieșind din nivelul executării lucrărilor și efectuarea achizițiilor pe proiecte în curs de execuție și fluctuația cursului de schimb valutar, sumele precizate pentru debursări au constituit 719,9 mil.lei (echivalentul a 39,9 mil. dolari SUA). Suma debursărilor de granturi externe a constituit 253,3 mil.lei (echivalentul a 13,5 mil. dolari SUA). Nivelul executării a constituit 36,5 la sută.

1.4 Alte venituri

La această categorie de venituri se refflectă veniturile care reprezintă capitolele "Venituri din proprietate", "Venituri din vânzarea mărfurilor și servicii", "Amenzi și sancțiuni", "Donații voluntare" și "Alte venituri neidentificate".

În anul 2017 la această categorie de venituri au fost acumulate 2 380,6 mil.lei față de 2 073,6 mil.lei în anul 2016, mai mult cu 307,0 mil.lei sau 14,8 la sută. Nivelul de realizare a acestor venituri a constituit 95,6 la sută.

Structura alte venituri ale bugetului public național pe anii 2016-2017 se prezintă în următoarele diagrame:

1.5 Administrarea fiscală și vamală

Serviciul Fiscal de Stat în scopul optimizării asigurării creării și achitării depline și în termen a obligațiilor fiscale, a realizat cu succes reorganizarea autorității fiscale, astfel asigurând desfășurarea uniformă a acțiunilor de conformare a contribuabililor pe tot teritoriul republicii.

Practica stabilirii și aplicării Programului de conformare voluntară anuală generează rezultate scontate. Pe parcursul anului 2017 au fost monitorizați 5700 contribuabili, la care s-au înregistrat creșteri considerabile ale indicatorilor de rezultate și de conformare fiscală.

Regionalizarea funcțiilor de administrare fiscală a condus la eficientizarea utilizării potențialului Serviciului Fiscal de Stat creând șanse suplimentare de succes în combaterea evaziunilor fiscale.

Acțiunile de direcționare a verificării și monitorizării domeniilor cu riscuri sporite de eschivare de la exersarea obligațiilor fiscale s-au soldat cu efecte benefice. În anul 2017 s-au efectuat 43 908 controale fiscale cu rata

de rezultativitate de 61,4%. Totodată, rata de achitare a sumelor calculate suplimentar a fi încasate la buget a constituit 70,6% din suma calculată, de 222,2 mil. lei.

Serviciul Vamal a continuat dezvoltarea programelor de vămuire simplificată, ceea ce a asigurat majorarea considerabilă a numărului de certificate eliberate. Procedura de vămuire electronică s-a implementat cu efecte benefice, astfel făcând posibilă reducerea costurilor de conformare, promovarea transparenței și integrității în relațiile cu mediul de afaceri. Din 01.10.2017 se prezintă declarația electronică și pentru mărfurile cu regim de tranzit vamal.

Valoarea în vamă a înregistrat o creștere cu 67,0% în anul 2017 față de 2016. La bugetul de stat au fost încasate suplimentar drepturi de import în valoare de 457,7 mil. lei, ceea ce depășește cu 41,5% indicatorul înregistrat în anul 2016.

Numărul verificărilor postprocedurale în anul 2017 a fost egal cu 232, cu rata rezultativității de 83,2%.

În urma verificărilor efectuate s-au stabilit obligații vamale în sumă de 68,4 mil. lei cu o rată a încasărilor până la sfârșit de an egală cu 32,1%.

Implementarea măsurilor de administrare fiscală a contribuit la realizarea sarcinii de colectare a veniturilor de către Serviciul Fiscal de Stat a la nivel de 101,9%, iar Serviciul Vamal – la nivel de 101,6%.

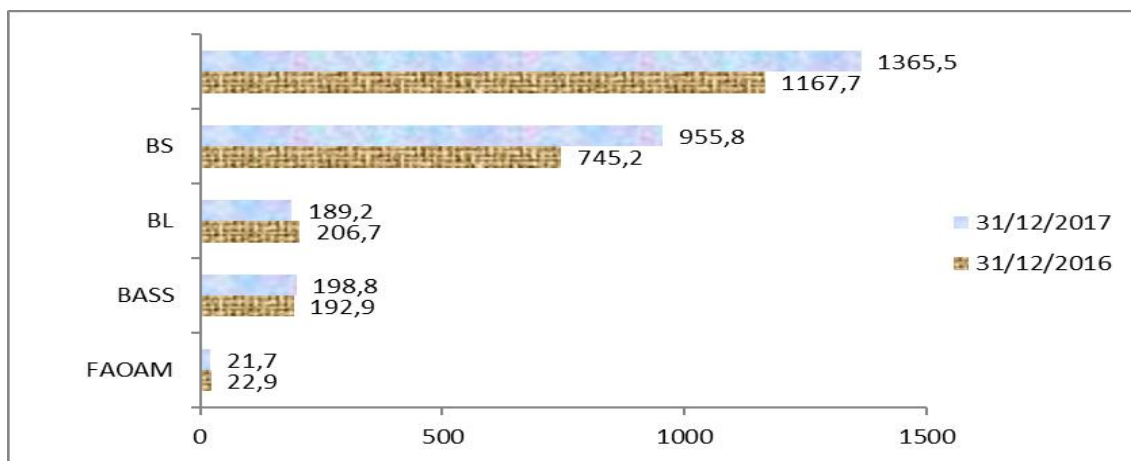
1.6 Neplățile la buget

La situația din 31 decembrie 2017, restanțele agenților economici la plățile în bugetul public național (fără penalități, amenzi, plăți prolongate) au însumat 1 365,5 mil.lei. Comparativ cu situația din 31 decembrie 2016, restanțele la bugetul public național s-au majorat cu 197,8 mil.lei sau 16,9 la sută.

Restanțele la plățile administrate de către Serviciul Fiscal de Stat s-au majorat cu 17,6 la sută, inclusiv la bugetul de stat cu 33,5 la sută, la bugetul asigurărilor sociale de stat – cu 3,0 la sută, iar la bugetele locale restanța s-a micșorat cu 8,5 la sută și la fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală – s-a micșorat cu 5,2 la sută.

Restanțele la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Vamal s-a majorat cu 13,9 la sută față de anul precedent.

Dinamica restanțelor la bugetul public național (plăți de bază), pe anii 2016-2017

În structura restanțelor, partea preponderentă o dețin plățile la impozitele și taxele administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat – 83,3 la sută (1 137,1 mil.lei). Restanțelor la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Vamal le revin 16,7 la sută (228,4 mil.lei).

În scopul stingerii obligațiilor fiscale ale contribuabililor restanțieri, de către Serviciul Fiscal de Stat au fost aplicate modalitățile de executare silită prevăzute de Codul fiscal, prin intermediul cărora, în anul 2017 au fost încasate 1 102,48 mil.lei, sau cu 128,2 mil.lei mai mult față de anul 2016, inclusiv:

- 986,2 mil.lei încasate din conturile bancare ale contribuabililor restanțieri și debitorilor acestora, sau cu 141,8 mil.lei mai mult față de anul 2016;
- 69,3 mil.lei au fost ridicate din casieriile agenților economici restanțieri, sau cu 0,9 mil.lei mai puțin față de anul 2016;
- 46,5 mil.lei achitate benevol de restanțieri drept rezultat al aplicării sechestrelor pe bunurile deținute, sau cu 10,5 mil.lei mai puțin față de anul 2016;
- 0,45 mil.lei încasat în urma comercializării bunurilor sechestrate, sau cu 2,1 mil.lei mai puțin față de 31 decembrie 2016.

În anul 2017, au fost înaintate 14 202 dispoziții de suspendare a operațiunilor la conturile bancare la 7 790 agenți economici.

Pe parcursul anului 2017 a fost încheiat un contract de amânare/eșalonare a obligației fiscale în conformitate cu art. 180 din Codul fiscal în sumă de 475 mii lei, dintre care suma eşalonată pentru anul 2018 constituie 305 mii lei. la 31 decembrie 2017 valoarea rămasă a bunurilor confiscate constituie 12 978,5 mii lei.

La situația din 31 decembrie 2017, restanțele la achitarea sancțiunilor financiare la buget s-au cifrat în sumă de circa 466,3 mil.lei, inclusiv sancțiunile financiare aplicate de Serviciul Fiscal de Stat – 417,4 mil.lei și Serviciul Vamal – 48,9 mil.lei, iar suma restanțelor la majorările de

întârziere neachitate a constituit 736,0 mil.lei, inclusiv aplicate de Serviciul Fiscal de Stat – 627,5 mil.lei și aplicate de Serviciul Vamal – 108,5 mil.lei.

Astfel, la situația din 31 decembrie 2017, suma totală a restanțelor agenților economici față de bugetul public național (suma principală, sumele prolongate, eşalonate, penalități și sancțiuni financiare) a constituit 2 567,8 mil.lei și s-a majorat comparativ cu 31 decembrie 2016 cu 422,4 mil.lei sau 19,7 la sută.

Restanțele la plata impozitelor și taxelor la situația din 31 decembrie 2017, după termenele de formare, se prezintă în următorul tabel:

mil.lei

		inclusiv pe ani			
		curent	anii precedenți		
	Total	2017	2016	2015	pîna în 2014
	Plăți de bază				
BPN	1365,5	755,8	192,3	116,5	300,9
<i>inclusiv BS</i>	955,7	457,0	164,7	65,4	268,6
	Majorare de întârziere				
BPN	736,0	400,1	121,9	9,2	204,8
<i>inclusiv BS</i>	449,0	181,0	90,8	2,3	174,9
	Amenzi				
BPN	466,3	208,0	66,8	84,9	106,6
<i>inclusiv BS</i>	448,0	190,6	66,8	84,7	105,9

3.2 Executarea părții de cheltuieli a bugetului public național

Volumul cheltuielilor a bugetului public național pe anul 2017 a fost inițial prevăzut în sumă de 55 882,9 mil.lei.

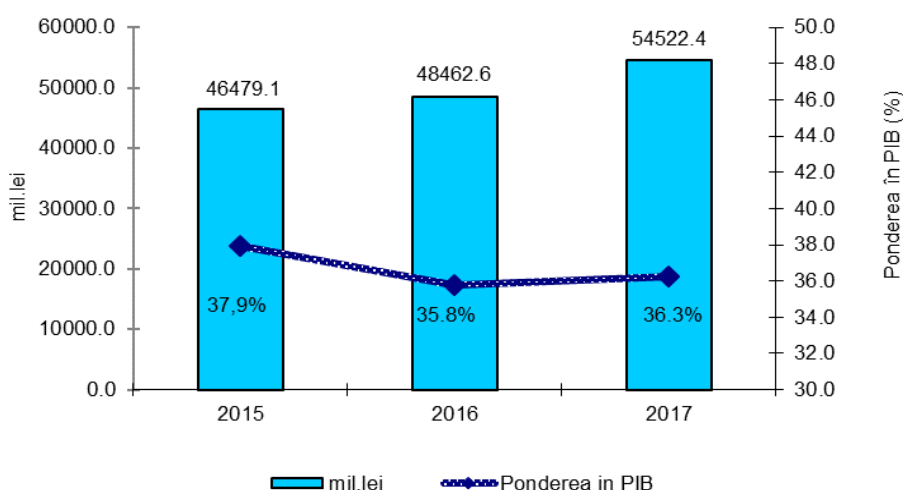
Luând în considerare evoluția executării bugetului pe parcursul anului, au fost operate modificări la legile și deciziile bugetare anuale, cheltuielile publice fiind majorate cu 2 477,0 mil.lei. Majorarea cheltuielilor a fost realizată la bugetul de stat cu 807,7 mil.lei, la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - cu 87,0 mil.lei, la bugetul asigurărilor sociale de stat - cu 276,1 mil.lei, și la bugetele locale cu 2 626,7 mil.lei.

Conform rezultatelor execuției bugetare, cheltuielile publice au însumat 54 522,4 mil.lei, ce reprezintă 36,3% din PIB și un grad de realizare de 93,2% din prevederile anuale.

Cel mai jos nivel de realizare a cheltuielilor se atesta la bugetele locale – 89,7 la sută.

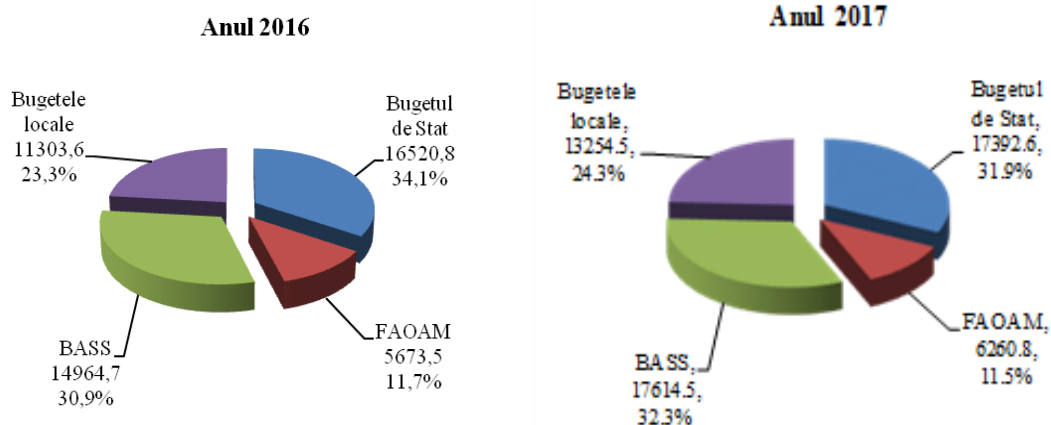
În valoare nominală, au rămas neexecutate cheltuieli publice în sumă de 3 837,5 mil.lei, dintre care la bugetul de stat – 2 323,4 mil.lei, la bugetele locale –1 520,1 mil. lei, bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală –175,4 mil.lei și 60,6 mil.lei, respectiv.

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2015 (în condiții comparabile) -2017 se prezintă în diagrama care urmează.

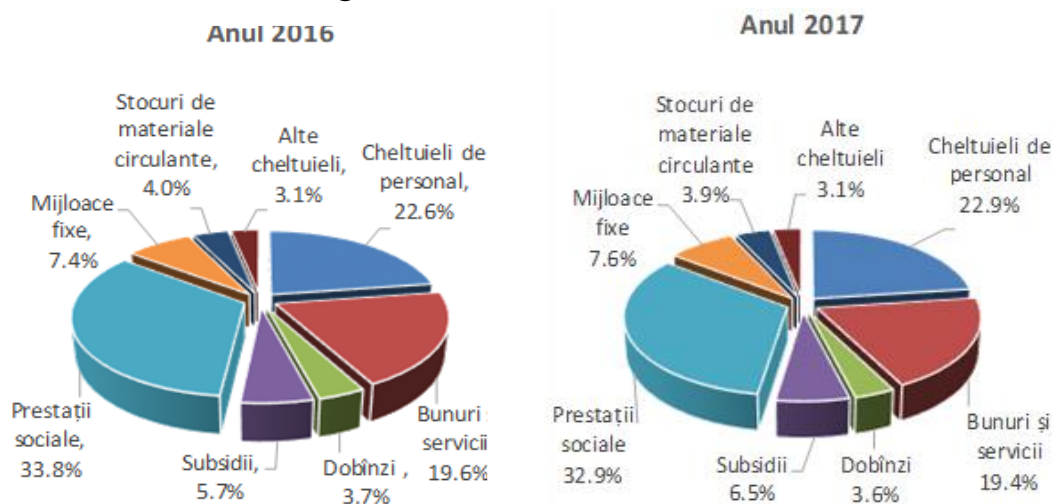
Cheltuielile bugetului public național în anul 2017 depășesc cu 12,5% nivelul acestora în anul 2016. Raportate la PIB, cheltuieli publice denotă o creștere cu 0,5 p.p față de anul 2016.

Structura bugetului public național la cheltuieli în anii 2016-2017 pe tipuri de bugete, ținând cont de transferurile între bugete, se reflectă în următoarele diagrame.

Structura bugetului public național în anul 2017, comparativ cu anul 2016, prezintă creșterea ponderii în total a cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat cu 1,4 p.p. și cheltuielilor bugetelor locale cu 1,0 p.p. și descreșterea cheltuielilor bugetului de stat cu 2,2 p.p. și cheltuielilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală cu 0,2 p.p.

Structura economica a cheltuielilor publice în anii 2016-2017 se prezintă în următoarele diagrame.

Principalele categorii de cheltuieli bugetare, comparativ cu anul 2016, au înregistrat următoarele evoluții: cheltuielile pentru prestații sociale 109,5%, cheltuielile de personal 114,0%, cheltuielile pentru bunuri și servicii 111,5%, cheltuieli pentru subsidii 128,4%, cheltuieli pentru mijloace fixe 115,3%, cheltuieli pentru dobânzi 108,1%, cheltuielile pentru stocuri de materiale circulante 109,5 la sută.

În aspect funcțional, analogic anului 2016, resursele publice au fost utilizate preponderent pentru următoarele domenii: protecție socială - 35 %; învățământ - 17,8%; ocrotirea sănătății - 13,3%; servicii în domeniul economiei - 9,9% și ordine publică și securitate națională - 7,4 la sută. Cele mai înalte ritmuri de creștere în anul 2017 comparativ cu anul 2016 au

înregistrat cheltuieli pentru ordine publică și securitate națională - 121,1%, serviciile în domeniul economiei - 117,9%, gospodăria de locuință - 114,9%, cultura, sport, tineret, culte și odihnă - 113,3% și învățământ - 113,1 la sută.

3.3 Soldul bugetar al bugetului public național

Inițial, soldul bugetar (deficit) al bugetului public național pentru anul 2017 a fost estimat în sumă de 4 289,6 mil.lei, sau 3,0% din PIB. În condițiile revizuirii veniturilor, cheltuielilor și a surselor de finanțare a soldului bugetar pe parcursul anului 2017, soldul bugetar (deficitul) al bugetului public național estimat a constituit circa 5 585,1 mil.lei sau 3,76% din PIB.

Exercițiul bugetar pentru anul 2017 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 1 144,8 mil.lei. Raportat la PIB, soldul bugetar reprezintă 0,76 la sută, cu 1,09 p.p mai puțin decât în anul 2016 (2 508,7 mil.lei) și cu 1,1 p.p față de prognoza precizată.

Finanțarea deficitului bugetului public național a fost efectuată din surse interne și externe, precum și din mijloacele bănești din solduri la conturile bugetelor componente ale bugetului public național.

Instrumentele de datorie utilizate în anul 2017 au fost:

- vânzarea valorilor mobiliare de stat pe piața primară, în valoare de 600,0 mil.lei;
- vânzarea valorilor mobiliare de stat emise pentru crearea unei rezerve de lichidități în valoare de 508,9 mil.lei;
- intrările de împrumuturi destinate susținerii bugetului și proiectelor finanțate din surse externe în valoare de 3 724,1 mil.lei;

Venituri din active financiare:

- mijloace din vânzarea activelor băncilor aflate în procedură de lichidare – 210,6 mil.lei;
- mijloacele din privatizarea bunurilor proprietate publică în sumă de 158,5 mil.lei.

Sursele de finanțare ale bugetului public național, se prezintă în Anexa 3.

Din volumul total al deficitului BPN, bugetului de stat îi revine 1 531,7 mil.lei, fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 4,2 mil.lei, iar bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele locale s-au soldat cu un excedent, respectiv în sumă de 204,2 mil.lei și 186,9 mil.lei.

Bugetul de stat, cu modificările operate pe parcursul anului, a fost prevăzut cu un deficit în sumă de 4 024,2 mil.lei. Conform rezultatelor executării bugetului de stat suma acestuia a constituit 1 531,7 mil.lei. Deficitul a fost finanțat din sursele interne și externe ale bugetului de stat.

La *bugetele locale* a fost prevăzut un deficit în sumă de 1 341,8 mil.lei, dar în rezultatul executării anuale s-a înregistrat un excedent în sumă de 186,9 mil.lei.

Executarea *bugetului asigurărilor sociale de stat* pentru anul 2016 a fost încheiat cu un excedent în sumă de 204,2 mil.lei, față de deficit prevăzut în sumă de 126,3 mil.lei.

Executarea *fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală* s-a soldat cu un deficit în sumă de 4,2 mil.lei, față de cel prevăzut – 92,8 mil.lei.

La situația din 31 decembrie 2017, soldurile mijloacelor bănești în conturile bugetelor de toate nivelurile s-au majorat față de situația din 31 decembrie 2016 cu 1 996,4 mil.lei și au însumat 6 776,9 mil.lei, inclusiv pe bugete:

- bugetul de stat – 4 933,9 mil.lei (s-a majorat cu 1 635,7 mil.lei față de 31 decembrie 2016), inclusiv cash buffer – 508,9 mil. lei;
- bugetele locale – 1 272,8 mil.lei (s-a majorat cu 160,6 mil.lei față de 31 decembrie 2016);
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 330,5 mil.lei (s-a majorat cu 204,2 mil.lei față de 31 decembrie 2016);
- fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 239,7 mil.lei (s-a redus cu 4,2 mil.lei față de 31 decembrie 2016).

3.4 Datoria sectorului public

La situația din 31 decembrie 2017, soldul datoriei sectorului public¹ s-a diminuat cu 851,4 mil. lei sau cu 1,4 % comparativ cu sfârșitul anului 2016 și a constituit 58 451,7 mil. lei.

Diminuarea soldului datoriei sectorului public la situația de la finele anului 2017 în comparație cu sfârșitul anului 2016 se datorează în special diminuării soldului datoriei BNM cu 1 320,5 mil. lei. De asemenea, s-a diminuat și soldul datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public cu 386,8 mil. lei și datoriei directe a UAT cu 18,6 mil. lei.

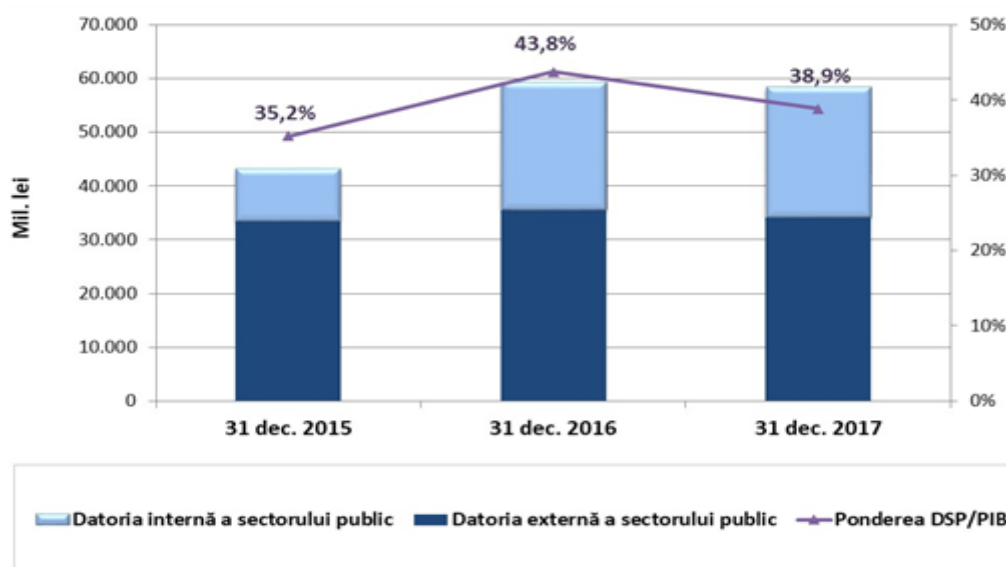
¹ Soldul datoriei sectorului public se compune din datoria de stat, datoria BNM și datoria direct contractată a întreprinderilor din sectorul public și UAT-ilor, cu maturitatea ≥ 1 an

Ponderea datoriei sectorului public în PIB, la situația din 31 decembrie 2017, a constituit **38,9%**, înregistrând o diminuare cu 4,9 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2016.

La situația din 31 decembrie 2017, soldul datoriei sectorului public a fost format din:

- Datoria de stat – 51 660,3 mil.lei (34,4 % din PIB);
- Datoria BNM – 4 519,4 mil.lei (3,0 % din PIB) ;
- Datoria întreprinderilor din sectorul public – 1 883,1 mil.lei (1,2 % din PIB);
- Datoria UAT - 388,8 mil.lei (0,3 % din PIB)

Evoluția structurii datoriei sectorului public și ponderea acesteia în PIB

În ce privește arieratele la împrumuturile entităților sectorului public acestea au înregistrat la 31 decembrie 2017 valoarea de 188,0 mil. lei, fiind formate în totalitate din arieratele la împrumuturile interne ale întreprinderilor din sectorul public și ale UAT. Comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2016, valoarea arieratelor la împrumuturile interne s-a micșorat cu 53,2 mil. lei sau 22,1%, iar comparativ cu perioada similară a anului 2015, s-a majorat cu 15,3 la sută . Arierate la împrumuturile externe ale sectorului public nu au fost înregistrate.

3.5 Datorii interne ale instituțiilor finanțate de la bugetul public național

La situația din 31 decembrie 2017 la bugetul public național s-au înregistrat datorii la cheltuieli și active nefinanciare în sumă totală de 1592,7 mil.lei, care, comparativ cu situația din 31 decembrie 2016, s-au majorat cu 330,9 mil.lei.

Din suma totală a datoriilor, datoriile curente (cheltuielile de personal, servicii energetice și comunale, calculate pentru luna decembrie, dar planificate și achitate în luna ianuarie a anului următor, precum și la alte cheltuieli, termenul de achitare al cărora conform contractului nu a survenit) au constituit 1 556,1 mil.lei, iar cele cu termen de achitare expirat (arierate) – 36,6 mil.lei, inclusiv la bugetul de stat – 2,6 mil.lei și la bugetele locale – 34,0 mil.lei.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2016, datoriile curente s-au majorat cu 414,7 mil.lei. Datoriile cu termen de achitare expirat (arierate) s-au micșorat cu 83,8 mil.lei, inclusiv la bugetul de stat - cu 11,0 mil.lei, la bugetele locale - cu 50 mln.lei și la bugetul asigurărilor sociale de stat - cu 22,8 mln.lei.

IV. Executarea bugetului de stat

Indicatorii sintetici executați ale bugetului de stat pe anul 2017 se prezintă astfel:

	Aprobat	Precizat	Executat	<i>mii lei</i> % față de precizat
Venituri	32839,2	33778,3	33947,4	100,5
Cheltuieli	36994,8	37802,5	35479,1	93,9
Sold bugetar (deficit)	-4155,6	-4024,2	-1531,7	38,1
<i>Deficit - ponderea în PIB</i>	<i>2,9%</i>	<i>2,7%</i>	<i>1,02%</i>	

Analiza execuției bugetului de stat pentru anul 2017 constată următoarele:

- veniturile au fost realizate în sumă de 33 947,4 mil.lei cu 169,1 mil.lei (0,5%) mai mult față de nivelul prevederilor precizate;
- cheltuielile au fost efectuate în sumă de 35 479,1 mil.lei cu 2323,4 mil.lei (6,1%) sub nivelul prevederilor precizate;

- soldul bugetar (deficitul) în sumă de 1 531,7 mil.lei a fost cu 2492,5 mil.lei (61,9%) sub nivelul prevederilor precizate.

4.1 Veniturile bugetului de stat

Pentru anul 2017, partea de venituri a bugetului de stat a fost aprobată inițial în sumă de 32 839,2 mil.lei.

Conform modificărilor operate prin Legile nr.33 din 17 martie 2017 și nr. 230 din 10 noiembrie 2017 și conform art. 16 al Legii bugetului de stat pe anul 2017, veniturile bugetului de stat au fost precizate în sumă de 33 778,3 mil.lei, cu 939,1 mil.lei (2,9%) mai mult decât suma aprobată inițial.

Rectificarea bugetului de stat pe anul 2017 a fost impusă de următorii factori:

- majorarea transferurilor cu destinația specială de la bugetul de stat către bugetele locale pentru întreținerea și dezvoltarea infrastructurii drumurilor publice locale în legătura cu adoptarea modificărilor la Legea nr. 720/1996 și Legea nr. 397/2003;

- evoluția pozitivă a indicatorilor macroeconomici și actualizarea prognozelor până la finele anului;

- nivelul de executare la partea de venituri a bugetului de stat;

- revizuirea intrărilor de granturi externe, determinată de actualizarea estimărilor acestora în urma evaluării programelor de reforme de către UE, și reeșalonarea unora pentru anul 2018.

Ca urmare a ajustării indicatorilor macroeconomici și altor factori contributivi, veniturile bugetului de stat, la general, au fost majorate prin lege cu 939,1 mil.lei, dintre care s-au majorat la capitolul impozite și taxe cu 2 535,4 mil.lei și la capitolul alte venituri – cu 245,7 mil.lei, iar la granturi s-au micșorat cu 1 853,6 mil.lei. Veniturile bugetului de stat (fără granturi) au fost majorate față de sumele aprobate cu 2 781,1 mil.lei sau cu 9,3 la sută.

Estimările cadrului de venituri ale bugetului de stat

mil.lei

	Aprobat	Propuneri de rectificare	Rectificat
Venituri, total	32 839,2	+939,1	33 778,3
<i>inclusiv:</i>			
Componenta de bază	31864,8	+1203,4	33068,2
Proiecte finanțate din surse externe	974,4	-264,3	710,1

Principalele majorări au intervenit la următoarele tipuri de venituri:

- taxa pe valoarea adăugată la mărfurile importate (majorarea ritmurilor de creștere a importurilor față de cele luate în calcul la proiectul bugetului, fluctuația cursului de schimb) – cu *760,9 mil.lei*;
- impozitul pe venitul persoanele juridice (creșterea PIB comparativ cu indicatorul luat în calcul la proiectul bugetului, precum și a bazei de calcul – anul 2016) – cu *534,4 mil.lei*;
- accizele la autoturismele importate (creșterea importului de autovehicule, conform prevederilor Legii nr. 280/2016, încasările obținute de la vămuirea autoturismelor cu numere străine care au fost introduse în țară pînă la data de 1 noiembrie 2016 au fost superioare celor prevăzute în buget cu 342 mil.lei) – cu *434,2 mil.lei*;
- taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova (conform modificărilor operate la Legea nr.720/1996) – cu *385,9 mil.lei*;
- taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul RM (creșterea numărului plătitorilor TVA, creșterea livrărilor impozabile la cota standard) – cu *342,2 mil.lei*;
- accizele la produsele petroliere importate (creșterea volumului importurilor la produsele petroliere) – cu *199,6 mil.lei*;
- taxele pentru efectuarea procedurilor vamale (majorarea ritmurilor de creștere a comerțului exterior față de cele prognozate) – cu *145,6 mil.lei*.

De rînd cu aceasta, principalele tipuri de venituri, la care se estimează diminuări, au fost:

- taxa de licență pentru anumite genuri de activitate încasate în bugetul de stat (reieșind din încasările pe 8 luni si excluderea unor genuri de activitate din lista celor supuse licențierii) – cu *98,0 mil. lei*;
- accizele la produsele din tutun importate (reducerea volumului importurilor, majorarea cotei accizelor au contribuit la reducerea volumelor de comercializate a produselor din tutun) – cu *53,1 mil.lei*;
- granturi externe pentru susținerea bugetului (conform evaluărilor efectuate) – cu *1 589,3 mil.lei*.

La estimarea intrărilor de granturi pentru suport bugetar s-a ținut cont doar de cele programe pentru care a fost primită confirmarea din partea UE

- în sumă de 21,5 mil. euro (liberalizarea regimului de vize, reforma în domeniul finanțelor publice, liberalizarea comerțului, reforma poliției).

La componenta proiecte finanțate din surse externe, veniturile au fost reduse cu 264,4 mil.lei, în special în urma reestimării intrărilor de granturi, destinate acestor proiecte.

Conform raportului anual, veniturile bugetului de stat la au fost realizate în sumă de 33 947,4 mil.lei, gradul de realizare față de prevederile anuale precizate fiind 100,5 la sută. Comparativ cu anul 2016, veniturile bugetului de stat au fost în creștere cu 17,5 la sută.

Ponderea veniturilor bugetului de stat în bugetul public național a constituit 63,5%, iatr ca pondere în PIB acestea au constituit 22,6 la sută. Față de anul 2016, ponderea veniturilor bugetului de stat în bugetul public național s-a majorat cu 0,7 p.p, iar ponderea în PIB cu 1,3 puncte procentuale.

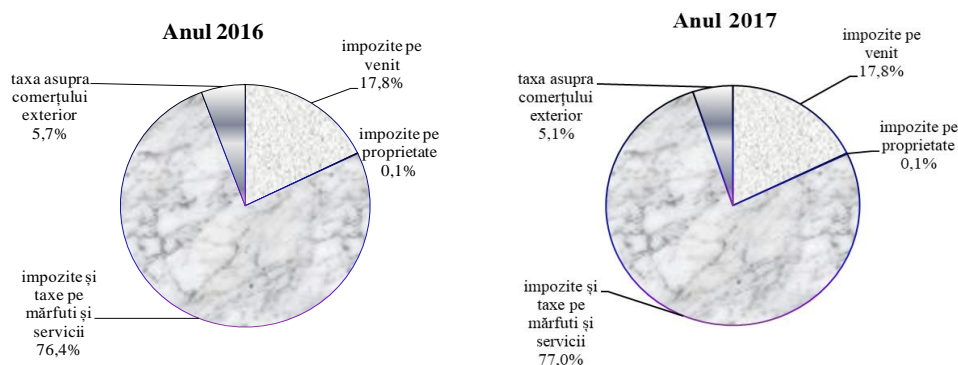
Evoluția principalelor tipuri de venituri ale bugetului de stat pe anii 2016-2017

mil.lei

	<i>2016 executat</i>	<i>2017 executat</i>	<i>Devieri</i>	
			<i>+;-</i>	<i>%</i>
Total venituri	28.879,6	33.947,4	5.067,8	117,5
<i>inclusiv</i>				
Impozite și taxe	26.125,5	31.201,6	5.076,1	119,4
Granturi	1.276,0	992,9	-283,1	77,8
Alte venituri	1.467,0	1.740,1	273,1	118,6
Transferuri în cadrul BPN	11,1	12,8	1,7	115,3

În structura veniturilor bugetului de stat pe anul 2017, partea preponderentă – 91,9 la sută sau 31 201,5 mil.lei o dețin încasările de la ***impozite și taxe***, cu o creștere față de executat în anul 2016 de 19,4 la sută sau cu 5 076,0 mil.lei.

Structura impozitelor și taxelor în anii 2016-2017, încasate la bugetul de stat

Impozitele pe venit

Încasările din **impozitul pe venitul persoanelor fizice** în anul 2017, au constituit 1 572,6 mil.lei cu o majorare în raport cu anul 2016 cu 201,0 mil.lei sau cu 14,7 la sută. Gradul de realizare a acestui impozit față de planul precizat a constituit 102,5 la sută.

Creșterea în cauză se explică prin faptul majorării fondului de retribuire a muncii, urmare a majorării câștigului salarial mediu lunar pe economie de la 5 084 lei în anul 2016 până la 5 697 lei în anul 2017.

În același timp, una din cauzele care au condiționat majorarea încasărilor la impozitul pe venit la sursa de plată este urmare a creșterii cotei cu 1% (de la 2% până la 3%) a impozitului reținut la plățile efectuate în folosul persoanelor fizice, cu excepția întreprinzătorilor individuali și a gospodăriilor țărănești (de fermier), pe veniturile obținute de către aceștia aferente livrării producției din fitotehnie și horticultură în formă naturală, inclusiv a nucilor, și a producției din zootehnie în formă naturală, în masă vie și sacrificată, cu excepția laptelui natural.

O altă cauză care a condiționat majorarea încasărilor, ar fi gradul de conformare a contribuabililor la aspectul de înregistrare a contractelor de transmitere în folosință a proprietății imobile persoanelor fizice.

Impozitul pe venitul persoanelor fizice în anul 2017 a fost format din următoarele tipuri de impozite:

- impozitul reținut din salariu – 1 558,9 mil.lei, în creștere față de anul 2016 cu 13,7 la sută;
- impozitul pe venitul persoanelor fizice spre plată/achitare – 55,3 mil.lei, în creștere față de anul 2016 cu 28,2 la sută;

- impozitul pe venitul aferent operațiunilor de predare în posesie/sau în folosință a proprietății mobiliare – 5,4 mil.lei, în creștere față de anul 2016 de circa 2 ori;
- restituirea impozitului pe venitul persoanelor fizice conform declarațiilor prezentate – 44,2 mil.lei.
- sumele desemnate procentual din impozit pe venitul persoanelor fizice conform art. 15² din Codul Fiscal (2% din impozitul pe venit achitat) - 2,8 mil.lei. Numărul contribuabililor care au efectuat desemnarea procentuală – 21204, validate – 16182, a beneficiarilor desemnării procentuale – 302 asociații obștești și culte religioase.

De la ***impozitul pe venit persoanelor juridice***, încasările în anul 2017 au constituit 3 968,8 mil.lei cu o majorare în raport cu anul 2016 cu 677,0 mil.lei. Gradul de realizare față de planul precizat a constituit 97,1 la sută.

Impozitul pe venitul persoanelor juridice în anul 2017 a fost format din următoarele tipuri de impozite:

- impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător – 2 882,8 mil.lei, în creștere față de anul 2016 cu 20,9 la sută;
- impozitului pe venit reținut la sursa de plată – 480,9 mil lei, în creștere față de anul 2016 cu 8,4 la sută;
- impozitului pe venit reținut din sumele dividendelor achitate – 458,1 mil.lei în creștere față de anul 2016 cu 22,8 la sută;
- impozitul pe venit din activitatea operațională – 106,9 mil.lei, în creștere față de anul 2016 cu 16,8 la sută.
- impozitul pe venit obținut din activități profesionale în sectorul justiției – 40,1 mil.lei.

Impozite pe proprietate

La acest capitol au fost încasate *impozitul privat* și *impozitul pe avere*, care a fost introdus în anul 2016. Încasările de *impozitul privat* au constituit 1,8 mil.lei, fiind realizat față de planul precizat la nivel de 89,6 la sută. Comparativ cu anul 2016, încasările s-au redus cu 1,3 mil.lei.

Încasările de la *impozitul pe avere* au constituit 43,5 mil. lei față de 55,0 mil.lei prevăzute pe an. La situația din 1 noiembrie 2017, conform informației prezentate de către Agenția Servicii Publice, 2287 persoane fizice au devenit subiecți al impunerii cu impozitul pe avere pentru care a fost calculat impozit în sumă de 43,5 mil.lei. E de menționat că, din suma încasărilor de 43,5 mil.lei – 14,8 mil. lei au constituit sumele restanțelor încasate pe acest impozit pentru anul 2016.

Impozite și taxe pe mărfuri și servicii

Ponderea majoră în structura impozitelor și taxelor – 69,9 la sută revine TVA, care constituie 16 788,8 mil. lei în creștere față de anul 2016 cu 15,7 la sută.

Încasările din taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii în anul 2017 au constituit 6 205,2 mil. lei și s-au majorat în comparație cu anul 2016 cu 16,7 la sută. Gradul de realizare față de planul precizat a constituit 101,7 la sută. Majorarea încasărilor TVA în anul 2017 se datorează creșterii consumului privat și creșterii volumului investițiilor. Totodată, ritmul de creștere a încasărilor TVA aferente livrărilor de mărfuri și servicii impozitate la cota standard, s-a majorat cu 9,3%, iar impozitate cu cota redusă cu 9,0%.

Încasările TVA de la mărfurile importate au constituit 13 226,2 mil. lei, gradul de realizare față de planul precizat fiind de 99,7 la sută. Comparativ cu 2016, încasările date au fost în creștere cu 12,5 la sută. Creșterea acestor încasări se datorează creșterii mai rapide a importurilor față de exporturi, în special a importurilor de materie primă pentru industria prelucrătoare, precum și mărfurilor de folosință îndelungată, cât și restabilirii cererii interne ale consumatorilor interni.

Restituirea taxei pe valoarea adăugată la mărfurile și serviciile impuse la cota „zero” și la cote reduse, a fost efectuată în sumă de 2 642,6 mil. lei și a constituit 13,6 la sută din sumă TVA încasată la buget. Comparativ cu anul 2016, restituirile TVA au fost în creștere cu circa 2,8 la sută, iar ca pondere în PIB aceste operațiuni au constituit circa 1,8 la sută.

Numărul contribuabililor ce au beneficiat de restituirea TVA s-a micșorat cu 100 și a constituit 1 115 beneficiari. În structura restituirilor din buget pe tipul de livrări efectuate – 57% revine exportului de mărfuri (1 508,4 mil. lei), exportul serviciilor - 30,9% (817,8 mil. lei), livrări efectuate la cota redusă a TVA -2,5% (65,6 mil. lei), investițiile capitale – 3,4% (90,8 mil. lei), livrări destinate proiectelor de asistență tehnică sau investițională – 0,9% (24,2 mil. lei).

Încasările *accizelor* (nete) în bugetul de stat au constituit suma de 5 947,0 mil. lei, fiind realizată față de planul precizat la nivel de 105,4 la sută. Ponderea accizelor în totalul impozitelor și taxelor a constituit 19,1 la sută. Comparativ cu anul 2016, încasările s-au majorat cu 30,8 la sută, în special din contul majorării cotelor accizelor și creșterii volumului importurilor de mărfuri accizate, precum și implementării Legii nr. 280/2016. Pe parcursul perioadei ianuarie-iunie 2017 au fost vămuite 18 698 autoturisme și achitate accize în sumă de 441,7 mil. lei.

În structura accizelor (fără restituiri) circa 33,9 la sută reprezintă accizele la produselor petroliere, 33,1 la sută – accizele la produsele din tutun, 20,0 la sută – accizele la autoturismele importate, 4,7 la sută – accizele la vinurile și băuturile alcoolice tari, 4,3 la sută – accizele la bere, 3,3 la sută – accizele la gazele lichefiate și 0,7 la sută – accizele la alte produse accizate.

Suma restituirii accizelor în anul 2017 a constituit 212,6 mil.lei, în special acestea se referă la restituirea accizelor la produsele petroliere și la producția alcoolică (rachiu, lichioruri, divinuri, băuturi spirtoase, ș.a.).

Taxe pentru servicii specifice

La acest articol se referă taxa pentru efectuarea expertizei ecologice (0,9 mil.lei) și taxa de la investitori sau proprietarii construcțiilor pentru elaborarea documentelor normative în construcție (8,7 mil.lei). În anul 2017 încasările de la aceste taxe au însumat 9,6 mil.lei cu o micșorare față de anul 2016 cu 3,1 mil.lei. Față de prevederile anuale, aceste încasări au fost realizate la nivel 95,3 la sută.

Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate

În anul 2017, încasările de la aceste taxe și plăți au constituit 399,8 mil.lei față de prevederile anuale în sumă de 373,6 mil. lei sau la nivel de 107,0 la sută.

În structură aceste venituri s-au format din:

- taxa de licență pentru anumite genuri de activitate – 72,1 mil. lei;
- taxe rutiere (reflectate la acest capitol) – 34,0 mil. lei;
- plăți pentru poluarea mediului – 293,7 mil. lei.

Comparativ cu anul 2016, aceste încasări s-au redus cu 33,6 mil.lei, sau cu 7,7 la sută, primordial din contul taxelor pentru licențe cu 67,4 mil. lei, în rezultatul al revizuirii numărului actelor permise eliberate de către autoritatea de licențiere în procesul de reglementare a activității de antreprenariat (art. 12¹ din Legea nr. 160/2011). Plățile pentru poluarea mediului au constituit 293,7 mil.lei cu 12,7 mil.lei mai mult decât planul precizat. Față de anul 2016, încasările s-au majorat cu 21,5 mil.lei sau cu 7,9 la sută.

Alte taxe pe mărfuri și servicii

În anul 2017 încasările de la aceste taxe au însumat 878,5 mil.lei și s-au majorat practic de 2 ori față de anul 2016 (184,6%). Gradul de realizare

față de planul precizat acestor venituri a fost 98,4 la sută. Aceste majorări față de anul 2016 au fost cauzate de introducerea modificărilor în Legea nr. 720/2016 și nr. 397/2003.

În structură aceste venituri s-au format din:

- taxe pentru folosirea drumurilor – 858,3 mil. lei;
- plata obligatorie a producătorilor de produse vitivinicole – 20,3 mil.lei.

Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe. La acest capitol se atribuie taxa vamală, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale și taxa consulară. În anul 2017 la acest capitol au fost încasate venituri în sumă de 1 591,1 mil.lei, sau la nivel de 107,6 la sută față de planul precizat. Comparativ cu anul 2016, aceste încasări s-au majorat cu 139,2 mil. lei, urmare creșterii operațiunilor externe (export/import) și fluctuației cursului de schimb valutar,. Încasările în anul 2017 s-au format din taxa vamală – 1 068,1 mil. lei, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale – 458,0 mil. lei, taxa consulară – 65,0 mil. lei.

Granturi primite. În bugetul de stat inițial a fost aprobată suma de 3 025,7 mil.lei (echivalentul a 148,3 mil. dolari SUA), inclusiv granturi pentru susținerea bugetului - 2 051,3 mil.lei (echivalentul a 100,6 mil. dolari SUA) și granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – 974,4 mil.lei (echivalentul a 47,8 mil. dolari SUA).

Pe parcursul anului, reieșind din evaluări efectuate implementării acordurilor încheiate, precum și fluctuației cursului de schimb al monedei naționale, au fost primite decizii privind debursarea granturilor în sumă de 1 181,9 mil. lei (echivalentul a 65,7 mil. dolari SUA), inclusiv granturi pentru susținerea bugetului – 462,0 mil. lei (echivalentul a 25,7 mil. dolari SUA) și granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – 719,9 mil. lei (echivalentul a 39,9 mil. dolari SUA).

În realitate au fost debursate granturi în sumă de 992,9 mil.lei (echivalentul a 56,7 mil. dolari SUA). Prevederile anuale au fost realizate la nivel de 84,0 la sută. Granturile pentru susținerea bugetului au fost debursate în sumă de 739,6 mil.lei (echivalentul a 43,2 mil. dolari SUA), iar granturile pentru proiecte finanțate din surse externe în suma de 253,3 mil.lei (echivalentul a 13,5 mil. dolari SUA).

Granturi pentru susținerea bugetului. Informația privind granturile pentru susținerea bugetului se prezintă în tabelul următor, în mil.lei:

	<i>aprobat</i>	<i>precizat</i>	<i>executat</i>
Comisia Europeană pentru susținerea bugetului	2051,3	462,0	739,6
PNA Energetic 2015	231,0		
PNA Justiția, total	231,0		
PNA Justiția, 2015	138,6		
PNA Justiția, 2016	92,4		
Educația vocațională	175,6		
Liberalizarea regimului de vize (VISA Dialog)	226,4	109,4	103,6
Reforma în domeniul finanțelor publice	166,3	137,6	130,3
ENPARD (agricultura)	231,0		302,3
DCFTA (liberalizarea comerțului)	166,3	64,5	61,0
Suport macrofinanciar	462,0		
Reforma poliției	161,7	150,5	142,4

Granturi pentru proiecte finanțate din surse externe susținute de Comisia Europeană, Banca Mondială, BEI, BERD și alți donatori, inițial au fost aprobate în sumă de 974,4 mil.lei (echivalentul a 47,8 mil. dolari SUA). Urmare executării lente a lucrărilor, reziliării unor contracte din cauza calității scăzute a documentelor tehnice elaborate, precum și fluctuației cursului de schimb, planul inițial de încasare a grnturilor a fost redus cu 254,5 mil.lei și a constituit 719,9 mil.lei (echivalentul a 39,9 mil. dolari SUA). Debursările au constituit numai 253,3 mil.lei (echivalentul a 13,5 mil. dolari SUA) sau la nivel de 35,2 la sută din planul precizat.

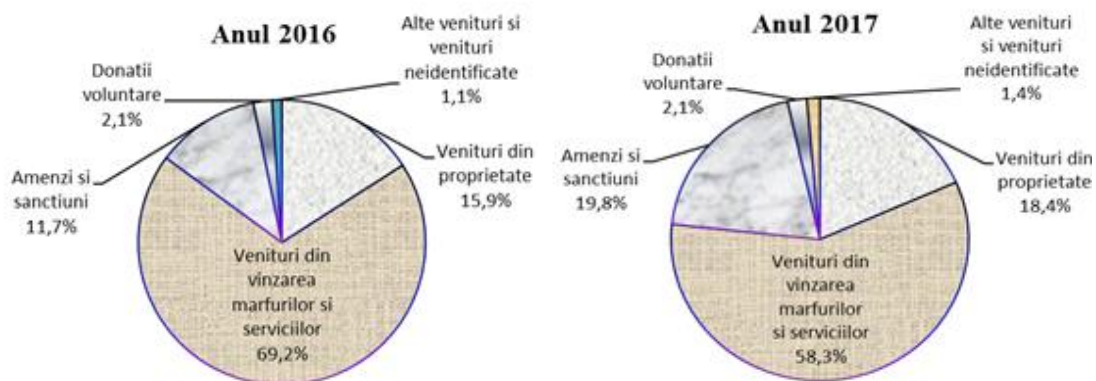
Informația privind acordurile de granturi semnate în anul 2017, pe creditori, se prezintă în Anexa 4.

Alte venituri

La această categorie de venituri se atribuie veniturile care reprezintă articolele: "Venituri din proprietate", "Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor", "Amenzi și sancțiuni", "Donații voluntare" și "Alte venituri și venituri neidentificate".

În anul 2017, au fost acumulate alte venituri în suă de 1 740,1 mil.lei, față de 1 466,9 mil.lei în anul 2016, sau cu 273,2 mil.lei mai mult. Gradul de realizare față de planul precizat a acestor încasări a fost la nivel de 98,1 la sută.

Structura altor venituri ale bugetului de stat se prezintă în următoarele diagrame:

Venituri din proprietate

În anul 2017, de la acest articol au fost încasate venituri în sumă de 321,2 mil. lei, fiind realizate față de planul precizat la nivel de 102,3 la sută. Comparativ cu încasările anului 2016, aceste încasări s-au majorat cu 37,4 la sută.

Aceste venituri au fost formate din:

- diferite tipuri de dobânzi – 154,0 mil. lei;
- dividende primite de la cota parte a proprietății publice în societățile pe acțiuni și defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat – 167,1 mil. lei;
- renta – 0,1 mil. lei.

Veniturile din vânzarea mărfurilor și serviciilor

În anul 2017, de la acest articol au fost încasate venituri în sumă de 1 014,0 mil. lei, fiind realizate față de planul precizat la nivel de 95,8 la sută. Comparativ cu anul 2016, aceste încasări au rămas la același nivel.

Aceste venituri au fost formate din:

- încasările de la taxa de stat - 169,7 mil. lei (gradul de realizare – 99,8 la sută);
- veniturile colectate pentru Fondul republican pentru susținerea socială a populației - 95,3 mil. lei (gradul de realizare – 103,4 la sută);
- încasările de la comercializarea bunurilor și serviciilor de către instituțiile bugetare - 719,4 mil. lei (gradul de realizare - 93,7 la sută). Din sumă totală, încasările de la prestarea serviciilor cu plată au constituit – 584,0 mil. lei, plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public – 135,4 mil. lei.
- încasări de la vânzarea averii și valutei confiscate – 22,1 mil. lei;

- taxa pentru eliberarea actelor permise de către Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radioactive – 1,2 mil. lei.

Amenzi și sancțiuni

La acest articol, în anul 2017 au fost acumulate venituri din amenzi și sancțiuni în sumă de 344,9 mil. lei față, fiind realizate față de prevederile anuale la nivel de 112,0 la sută. Comparativ cu anul 2016, aceste încasări s-au majorat cu 174,0 mil. lei, din contul intensificării controalelor efectuate de către organele de control, precum și datorită majorării mărimii unității convenționale de la 20 lei până la 50 lei.

În structură, amenzile și sancțiunile se prezintă: amenzi și sancțiuni convenționale – 31,6 mil. lei (9,2 la sută în suma totală), amenzi pentru încălcarea traficului rutier – 106,5 mil. lei (30,9 la sută), amenzi aplicate de organele de control – 101,6 mil. lei (29,5 la sută), amenzi aplicate de alte organe de stat – 105,1 mil. lei (30,4 la sută).

Donații voluntare

La acest articol, în anul 2017 au fost acumulate 36,0 mil. lei fiind realizate față de prevederile anuale la nivel de 81,9 la sută. Comparativ cu anul 2016, încasările de la donații voluntare s-au majorat cu 5,8 mil. lei, sau cu 19,1 la sută. În anul 2017, donațiile voluntare destinate instituțiilor bugetare au constituit suma de 25,3 mil. lei (70,3 la sută), iar donațiile în formă de ajutor financiar pentru lichidarea consecințelor ninsorilor abundente din aprilie 2017 a constituit 10,7 mil. lei (29,7 la sută). În structură, donațiile voluntare interne au constituit – 10,9 mil. lei, iar externe – 25,1 mil. lei.

Alte venituri și venituri neidentificate

La acest articol au fost acumulate venituri în sumă de 24,1 mil. lei, fiind realizate față de prevederile anuale la nivel de 48,5 la sută. Comparativ cu anul 2016, aceste încasări s-au majorat cu 6,5 mil. lei. Din suma totală a acestor venituri – 20,7 mil. lei reprezintă veniturile proiectelor finanțate din surse externe.

Transferuri primite în cadrul bugetului public național

La această categorie de venituri au fost atribuite transferurile primite între bugetul de stat și bugetele locale, la componenta proiecte finanțate din surse externe, și anume proiectele, implementate în cadrul Fondului de Investiții Sociale (Proiectul ”Programul de asistență tehnică și financiară

acordată de Guvernul României instituțiilor preșcolare” și Proiectul „Proiect II al Fondului de Investiții Sociale”).

În anul 2017 aceste transferuri de la bugetele locale de nivelul I și II au constituit 12,8 mil.lei, față de suma prevăzută de 19,0 mil. lei. Din suma transferurilor primite, transferurile de la bugetele locale de nivelul II au constituit 3,6 mil. lei și de la bugetele locale de nivelul I – 9,2 mil. lei.

Restanțele agenților economici față de bugetul de stat la impozite și taxe, la situația din 31 decembrie 2017, au constituit 955,7 mil. lei. Comparativ cu anul 2016, restanțele agenților economici față de bugetul de stat la plata impozitelor și taxelor s-au majorat cu 210,5 mil. lei. Din sumă totală a restanțelor, impozitele și taxele, administrate de către Serviciul Fiscal de Stat au constituit – 727,3 mil. lei (în 2016 – 544,7 mil. lei), iar de către Serviciului Vamal – 208,4 mil. lei (în 2016 – 200,5 mil. lei).

4.2 Cheltuielile bugetului de stat

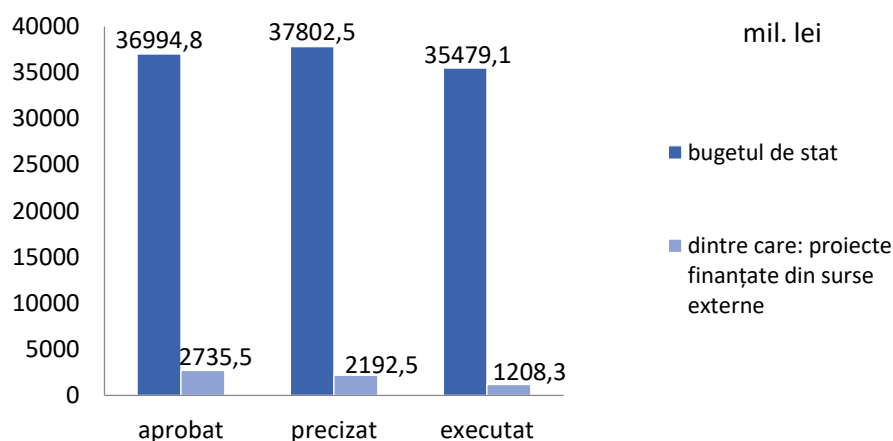
Bugetul de stat pe anul 2017 la partea de cheltuieli a fost aprobat inițial în sumă de 36 994,8 mil. lei.

Pe parcursul anului 2017, în rezultatul modificărilor operate prin Legea nr.33 din 17 martie 2017 și Legea nr.230 din 10 noiembrie 2017, cheltuielile au fost majorate cu 802,1 mil.lei constituind 37 796,9 mil.lei.

Totodată, la buget au fost operate modificări de către autoritățile publice centrale, în baza prevederilor art.16 din Legea bugetului de stat pe anul 2017, care rezultă în majorări de cheltuieli în sumă totală de 5,6 mil.lei. Astfel, cheltuielile bugetului de stat cu modificările operate au însumat 37 802,5 mil.lei, fiind executate în volum de 35 479,1 mil.lei, ce constituie 93,9 la sută față de nivelul prevăzut pe an.

Rezultatele execuției bugetare în anul 2017 atestă un grad scăzut de realizare la cheltuieli în cadrul PFSE constituind 55,1% din nivelul prevăzut pe an.

Realizarea cheltuielilor bugetului de stat în anul 2017, inclusiv a cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, comparativ cu prevederile anuale se prezintă în diagrama care urmează.

În anul 2017 la bugetul de stat au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 2 323,4 mil. lei, dintre care 984,2 mil. lei se atribuie proiectelor finanțate din surse externe.

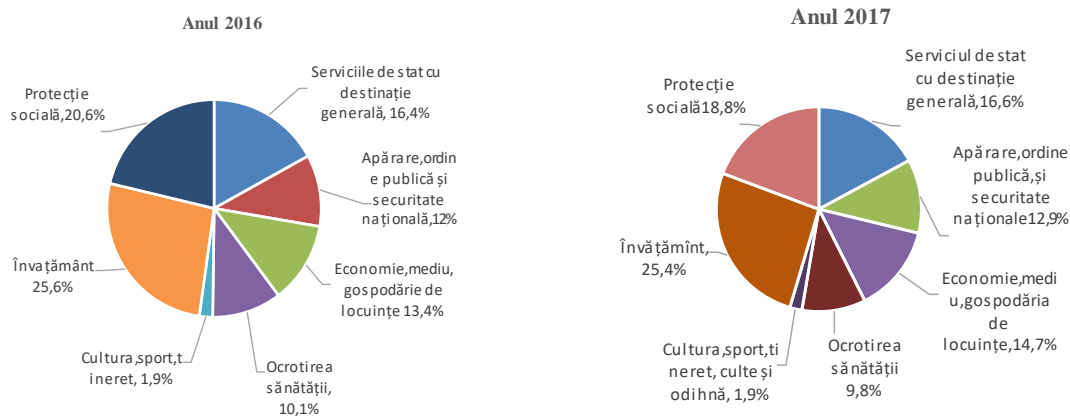
Totodată, e de menționat că documente de plată prezentate în trezoreriile teritoriale pe parcursul anului au fost onorate integral.

Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2017 în aspect funcțional se prezintă în Anexa nr.5

Reieșind din rezultatele execuției bugetului de stat în anul 2017, cele mai majore volume de cheltuieli neexecutate se atestă la serviciile în domeniul economiei – 945,8 mil. lei (40,7% din totalul cheltuielilor neexecutate), care, practic revin proiectelor finanțate din surse externe – 772,0 mil. lei; la serviciile de stat cu destinație generală au rămas neexecutate 554,4 mil. lei (sau 23,9%), în învățământ - 232,1 mil. lei (sau 10%); la protecția socială – 199,6 mil. lei (sau 8,6%); la ordinea publică și securitatea națională – 184,6 mil. lei (sau 7,9 %); la gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale nu s-au executat 88,6 mil. lei (sau 3,8%); la ocrotirea sănătății – 59,0 mil. lei (sau 2,5%), dintre care 17,0 mil. lei nu sunt executate la proiectele finanțate din surse externe.

Comparativ cu anul 2016, în anul 2017 au avut loc creșteri la cheltuieli practic în toate domeniile, cele mai semnificative fiind în: domeniul economiei (+26,4%), în domeniul ordinii publice și securității naționale (+20,8%), în domeniul serviciilor de stat cu destinație generală (+11,0%), în învățământ (+8,9%), ocrotirea sănătății (+5,9%), cultură, sport, tineret (+4,6%) și apărare națională (+3,5%). Diminuări de cheltuieli au fost înregistrate în domeniul protecției mediului (-35,8%) și gospodăriei de locuințe (-6,5%).

Structura funcțională a cheltuielilor bugetului de stat în anii 2016 – 2017 se prezintă în diagramele care urmează.

În aspect economic, rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2017 se prezintă în Anexa nr. 6 .

Din cheltuielile bugetului de stat realizate în anul 2017, circa 49,0% reprezintă cheltuielile pentru programe și servicii finanțate de la bugetul de stat, iar 51,0% reprezintă transferurile către alte bugete și anume:

- transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală în sumă de 2 593,0 mil. lei, care au fost executate integral;
- transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă de 5941,0 mil. lei, care au fost executate la nivel de 98,6% din prevederi;
- transferurile către bugetele locale în sumă de 9 552,5 mil. lei , fiind executate la nivel de 98,4% față din prevederile anuale.

În aspectul principalelor categorii de cheltuieli, *cheltuielile de personal* aprobate inițial în sumă de 6 189,7 mil. lei, pe parcursul anului au fost majorate până la 6 212,8 mil. lei și executate în sumă de 6 077,7 mil. lei sau la nivel de 97,8% din prevederi. Factorii principali care au influențat constituirea și executarea cheltuielilor de personal în perioada de raportare au fost modificările structurale realizate, majorările salariale implementate, precum și optimizările efectuate în contextul reformei administrației publice centrale.

Numărul de unități real încadrate în autoritățile/instituțiile finanțate din bugetul de stat a constituit 62 441,3 unități, ce este cu 1 282,2 unități mai puțin față de indicatorul atins în anul 2016, urmare implementării măsurilor de reformă . Creșterea majoră (57 la sută sau 737 unități) a avut loc la grupa funcțională „Servicii generale de stat” în contextul realizării Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 911 din 25 iulie 2016.

Salariul mediu lunar pentru o unitate de personal, realizat în anul 2017, a constituit 6 361,8 lei, cu o creștere de peste 24 la sută față de anul precedent.

Informația privind cheltuielile de personal, numărul de unități (posturi), numărul de angajați și salariul mediu lunar în anul 2017, în aspectul grupelor funcționale, se prezintă în Anexa nr.7.

Pentru *bunuri și servicii* au fost aprobate cheltuieli în sumă de 2 149,2 mil. lei, diminuate pe parcursul anului până la 2 048,8 mil. lei și executate în sumă de 1 689,1 mil. lei. Nivelul executării a constituit 82,4% din prevederi, rămânând nevalorificate cheltuieli în sumă de 359,7 mil. lei, dintre care 130,3 mil. lei nu au fost valorificate în cadrul proiectelor finanțate din surse externe.

Pentru plata *dobânzilor*, au fost aprobate inițial alocații în sumă de 1933,6 mil. lei, fiind majorate pe parcurs cu 56,7 mil. lei și executate la nivel de 96,9% din prevederi.

Cheltuielile pentru *subsidii* au fost aprobate în sumă de 3 297,8 mil. lei, fiind diminuate pe parcursul anului până la 3 134,4 mil. lei și executate în sumă de 3 036,0 mil. lei sau la nivel de 96,9% din prevederi.

Pentru *prestății sociale* cheltuielile au fost aprobate în sumă de 313,4 mil. lei, majorate ulterior până la 321,3 mil. lei și executate în sumă de 275,0 mil. lei sau la nivel de 85,6 % din prevederi.

Alte cheltuieli au fost executate la nivel de 75,7% din prevederi, rămânând nevalorificate mijloace în sumă de 487,3 mil. lei, dintre care 192,1 mil. lei revine proiectelor finanțate din surse externe.

Cheltuielile capitale în bugetul de stat au fost prevăzute inițial în sumă de 4 769,1 mil. lei, diminuate pe parcursul anului până la 4 315,4 mil. lei și executate în sumă de 3 307,8 mil. lei sau la nivel de 76,7% din prevederi. Astfel, au rămas neexecutate cheltuieli capitale în sumă de 1 007,6 mil. lei, majoritatea cărora – 717,3 mil. lei revine proiectelor finanțate din surse externe, dintre care 465,3 mil. lei sunt cheltuieli pentru *investiții capitale*.

Pentru investiții capitale, conform Anexei nr.4 la Legea bugetului de stat pe anul 2017, au fost aprobate mijloace bănești în sumă de 1802,8 mil. lei, care pe parcursul anului au fost diminuate cu 439,6 mil. lei, constituind 1 363,2 mil. lei și fiind executate în sumă de 824,4 mil. lei sau la nivel de 60,5 la sută din prevederi.

Comparativ cu anul 2016, în anul 2017 cheltuielile pentru investiții capitale s-au diminuat cu 135,5 mil. lei sau cu 14,1 la sută din cauza capacităților reduse ale autorităților administrației publice centrale de

valorificare a alocațiilor prevăzute pentru investiții capitale.

Analizate în structură, se constată că, din contul resurselor generale ale bugetului pentru finanțarea investițiilor capitale au fost prevăzute 322,4 mil. lei, care au fost executate în sumă de 248,9 mil. lei, sau la nivel de 77,2% din prevederi.

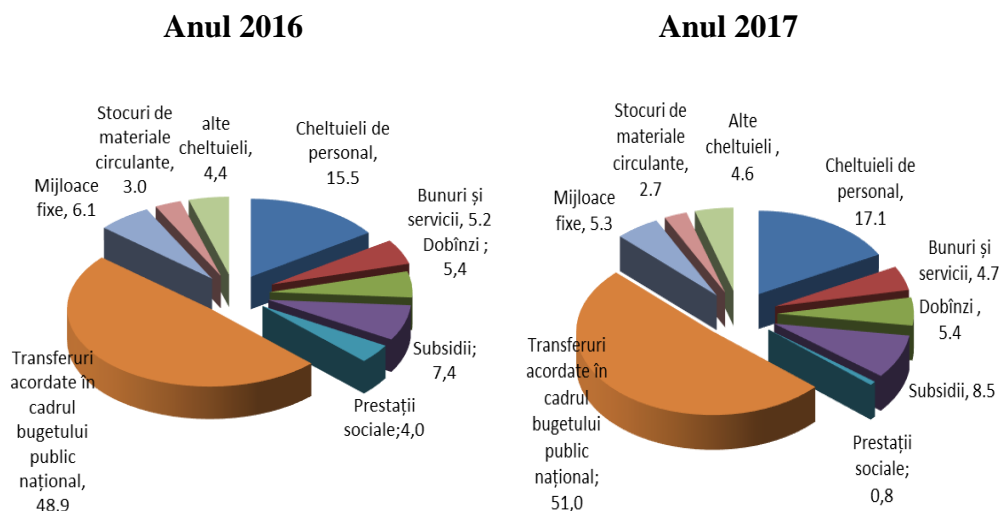
Din contul proiectelor finanțate din surse externe, pentru investiții capitale au fost prevăzute alocații în sumă de 1 040,6 mil. lei, care s-au executat în sumă de 575,3 mil. lei sau la nivel de 55,3% din prevederi, cu 238,9 mil. lei sau 29,3% mai puțin decât în anul 2016.

Este de menționat faptul că, cea mai mare parte a mijloacelor bugetare destinate investițiilor capitale a fost orientată spre finanțarea obiectivelor în curs de execuție. În Anexa nr.4 la legea bugetară anuală inițial au fost incluse 45 de obiective de investiții capitale, din care 5 sunt obiective noi. La rectificarea bugetului de stat pe anul 2017, numărul total al obiectivelor a crescut până la 54 de obiective, din care 12 obiective noi.

În aspect funcțional, se remarcă că, din totalul alocațiilor executate, 85,3% au fost concentrate în 3 grupe funcționale: „Servicii în domeniul economiei” - 59,1% (487,3 mil. lei), „Învățământ” - 13,4% (110,7 mil. lei) și „Ordine publică și securitate națională” - 12,8% (105,7 mil. lei).

Analiza gradului de executare al alocațiilor după domenii de utilizare denotă că, cel mai scăzut nivel de executare se atestă la grupa „Servicii în domeniul economiei” – 51,1% și la grupa „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” – 70,0%.

Structura economică a cheltuielilor bugetului de stat în anii 2016-2017 se prezintă în diagramele care urmează.

Cele mai esențiale majorări ale ponderii în total sunt înregistrate la cheltuielile pentru transferuri către alte bugete cu 2,0 p.p., cheltuieli de personal cu 1,6 p.p., cheltuielile pentru subsidii cu 1,1 p.p., cheltuieli pentru mijloace fixe cu 0,8 p.p., iar cele mai majore diminuări ale ponderii se atestă la cheltuielile pentru prestații sociale cu 3,2 p.p.

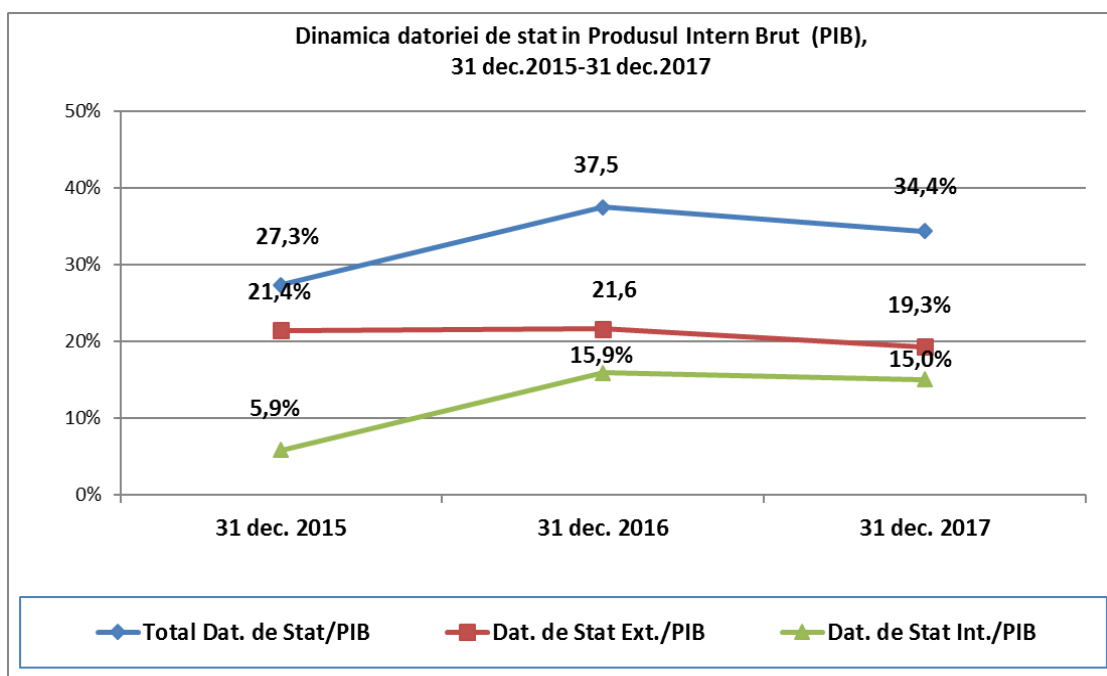
4.3 Datoria de stat

În conformitate cu Legea bugetului de stat pentru anul 2017, a fost aprobat inițial plafonul datoriei de stat în sumă de 60 815,9 mil. lei. Ulterior, această sumă a fost precizată și a constituit 57 363,6 mil. lei.

La situația din 31 decembrie 2017, soldul datoriei de stat a constituit 51 660,3 mil.lei, fiind compus din 1 700,7 mil. dolari SUA (echivalentul a 29 081,8 mil. lei) datorie de stat externă și 22 578,5 mil.lei datorie de stat internă, înregistrând o majorare comparativ cu sfârșitul anului 2016 de 874,5 mil.lei sau cu 1,7 la sută.

Informația privind soldul datoriei externe pe creditorii în anii 2015-2017 se prezintă în Anexa 8.

Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 decembrie 2017, a constituit 34,4%, înregistrând o diminuare în raport cu situația de la sfârșitul anului 2016 cu 3,2 p.p.

Soldul datoriei de stat s-a majorat față de sfârșitul anului 2016, fiind influențat în special de majorarea datoriei de stat interne. Modificarea soldului datoriei de stat interne a fost condiționată de emisiunea VMS pe piața primară pentru crearea unei rezerve de lichidități în sumă de 508,9 mil. lei, de emisiunea netă a VMS pentru finanțarea deficitului bugetului de stat în sumă de 600,0 mil. lei și răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 50,0 mil. lei. Totodată, ca urmare a aprecierii monedei naționale față de dolarul SUA, soldul datoriei de stat externe exprimat în lei s-a diminuat cu 184,4 mil. lei sau cu 0,6 la sută.

Garanțiile de stat

La situația din 31 decembrie 2017, soldul garanțiilor de stat interne/externe a constituit zero lei.

4.4 Soldul bugetar al bugetului de stat

Bugetul de stat pe anul 2017 inițial a fost aprobat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 4 155,6 mil. lei, sau 2,9% din PIB. Din această sumă, 1 670,6 mil. lei sau 40,2 la sută a revenit deficitului proiectelor finanțate din surse externe.

În rezultatul modificărilor operate pe parcursul anului prin Legile nr. 33 din 17 martie 2017 și nr. 230 din 10 octombrie 2017 volumul deficitului a fost redus cu 125,4 mil. lei și a constituit 4 030,2 mil. lei.

Pe parcursul anului 2017, din contul granturilor intrate suplimentar la buget pentru implementarea unor proiecte finanțate din surse externe (proiectul „IMPEFO” și „Îmbunătățirea serviciilor mobile terestre și avia de intervenție de urgență „SMURD”) a fost necesar, conform condițiilor stipulate în acorduri, de restabilit o parte a soldului bugetar în sumă de 6,0 mil. lei la conturile bugetului de stat, deoarece în anii precedenți lucrările prevăzute în proiectele nominalizate au fost finanțate din contul cheltuielilor de bază ale bugetului de stat.

Astfel, soldul bugetar (deficitul) modificat a constituit 4 024,2 mil. lei.

Odată cu modificările operate pe parcursul anului prin Legea nr.33 din 17 martie 2017, a fost precizată structura surselor de finanțare a deficitului, ca urmare a schimbărilor parvenite în special de la emisiunea VMS pentru crearea unei rezerve de lichidități.

Rezerva de lichidități în sumă de 2 000,0 mil. lei a fost planificată de către Ministerul Finanțelor în scopul reducerii eventualelor riscuri generale de imprevizibilitatea pieței financiare interne, și anume riscurile de refinanțare a datoriei de stat și pentru a îmbunătăți, per general, profilul datoriei sectorului public. Concomitent, acest instrument aduce beneficii importante în implementarea politicii monetare și gestionarea lichidităților de către Banca Națională a Moldovei. Această rezervă nu implică costuri adiționale pentru deservirea datoriei de stat și nu va putea fi utilizată pentru finanțarea deficitului bugetar, cu excepția unor situații stabilite în Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014.

Prin Legea nr. 230 din 10 octombrie 2017 a fost precizată structura surselor de finanțare a deficitului ca urmare a schimbărilor parvenite în special la intrările de împrumuturi externe și emiterea VMS pe piața primară în sumă de 818,0 mil. lei.

Concomitent au fost modificate resursele proiectelor finanțate din surse externe, deficitul pe această componentă a bugetului de stat fiind în scădere cu 265,4 mil. lei.

Suma netă pe acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării a constituit 62,5 mil. lei față de aprobat inițial – 220,0 mil. lei.

Suma împrumuturilor externe a fost redusă cu 2 431,3 mil. lei, dintre care cu 859,6 mil. lei din contul împrumuturilor pentru susținerea bugetului și 1 571,7 mil. lei din contul împrumuturilor destinate proiectelor finanțate din surse externe. Din suma totală a împrumuturilor pentru suport bugetar a fost exclusă asistența macrofinanciară din partea UE în sumă de 40 mil. euro, fiind concomitent substituită cu tranșa III a împrumutului din partea

Guvernului României, în sumă de 40 mil. euro. Totodată a fost exclus și suportul bugetar oferit de banca mondială (DPO3) în sumă de 30 mil. dolari SUA. Deasemenea, toate intrările de împrumuturi au fost reestimate la cursul de schimb actualizat.

Sumele destinate rambursării împrumuturilor externe în urma precizării termenilor de rambursare și a fluctuației cursului de schimb au fost reduse cu 338,2 mil. lei față de suma aprobată.

Din suma totală a reducerii împrumuturilor pentru proiecte finanțate din surse externe - 1 366,5 mil. lei se datorează reducerii recreditărilor prevăzute prin intermediul acestor proiecte (modernizarea Căii Ferate – 540,9 mil. lei, creditul polonez – 447,6 mil. lei, Livada Moldovei – 200,0 mil. lei, Termoelectrica – 87,6 mil. lei, Moldelectrica - 70,7 mil. lei).

Pe parcursul anului 2017, întru realizarea proiectelor finanțate din surse externe, cât și a suportului bugetar au fost contractate 7 împrumuturi de stat externe pe termen lung, în sumă totală de 299,6 mil. dolari SUA, dintre care au intrat în vigoare 2 acorduri.

Informația privind acordurile de împrumut, semnate/intrate în vigoare în anul 2017 se prezintă în Anexa nr.9.

Sursele de finanțare ale bugetului de stat se prezintă în Formularul 1.

Execuția bugetului de stat la situația din 31 decembrie 2017 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 1 531,7 mil. lei. Comparativ cu 31 decembrie 2016 soldul bugetar s-a micșorat cu 54,2%, iar în valori absolute cu 1901,9 mil. lei. Soldul bugetar (deficitul) pe anul 2017 comparativ cu anul 2016 și ponderea acestuia în PIB se prezintă în următorul tabel:

mil.lei

	Executat		Ponderea în PIB	
	2016	2017	2016	2017
Deficit	-3433,6	-1531,7	-2,53%	-1,02%
PIB	135397	150369		

Surse de finanțare a deficitului au fost următoarele:

creanțe interne în sumă de 363,2 mil. lei, dintre care procurarea cotei părți în capitalul social în sumă de 13,5 mil. lei, venituri din privatizarea bunurilor proprietate publică de stat în sumă de 166,1 mil. lei;

alte creanțe interne ale bugetului sun formă de mijloace transferate în bugetul de stat băncilor care se află în proces de lichidare în sumă de 210,6 mil. lei, inclusiv BC “Investprivatbank” SA – 0,7 mil. lei, “Banca de Economii” SA, “Banca Socială” SA și BC “Unibank” SA – 209,9 mil. lei. La situația din 31 decembrie 2017, datoria băncilor în proces de lichidare

respective față de Ministerul Finanțelor a constituit 13 408,9 mil. lei, dintre care: BC „Investprivatbank” S.A. – 358,3 mil. lei; „Banca de Economii” S.A. – 8 945,0 mil. lei; BC „Banca Socială” S.A – 2 258,0 mil. lei; BC „Unibank” S.A – 1 847,6 mil. lei.

datorii în sumă de 3 421,2 mil.lei, dintre care: finanțarea internă – 1118,4 mil. lei, inclusiv din contul emisiunii a VMS 600,0 mil. lei, VMS emise pentru crearea unei rezerve de lichidități – 508,9 mil. lei, răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 50,0 mil. lei

intrări din împrumuturi externe – 3 625,9 mil. lei. Pe parcursul anului 2017, față de creditorii externi au fost onorate obligațiunile în sumă de 1 323,1 mil. lei (echivalentul a 71,7 mil. dolari SUA).

În anul 2017 au avut loc intrări de împrumuturi externe în sumă totală de 3 625,9 mil. lei (195,6 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o executare de 73,0% față de suma precizată pe an, și care după destinația lor sunt:

- pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe – 1 105,3 mil. lei (60,7 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă 31,1% din sumă totală de intrări din împrumuturi de stat externe și o executare de 45,7% față de suma precizată pe an;

- pentru susținerea bugetului de stat – 2 529,6 mil. lei (134,9 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă 69,8% din sumă totală de intrări din împrumuturi și o executare de 99,4% față de suma rectificată pe an.

La finele anului 2017, soldurile la conturile bugetului de stat au constituit 4 933,9 mil. lei dintre care soldurile pe componenta de bază – 4 285,9 mil. lei, soldurile proiectelor finanțate din surse externe – 648,0 mil. lei.

4.5 Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale

4.5.1. Servicii de stat cu destinație generală

Pentru anul 2017, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 6 107,2 mil. lei. Ca urmare a modificărilor operate pe parcursul anului, volumul alocațiilor a fost majorat cu 343,7 mil. lei și a constituit 6 450,9 mil. lei sau 17,1% din totalul cheltuielile bugetului de stat. Realizarea cheltuielilor la grupa dată s-a efectuat în sumă de 5 896,5 mil. lei sau la nivel de 91,4 % din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor grupei date se prezintă în tabelul următor.

mil. lei

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	5313,6	6107,2	6450,9	5896,5	-554,4	91,4	582,9	111,0
<i>inclusiv:</i>								
Cheltuieli curente	4976,5	5861,3	5985,0	5547,8	-437,2	92,7	571,3	111,5
Cheltuieli capitale	337,1	245,9	465,9	348,7	-117,2	74,8	11,6	103,4
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>16,4</i>	<i>16,5</i>	<i>17,1</i>	<i>16,6</i>	<i>-0,4</i>	<i>x</i>	<i>0,2</i>	<i>x</i>
Resurse total,	5313,6	6107,2	6450,9	5896,5	-554,4	91,4	582,9	111,0
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	4951,3	5727,0	6128,8	5667,7	-461,1	92,5	716,4	114,5
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	139,7	124,2	87,4	28,6	-58,8	32,7	-111,1	20,5
venituri colectate	222,6	256,0	234,7	200,2	-34,5	85,3	-22,4	89,9

Cheltuielile realizate în anul 2017 sunt în creștere față de anul 2016 cu 582,9 mil. lei sau cu 11,0%. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 554,4 mil. lei, dintre care 437,2 mil. lei cheltuieli curente și 117,2 mil. lei cheltuieli capitale.

În aspectul autorităților publice care gestionează programe bugetare în acest sector, cele mai joase nivele de executare a cheltuielilor se atestă la Agenția Rezerve Materiale 67,8% (-25,4 mil. lei), Cancelaria de Stat 81,9% (-63,4 mil. lei), Academia de Științe a Moldovei 85,9% (-29,4 mil. lei).

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 96,1 la sută. Resurselor proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată le revine respectiv, 0,5% și 3,4% din total, iar comparativ cu anul 2016, volumele acestora sunt în descreștere.

Pentru *serviciul datoriei de stat*, au fost aprobate alocații în sumă de 1 933,6 mil. lei. Ca urmare a modificărilor operate, volumul alocațiilor s-a majorat cu 95,3 mil. lei și a constituit 2 028,9 mil. lei sau 5,4 la sută din cheltuielile totale ale bugetului de stat. Cheltuielile executate constituie 1 929,0 mil. lei sau 95,1 la sută față de prevederi.

În comparație cu anul 2016, se atestă o creștere a cheltuielilor în cauză cu 181,8 mil. lei sau cu 10,4%, dintre care: pentru serviciul datoriei de stat externe – cu 73,3 mil. lei mai mult sau la nivel de 125,8%, iar pentru serviciul datoriei de stat interne – cu 108,6 mil. lei mai mult sau la nivel de 107,4 la sută. Majorarea cheltuielilor pentru serviciul datoriei de stat

externe se explică prin creșterea finanțării externe nete și fluctuațiile ratei variabile pe piețele internaționale. Majorarea cheltuielilor pentru serviciul datoriei de stat interne este legat de serviciul VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat .

Pentru *activități de reintegrare a țării* au fost prevăzute mijloace bugetare în sumă de 15,0 mil. lei, care au fost integral repartizate autorităților publice conform prevederilor Hotărîrea Guvernului nr.584 din 24 iulie 2017 cu privire la aprobarea Programului activităților de reintegrare a țării pe anul 2017.

Pentru implementarea *Strategiei de reformă a administrației publice* în buget au fost prevăzute alocații în sumă de 40,0 mil. lei, care au fost repartizate pe autorități publice centrale în sumă de 11,6 mil. lei, inclusiv prin Hotărîrea Guvernului nr.1081 din 13 decembrie 2017 cu privire la repartizarea mijloacelor financiare.

Pentru *fondurile de urgență ale Guvernului*, care au fost aprobate inițial în sumă totală de 70,0 mil. lei, dintre care 50,0 mil. lei pentru fondul de rezervă și 20,0 mil. lei pentru fondul de intervenție. Pe parcursul anului, alocațiile respective au fost majorate, constituind 75,0 mil. lei pentru fondul de rezervă și 50,0 mil. lei pentru fondul de intervenție.

Conform deciziilor emise de Guvern, din *fondul de rezervă* au fost repartizate 45,8 mil.lei, care au fost executate în sumă de 43,4 mil.lei sau la nivel de 94,7 %, iar din *fondul de intervenție* au fost repartizate 41,5 mil.lei, fiind executate în sumă de 40,8 mil. lei, sau la nivel de 98,3 %.

Direcțiile principale de utilizare a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2017 sunt grupate în tabelul ce urmează.

Denumirea măsurii	Repartizat conform deciziilor Guvernului		Finanțat	
	Suma (mii lei)	Ponderea în suma totală (%)	Suma (mii lei)	Ponderea în suma totală (%)
Consolidarea bazei tehnic-materiale a unor autorități publice	25374,0	55,4	25374,0	58,5
Plata onorariilor de audit, avocatură și procedurilor de arbitraj pentru reprezentarea intereselor Guvernului Republicii Moldova în instanțele internaționale, achitarea datoriilor formate	11624,0	25,4	10887,8	25,1
Decernarea premiilor, confecționarea și decernarea distincțiilor de stat, procurarea monedelor comemorative	5749,8	12,5	5363,6	12,4
Acțiuni culturale și sportive	1827,8	4,0	555,1	1,3

Denumirea măsurii	Repartizat conform deciziilor Guvernului		Finanțat	
	Suma (mii lei)	Ponderea în suma totală (%)	Suma (mii lei)	Ponderea în suma totală (%)
Cheltuielile aferente deplasărilor, delegațiilor oficiale, primirii delegațiilor străine, organizării expozițiilor, simpozioanelor, concursurilor, seminarelor și forurilor internaționale	95,7	0,2	94,7	0,2
Alte scopuri	1143,3	2,5	1082,5	2,5
TOTAL	45814,6	100,0	43357,8	100,0

Repartizarea mijloacelor fondurilor de urgență al Guvernului pe beneficiari, scopuri și măsuri, precum și finanțarea efectivă a acestora este reflectată detaliat în Anexa nr.10 "Informația privind repartizarea și utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2017" și Anexa nr.11 "Informația privind repartizarea și utilizarea mijloacelor fondului de intervenție al Guvernului în anul 2017".

Pentru implementarea activităților în cadrul *proiectelor cu finanțare externă* la grupa respectivă au fost prevăzute alocații în sumă de 87,4 mil. lei, care au fost realizate în sumă de 28,6 mil. lei sau la nivel de 32,7% din prevederi, inclusiv pe proiecte:

1. Proiectul "Consolidarea guvernantei parlamentare în Republica Moldova", cheltuielile au fost executate în sumă de 0,7 mil. lei sau 85,7% din prevederi.

2. Proiectul "e-Transformare a Guvernării", alocațiile prevăzute au fost valorificate integral în sumă de 2,2 mil. lei. Cheltuielile în anul 2017 au fost destinate onorării obligațiilor contractuale la etapa finală a proiectului.

3. Proiectul "Modernizarea Serviciilor Guvernamentale", cheltuielile au fost realizate în sumă de 5,5 mil. lei sau 21,2% din alocațiile precizate, din cauza reținerii intrării în vigoare a avansului pentru pregătirea proiectului. Proiectul urmează a fi implementat în perioada 2018-2022.

4. Proiectul „Consolidarea cadrului instituțional al RM în domeniul migrației și dezvoltării”, cheltuielile au fost realizate în sumă de 0,1 mil. lei sau 20% din alocațiile precizate, pentru realizarea campaniei de informare cu privire la programele guvernamentale de suport a migranților.

5. Proiectul "IMPEFO – îmbunătățirea cooperării transfrontaliere între Republica Moldova și România privind produsele petroliere și alimentare (Laboratorul vamal)", au fost precizate alocații în volum de 2,2 mil. lei destinate îmbunătățirii activității Laboratorului Vamal. Mijloacele

financiare nu au fost valorificate din lipsa timpului necesar pentru desfășurarea procedurii de achiziție a echipamentului.

6. „Proiectul de modernizare a administrării fiscale (TAMP)", cheltuielile au fost realizate în sumă de 2,0 mil. lei sau 20% din alocațiile precizate, în scopul îmbunătățirii colectării veniturilor, conformării fiscale și serviciilor prestate contribuabililor.

7. „Proiectul Regional "Ecologizarea economiei în vecinătatea Estică (EaP-GreeN)", este gestionat de Agenția Achiziții Publice, cheltuielile au fost realizate în sumă de 0,3 mil. lei sau 60% din alocațiile precizate.

8. Proiectul “Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, cheltuielile au fost realizate integral în sumă de 0,6 mil. lei în scopul realizării campaniei de educație civică “Particip, învață, decid ”.

9. Pentru Proiectul “Suport în dezvoltarea unui sistem de raportare digital cu privire la finanțarea partidelor politice”, cheltuielile au fost realizate în sumă de 0,4 mil. lei sau 83,8% din alocațiile precizate. Mijloacele financiare au fost utilizate în scopul elaborării unui studiu vizînd dezvoltarea raportării digitale privind utilizarea de către partidele politice a mijloacelor alocate de la bugetul de stat.

10. Proiectul “Îmbunătățirea democrației în Moldova prin desfășurarea campaniei de informare și educație electorală”, mijloacele financiare alocate în volum de 0,1 mil lei au fost valorificate integral în vederea susținerii activităților ce țin de campania națională de informare și educare electorală în țară și peste hotare.

11. Proiectul ”Programul Cadru 7”, cheltuielile au fost realizate în sumă de 12,2 mil. lei sau 74,8% din prevederi.

12. Proiectul ”Suport pentru cooperarea științifică și tehnică” cheltuielile au fost realizate în sumă de 2,5 mil. lei sau 24,5% din prevederi.

13. Programul Operațional Comun ”Bazinul Mării Negre 2007-2013”, cheltuielile au fost realizate integral în sumă de 0,1 mil. lei.

14. Programul-cadrul al UE pentru cercetare și inovare - Orizont 2020, cheltuielile au fost realizate în sumă de 1,9 mil. lei sau 11,5% din prevederi.

4.5.2. Apărare națională

Pentru anul 2017, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 555,1 mil. lei, care urmare a modificărilor operate pe parcursul anului au fost majorate pînă la 567,5 mil. lei și realizate în sumă de 557,4 mil. lei sau la nivel de 98,2% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

mil. lei

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	538,4	555,1	567,5	557,4	-10,1	98,2	19,0	103,5
<i>inclusiv:</i>								
Cheltuieli curente	502,0	551,7	547,6	537,8	-9,8	98,2	35,8	107,1
Cheltuieli capitale	36,4	3,4	19,9	19,6	-0,3	98,5	-16,8	53,8
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,7</i>	<i>1,5</i>	<i>1,5</i>	<i>1,6</i>	<i>0,1</i>	<i>x</i>	<i>-0,1</i>	<i>x</i>
Resurse total,	538,4	555,1	567,5	557,4	-10,1	98,2	19,0	103,5
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	506,3	522,4	528,0	522,5	-5,5	99,0	16,2	103,2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	4,6	7,1	7,1	3,6	-3,5	50,7	-1,0	78,3
venituri colectate	27,5	25,6	32,4	31,3	-1,1	96,6	3,8	113,8

Cheltuielile realizate în anul 2017 sunt în creștere față de anul 2016 cu 19,0 mil. lei sau cu 3,5%, totodată au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 10,1 mil. lei, dintre care 9,8 mil. lei cheltuieli curente și 0,3 mil. lei cheltuieli capitale. Nevalorificarea integrală a alocațiilor a fost cauzată de rezilierea contractelor cu unii agenți economici din cauza neîndeplinirii obligațiilor contractuale și a termenului limitat de înregistrare a altor contracte privind procurarea de bunuri și servicii. Totodată, urmare a existenței funcțiilor vacante, s-au format economii la cheltuielile de retribuire a muncii și aferente deplasărilor de serviciu.

În aspectul resurselor grupei, cheltuielile au fost finanțate din cele generale în proporție de 93,7%. Proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate le revine, respectiv, 0,7% și 5,6% din total. Comparativ cu anul 2016, proiectele finanțate din surse externe sunt în descreștere cu 21,7% (-1,0 mil. lei), iar veniturile colectate sunt în creștere cu 13,8% sau circa 3,8 mil. lei.

În anul 2017 la grupa dată, au fost prevăzute alocații pentru 2 proiecte finanțate din surse externe în formă de grant:

- Proiectul "Cooperarea cu SUA", la care din 6,1 mil. lei au fost valorificate alocații în volum de 3,6 mil. lei, destinate pentru activități de participare a militarilor la exercițiile militare organizate de armata SUA;

- Proiectul "Cooperarea cu NATO" cu 1,0 mil. lei prevăzuți, dar neexecutați din cauza ne participării la misiunile organizate.

Pe parcursul anului, din *fondul de rezervă* și *fondul de intervenție* ale Guvernului au fost alocate mijloace financiare, respectiv în sumă de 0,8 mil. lei și 1,9 mil. lei.

Din contul Programului pentru *activități de reintegrare a țării* au fost alocate mijloace financiare în sumă de 0,6 mil. lei.

În același timp, din contul mijloacelor prevăzute pentru implementarea *Strategiei de reformă a administrației publice* au fost alocate 357,0 mii lei pentru acoperirea cheltuielilor de disponibilizare a personalului, ca urmare a reorganizării Aparatului Central al Ministerului Apărării.

Principale priorități de politici pentru anul 2017 în domeniul apărării naționale s-au axat pe următoarele măsuri:

- consolidarea, dezvoltarea și modernizarea capacității de apărare;
- dezvoltarea capabilităților necesare pentru îndeplinirea angajamentelor asumate cu privire la securitatea și stabilitatea internațională, precum și la consolidarea păcii;
- reparația și modernizarea infrastructurii și a bunurilor imobile.

4.5.3. Ordine publică și securitate națională

Pentru anul 2017, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 4 039,3 mil. lei, care urmare a modificărilor operate pe parcursul anului au fost majorate până la 4 205,7 mil. lei și realizate în sumă de 4 021,1 mil. lei sau la nivel de 95,6% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	3327,5	4039,3	4205,7	4021,1	-184,6	95,6	693,6	120,8
<i>inclusiv:</i>								
Cheltuieli curente	2876,9	3579,2	3692,5	3586,2	-106,3	97,1	709,3	124,7
Cheltuieli capitale	450,6	460,1	513,2	434,9	-78,3	84,7	-15,7	96,5
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>10,3</i>	<i>10,9</i>	<i>11,1</i>	<i>11,3</i>	<i>0,2</i>		<i>1,0</i>	
Resurse total,	3327,5	4039,3	4205,7	4021,1	-184,6	95,6	693,6	120,8
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	3144,8	3885,2	4083,3	3924,2	-159,1	96,1	779,4	124,8
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	91,6	65,3	27,4	6,7	-20,7	24,5	-84,9	7,3
venituri colectate	91,1	88,8	95,0	90,2	-4,8	94,9	-0,9	99,0

Cheltuielile realizate în anul 2017 sunt în creștere față de anul 2016 cu 693,6 mil. lei sau cu 20,8%, totodată au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 184,6 mil. lei, dintre care 106,3 mil. lei cheltuieli curente și 78,3 mil. lei cheltuieli capitale.

Pe parcursul anului de gestiune *resursele generale* la grupa dată au fost executate în sumă de 3 924,2 mil. lei, cu o reducere față de precizat cu 159,0 mil. lei sau cu 3,9 la sută și au crescut cu 779,4 mil. lei sau cu 124,8 la sută față de executat 2016.

Veniturile colectate s-au realizat în sumă de 90,2 mil. lei, ce constituie o reducere față de precizat cu 4,8 mil. lei sau cu 5,1 la sută, și cu 0,9 mil. lei sau cu 1,0 la sută față de executat 2016.

Resursele proiectelor finanțate din surse externe au fost executate în sumă de 6,7 mil. lei cu o reducere față de precizat cu 20,8 mil. lei sau cu 75,6 la sută, și cu 84,9 mil. lei sau cu 92,7 la sută față de executat 2016.

Conform dărilor de seamă, la această grupă s-au efectuat total cheltuieli și active nefinanciare în sumă de 4 021,1 mil. lei, sau 95,6% din alocațiile precizate, soldul nevalorificat constituind 184,6 mil. lei. Față de anul 2016 alocațiile au fost executate cu 693,6 mil. lei mai mult sau la nivel de 120,3 la sută.

Cheltuielile curente s-au valorificat în sumă de 3 586,2 mil. lei, cu o diminuare de 106,3 mil. lei față de precizat sau cu 2,9 la sută și față de executat 2016 au crescut cu 709,3 mil. lei sau cu 124,7 la sută.

Cheltuielile capitale s-au realizat în sumă de 434,9 mil. lei, cu o reducere de 78,3 mil. lei față de precizat sau cu 15,3 la sută și cu 15,7 mil. lei sau cu 3,5 la sută față de executat 2016.

Mijloacele financiare neutilizate la finele perioadei de gestiune au constituit 184,6 mil. lei. Principale cauze a nevalorificării alocațiilor constituie neîncheierea contractelor, din lipsa prezentării ofertelor conform cerințelor solicitate în cadrul licitațiilor petrecute repetat, neprezentarea la timp a documentelor ce confirmă volumul de servicii procurate sau lucrări efectuate, nedebersarea granturilor acordate de partenerii de dezvoltare, neîncasarea veniturilor colectate de la prestarea serviciilor contra plată, etc.

Pe parcursul anului, autorităților din grupa respectivă de cheltuieli, prin deciziile Guvernului din *fondul de rezervă* au fost repartizate mijloace financiare în sumă de 11,7 mil. lei, care au fost valorificate în sumă de 10,9 mil. lei.

Totodată, din *fondul de intervenție* al Guvernului au fost repartizate mijloace financiare în sumă de 3,3 mil. lei, care au fost valorificate în sumă de 3,2 mil. lei.

În cadrul *Programului activităților de reintegrare a țării* Ministerului Afacerilor Interne i-au fost repartizate 582,6 mii lei, care s-au executat integral.

Pentru anul 2017 Ministerul Afacerilor Interne a beneficiat de alocații în sumă de 161,7 mil. lei din *Suportul bugetar pentru dezvoltarea Poliției*, acordat de Uniunea Europeană, în vederea realizării Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare a Poliției pentru anii 2016-2020, care au fost valorificate practic integral, sau la nivel de 99,9 % din prevederi.

La *proiectele finanțate din surse externe* cheltuielile au fost realizate în sumă de 6 731,2 mii lei, sau 25,6 la sută din alocațiile precizate, inclusiv pe proiecte:

Proiectul „Construcția casei de arest”, gestionat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare au fost executate cheltuieli în sumă de 5 248,6 mii lei, sau la nivel de 24,5 la sută din alocațiile precizate. Alocațiile planificate nu au fost valorificate în legătură cu tergiversarea elaborării schiței de proiect.

Departamentul Instituțiilor Penitenciare a realizat acțiuni în cadrul proiectului *„Inovare, dezvoltare și comunicare pentru o mai bună educație în sistemul penitenciar (IDECOM)”*, fiind valorificate alocații în sumă de 193,0 mii lei, sau 87,9 la sută față de prevederi.

La proiectul *„Învățăm prin acțiune”*, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a planificat activități ce țin de îmbunătățirea procesului instructiv - educativ la nivelul școlilor de pregătire a personalului din penitenciare, prin schimbul de bune practici și implementarea de noi metode de învățare și evaluare a activităților practice. Pentru acțiunile menționate au fost valorificate alocații în sumă de 126,4 mii lei din contul grantului extern, sau 37,9 la sută din planul precizat pe perioada de gestiune.

În cadrul proiectului *„O viață nouă pentru tinerii delicvenți”* gestionat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare, au fost planificate activități ce țin de integrare a tinerilor în societate după liberarea din detenție, în cadrul cărora au fost valorificate alocații în sumă de 478,0 mii lei, sau 90,2 la sută.

La proiectul *„Consolidarea mecanismului de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate copiilor”*, implementat de către Ministerul Justiției, cu asistența financiară a UNICEF, au fost planificate acțiuni privind asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat, acordate copiilor în contact cu legea, elaborarea standardelor de

calitate și instrumentelor de monitorizare externă a calității serviciilor date. Pentru acțiunile menționate au fost valorificate alocații din contul grantului extern în sumă de 563,4 mii lei sau 99,1 la sută.

Proiectul „Combaterea pornografiei infantile”, gestionat de către Ministerul Afacerilor Interne în cadrul căruia au fost planificate activități de instruire pentru colaboratorii Inspectoratului General al Poliției. Alocațiile planificate au fost executate în volum de 32,6 mii lei, sau 21,3 la sută, dat fiind faptul revizuirii graficului de instruire de către organizatorii externi.

Principalele priorități de politici pentru anul 2017 în domeniul ordinii publice și securității statului s-au axat pe următoarele măsuri:

- implementarea reformei poliției în cadrul Ministerului Afacerilor Interne;
- consolidarea capacităților instituționale de asigurare eficientă a securității statului;
- reformarea Procuraturii Generale;
- implementarea managementului integrat al frontierei în conformitate cu cele mai bune practici ale Uniunii Europene;
- fortificarea capacităților salvatorilor și pompierilor;
- consolidarea sistemului național de prevenire și combatere a corupției, spălării banilor și finanțării terorismului;
- reconstrucția penitenciarelor existente și construcția unei case de arest.

4.5.4. Servicii în domeniul economiei

Pentru anul 2017, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 5 369,9 mil. lei, care urmare a modificărilor operate pe parcursul anului au fost majorate pînă la 5 715,6 mil. lei și realizate în sumă de 4 769,8 mil. lei sau la nivel de 83,5% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor grupei date se prezintă în tabelul următor.

mil.lei

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	3773,3	5369,9	5715,6	4769,8	-945,8	83,5	996,5	126,4
<i>inclusiv:</i>								
Cheltuieli curente	1817,5	2350,4	3103,7	2840,1	-263,6	91,5	1022,6	156,3

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli capitale	1955,8	3019,5	2611,9	1929,7	-682,2	73,9	-26,1	98,7
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>11,7</i>	<i>14,5</i>	<i>15,1</i>	<i>13,4</i>	<i>-1,7</i>	<i>x</i>	<i>1,8</i>	<i>x</i>
Resurse total,	3773,3	5369,9	5715,6	4769,8	-945,8	83,5	996,5	126,4
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	2668,0	3516,2	4036,5	3856,0	-180,5	95,5	1188,0	144,5
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	993,5	1757,7	1563,5	791,5	-772,0	50,6	-202,0	79,7
venituri colectate	111,8	96,0	115,6	122,3	6,7	105,8	10,5	109,4

Cheltuielile realizate în anul 2017 sunt în creștere față de anul 2016 cu 996,5 mil. lei sau cu 26,4%, totodată au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 945,8 mil. lei, dintre care 263,6 mil. lei cheltuieli curente și 682,2 mil. lei cheltuieli capitale.

Conform rapoartelor, la această grupă s-au efectuat cheltuieli în sumă de 4 769,8 mil. lei, cu 996,4 mil. lei mai mult decât în anul 2016 și cu 945,8 mil. lei mai puțin față de precizat 2017 sau 83,5% față de prevederi, din resurse generale fiind realizate 3856,1 mil. lei sau 95,5 la sută, proiecte finanțate din surse externe – 791,5 mil. lei sau 50,6 la sută și din resurse colectate – 122,2 mil. lei sau 105,3 la sută.

În anul 2017 au fost implementate următoarele măsuri de politici și activități principale:

➤ **fondul pentru subvenționarea producătorilor agricoli** – 898,4 mil. lei, care au fost utilizate în baza Hotărârii Guvernului cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural nr. 455 din 21 iunie 2017. Mijloacele în cauză au fost gestionate de către Agenția pentru Intervenție și Plăți în Agricultură 870,7 mil. lei și I.P. "Oficiul Viei și Vinului" – 29,3 mil. lei. În anul 2017 din alocațiile Fondului au fost achitate solicitări ce nu au avut acoperire financiară în anul 2016 în mărime de circa 215,0 mil. lei. Principale măsuri care au fost finanțate din fond sînt:

- stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor mutianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicole – 258,7 mil. lei, din care au fost înființate 2,9 mii ha plantații pomicole, 0,9 mii ha plantații viticole și defrișarea a circa 6,1 mii ha plantații;

- simularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol convențional și agricultura conservativă – 178,0 mil. lei cu care au fost achiziționate 981 tractoare, 128 combine, 110 semănătoare și alte utilaje;
- stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare – 205,5 mil. lei cu ajutorul cărora au fost create 91 frigidere de păstrare a produselor agricole;
- stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice – 45,1 mil. lei din care au fost renovate 79 ferme de animale diverse.
 - **măsuri de protecție antigrindină** – 87,2 mil. lei, ce au permis asigurarea funcționalității a 115 puncte rachetare, fiind protejate 1 400,0 mii ha;
 - **activități sanitar-veterinare** și pentru siguranța produselor de origine animală au fost finanțate în sumă de 165,2 mil. lei;
 - **fondul rutier** – 1 779,8 mil. lei care au fost finanțate în pentru întreținerea și reparația drumurilor naționale – 1 079,7 mil. lei și 700,1 mil. lei pentru întreținerea și reparația drumurilor locale, comunale și străzilor.
 - implementarea **Serviciului Național Unic pentru Apeluri de Urgență 112** – 68,9 mil. lei din care a fost procurat sistemul informațional automatizat – 65,2 mil. lei, procurarea mobilierului și întreținerea unităților de personal în număr de 40 angajați;
 - **promovarea exporturilor** – 41,8 mil. lei din contul cărora au fost organizate 12 expoziții/foruri de afaceri/festivale, inclusiv, sărbătoarea de Crăciun;
 - **susținerea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii** – 39,1 mil. lei, din care au fost finanțate crearea a 144 locuri de muncă pentru femei, finanțarea a 104 întreprinderi la târguri și expoziții;
 - **programul de atragere a remitențelor în economie** – 40,0 mil. lei din care au fost acordate granturi pentru 246 antreprenori în cadrul cărora au fost create 271 locuri de muncă;
 - **fondul de garantare a afacerilor în sectorul rural** – 25,0 mil. lei cu suportul cărora au fost acordate 156 garanții active sau cu 21 mai puțin față de cele precizate, ca urmare a majorării plafoanelor la garanțiilor acordate;
 - măsuri antiepidemice – 15,0 mil. lei;
 - diagnostică veterinară – 19,1 mil. lei;

➤ controlul în domeniul securității muncii și pieței forței de muncă – 47,0 mil.lei;

➤ **activități de eficiență energetică** – 121,4 mil. lei, dintre care 110,0 mil. lei constituie transferurile pentru Fondul de Eficiență Energetică. Din sursele fondului în anul 2017 au fost finalizată implementarea a 11 proiecte de eficiență energetică, iar altele 175 au fost finanțate, totodată fiind monitorizată implementarea acestora;

➤ **fondul de dezvoltare regională** – 121,3 mil. lei, fiind alocate mijloace pentru continuarea proiectelor, dintre care în domeniul drumurilor regionale și locale în sumă de 51,5 mil. lei, eficiență energetică în sumă de 25,1 mil. lei, în domeniul infrastructurii de afaceri în sumă de 16,6 mil. lei, dezvoltării turismului în sumă de 19,3 mil. lei ;

➤ **evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării** – 6,7 mil. lei, cu care au fost evaluate 45785 bunuri imobile.

Alocațiile pentru contribuția Guvernului la proiectele cu finanțare externă au fost prevăzute în sumă de 62,6 mil. lei, din care s-au finanțat 30,5 mil. lei, fiind neexecutată suma aferentă implementării proiectului de construcție a gazoductului Ungheni-Chișinău în mărime de 22,3 mil. lei și alte cheltuieli recurente care urmau a fi valorificate în acest proces.

Proiectele finanțate din surse externe au fost prevăzute la cheltuieli în mărime de 1 563,5 mil. lei, din care fiind finanțate doar 791,5 mil. lei, inclusiv din contul granturilor - 461,8 mil. lei și din contul creditelor 329,7 mil. lei, principalele fiind:

- Proiectul de susținere a programului în sectorul drumurilor a fost finanțat în sumă de 398,2 mil. lei din prevederile anuale de 800,0 mil. lei;

- Proiectul ”Agricultura competitivă” a fost finanțat în sumă de 112,8 mil. lei din prevederile anuale de 178,1 mil. lei;

- Proiectele ”IFAD” a fost finanțat în sumă de 129,2 mil. lei din prevederile anuale de 168,9 mil. lei;

- Proiectul ”Reabilitarea rețelelor electrice” a fost finanțat în sumă de 61,2 mil.lei din prevederile anuale de 125,3 mil.lei;

- Proiectul ”Ameliorarea competitivității” a fost finanțat în sumă de 27,2 mil.lei din prevederile anuale de 32,5 mil. lei;

- Proiectul ”Reabilitarea drumurilor locale” a fost finanțat în sumă de 41,0 mil. lei din prevederile anuale de 81,0 mil.lei;

- Proiectul ”Programul Cadru 7” a fost finanțat în sumă de 0,2 mil. lei din prevederile anuale de 0,9 mil. lei;

- Proiectul ”Suport pentru cooperarea științifică și tehnică” a fost finanțat în sumă de 0,6 mil. lei din prevederile anuale de 10,7 mil. lei;
- Programul Operațional Comun ”Bazinul Mării Negre 2007-2013” – din prevederile anuale de 2,1 mil. lei nu au fost executate cheltuieli;
- Programul-cadrul al UE pentru cercetare și inovare - Orizont 2020 a fost finanțat în sumă de 6,0 mil. lei din prevederile anuale de 11,5 mil. lei.

Volumul cheltuielilor nefinanțate la grupa dată constituie 945,7 mil. lei, dintre care:

- în cadrul proiectelor finanțate din surse externe - 772,0 mil. lei;
- pentru infrastructura drumurilor locale, comunale și străzilor - 36,1 mil. lei;
- contribuția Guvernului la implementarea proiectului de construcție a conductei de gaze naturale Iași-Chișinău - 22,3 mil. lei;
- activități sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animalieră -15,0 mil. lei;
- managementul autorităților administrative centrale - 22,7 mil. lei;
- activități de eficiență energetică -17,5 mil. lei;

Cauzele neexecutării cheltuielilor la grupa dată sunt:

- desfășurarea cu întârziere a licitațiilor la proiectele de infrastructură;
- capacitățile reduse de valorificare a resurselor planificate;
- nerespectarea termenelor de prezentare a documentelor pentru debursarea sumelor și transferul acestora către beneficiari, ce a rezultat în formarea soldurilor banești semnificative la unele proiecte la finele anului;
- valorificarea a unor cheltuieli a fost influențată de reforma autorităților publice centrale, în sensul modificării criteriilor de alocare și repartizare a resurselor financiare.

Totodată, la grupa respectivă, în baza Hotărîrii Guvernului nr. 1138 din 20 decembrie 2017 din *Fondul de intervenție* au fost alocate mijloace financiare în sumă de 15,5 mil. lei pentru diminuarea consecințelor înghețurilor din primăvara anului 2016.

La finele anului 2017 la grupa dată nu s-au atestat *datorii* cu termen expirat.

Din *fondul de intervenție al Guvernului* au fost alocate mijloace financiare în sumă de 15,5 mil. lei, care au fost executate integral.

4.5.5. Protecția mediului

Pentru anul 2017 la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 231,7 mil. lei. Ca urmare a modificărilor operate pe parcursul anului, alocațiile au fost micșorate până la 119,7 mil. lei și realizate în sumă de 104,2 mil. lei sau la nivel de 87,1% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor grupei date se prezintă în tabelul următor.

mil.lei

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	162,2	231,7	119,7	104,2	-15,5	87,1	-58,0	64,2
<i>inclusiv:</i>								
Cheltuieli curente	96,7	170,0	93,8	81,4	-12,4	86,8	-15,3	84,2
Cheltuieli capitale	65,5	61,7	35,9	22,8	-13,1	63,5	-42,7	34,8
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>0,5</i>	<i>0,6</i>	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>		<i>x</i>	<i>-0,2</i>	<i>x</i>
Resurse total,	162,2	231,7	119,7	104,2	-15,5	87,1	-58,0	64,2
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	31,7	206,2	96,1	82,8	-13,3	86,2	51,1	261,2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	50,1	19,4	13,5	11,4	-2,1	84,4	-38,7	22,8
venituri colectate	80,4	6,1	10,1	10,0	-0,1	99,0	-70,4	12,4

Cheltuielile neexecutate în anul 2017 constituie 15,5 mil. lei, iar volumul total realizat este în descreștere față de anul 2016 cu 58,0 mil. lei sau cu 35,8 %, atât la cheltuielile curente cât și la cheltuielile capitale.

Cheltuielile curente au fost executate în sumă de 81,4 mil. lei, sau la nivel de 86,8 % din prevederi, iar cele capitale au constituit 22,8 mil. lei sau 63,5 % din prevederi.

Mijloacele grupei respective au fost gestionate, în cea mai mare parte, de către Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului.

Din totalul cheltuielilor de 104,2 mil. lei, din resurse generale au fost realizate 82,8 mil. lei sau 79,5%, din resursele proiectelor finanțate din surse externe – 11,4 mil. lei sau 10,9%, iar din veniturile colectate – 10,0 mil. lei sau 9,6 la sută.

Pentru *Fondul national pentru dezvoltare regională* au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 59,8 mil. lei, dintre care a fost finanțat doar un proiect de gestionare a deșeurilor în raionul Vulcănești în sumă de 1,1 mil. lei, restul sumei fiind redistribuită altor grupe funcționale.

Pentru *Fondul ecologic național* au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 15,7 mil. lei, fiind precizate până la 13,7 mil. lei și executate în sumă de 10,8 mil. lei sau la nivel de 79,0 % din prevederi.

Pentru implementarea activităților la 6 *proiecte cu finanțare externă* în cadrul grupei respective au fost prevăzute alocații în sumă de 13,5 mil. lei, care au fost realizate în sumă de 11,4 mil. lei sau la nivel de 84,4% din prevederi.

E de menționat că în cursul anului bugetar au fost precizate mijloace financiare în cadrul a 3 proiecte, care inițial nu au fost aprobate: Proiectul „East-Avert – Prevenirea și protecția împotriva inundațiilor din bazinele superioare ale râurilor Siret și Prut” – 6,1 mil. lei; Proiectul „Managementul dezastrelor și riscurilor climatice în Moldova” – 1,8 mil. lei; Proiectul „Suport pentru operațiunile de proiect ale oficiului finanțării de carbon” – 0,6 mil. lei, care au fost executate practic integral.

Totodată, Proiectul „Îmbunătățirea transfrontalieră a gestionării deșeurilor municipale solide din Republica Moldova, România și Ucraina”, aprobat în sumă de 12,2 mil. lei, în cursul anului a fost suspendat.

Iar Proiectul „Adaptarea la schimbările climatice și silvicultură în Moldova” precizat în sumă de 5,0 mil. lei a fost executat în sumă de 3,4 mil lei, sau la nivel de 69,3 la sută.

4.5.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Pentru anul 2017, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 579,2 mil. lei. Ca urmare a modificărilor operate pe parcursul anului, volumul a fost micșorat până la 444,9 mil. lei și realizat în sumă de 356,3 mil. lei sau la nivel de 80,1% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

mil. lei

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	381,2	579,2	444,9	356,3	-88,6	80,1	-24,9	93,5
<i>inclusiv:</i>								
Cheltuieli curente	4,2	216,1	85,3	61,5	-23,8	72,1	57,3	1464,3
Cheltuieli capitale	377,0	363,1	359,6	294,8	-64,8	82,0	-82,2	78,2

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	1,2	1,6	1,2	1,0	-0,2	x	-0,2	x
Resurse total,	381,2	579,2	444,9	356,3	-88,6	80,1	-24,9	93,5
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	64,4	231,2	308,9	261,3	-47,6	84,6	196,9	405,7
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	115,7	348,0	136,0	95,0	-41,0	69,9	-20,7	82,1
venituri colectate	201,1						-201,1	

Cheltuielile neexecutate în anul 2017 constituie 88,6 mil. lei, iar volumul total realizat este în descreștere față de anul 2016 cu 24,9 mil. lei sau cu 6,5 la sută.

Cheltuielile curente au fost executate în sumă de 61,5 mil. lei sau la nivel de 72,1% din prevederi, fiind în creștere cu 57,3 mil. lei față de anul precedent.

Cheltuielile capitale au constituit 294,8 mil. lei sau de 82,0% din prevederi, fiind în diminuare față de anul 2016 cu 82,2 mil. lei.

În aspectul *resurselor grupei*, cheltuielile au fost finanțate din cele generale în proporție de 73,3%, iar din resursele proiectelor finanțate din surse externe - 26,7%, volumul ultimelor fiind în descreștere cu 20,7 mil. lei sau cu 17,9% comparativ cu anul 2016.

Pentru implementarea activităților la 7 proiecte cu finanțare externă în cadrul grupei respective au fost prevăzute alocații în sumă de 136,0 mil. lei, care au fost realizate în sumă de 95,0 mil. lei sau la nivel de 69,9% din prevederi.

Pentru *gospodăria de locuințe*, în cadrul Proiectului "Construcția locuințelor sociale II" au fost valorificate mijloace financiare în sumă de 68,8 mil. lei sau în proporție de 89,6% din prevederi, fiind în diminuare față de anul 2016 cu 7,4 mil. lei. Ca rezultat, în anul 2017 au fost date în exploatare 84 de locuințe sociale, construite pentru persoanele cu dizabilități severe, persoane orfane dezinstituționalizate și alte categorii de beneficiari eligibili.

Pentru *aprovizionarea cu apă și canalizare* au fost utilizate mijloace financiare în sumă de 287,5 mil. lei sau 78,1 la sută din prevederi, din care 180,1 mil. lei reprezintă transferurile cu destinație specială către bugetele

locale. Ca rezultat, s-a asigurat accesul la apă potabilă pentru 32 localități.

Măsurile în cauză au fost implementate din contul următoarelor alocații:

➤ *Fondul național de dezvoltare regională* - 77,6 mil. lei, ceea ce constituie 100% din suma precizată, fiind totodată în creștere față de anul 2016 cu 54,4 mil. lei. Principalele proiecte implementate sunt:

- construcția Apeductului Bălți - Sîngerei, etapa III și stația de tratare - 17,1 mil. lei;

- crearea condițiilor de aprovizionare cu apă potabilă locuitorilor a 15 sate din raionul Soroca- 11,1 mil. lei;

- îmbunătățirea calității vieții populației rurale prin construcția sistemelor de apă potabilă și de canalizare, regionalizarea serviciilor comunale în satele din lunca râului Lapușnița, raionul Hîncești- 8,5 mil. lei.

➤ *Fondul ecologic național* - 183,7 mil. lei, constituind 79,4% din suma precizată, în diminuare față de anul 2016 cu 58,5 mil. lei.

➤ *resursele proiectelor finanțate din surse externe* - 26,2 mil. lei, ceea ce constituie 44,3% din suma precizată pentru anul 2017, în diminuare cu 13,3 mil. lei față de anul precedent.

Din totalul mijloacelor financiare valorificate în cadrul proiectelor finanțate din surse externe în sumă de 95,0 mil. lei - 19,1 mil. lei reprezintă granturi și 40,9 mil. lei - împrumuturi externe.

Principalele *proiecte finanțate din surse externe* cu un grad scăzut de valorificare a mijloacelor financiare precizate pentru anul 2017 sunt:

➤ *Proiectul „Studiul de fezabilitate „Extinderea apeductului centralizat Chișinău - Călărași”*”, pentru care au fost precizate mijloace financiare în sumă de 10,5 mil. lei, dar care nu au fost valorificate din cauza procedurilor extinse de elaborare a documentației tehnice;

➤ *Proiectul "Modernizarea Serviciilor Publice Locale"*, în cadrul căruia au fost valorificate 18,3 mil lei, ceea ce constituie 48,3% din suma precizată pentru anul 2017, principalul motiv al nevalorificării fiind insuficiența capacităților de absorbție a fondurilor orientate în acest sector;

➤ *Proiectul „Programul de Dezvoltare a Serviciilor de Aprovizionare cu Apă Potabilă”*- 3,5 mil lei, ceea ce constituie 66% din suma precizată pentru anul 2017, cauzele nevalorificării fiind procedurile complexe, prevăzute de manualele operaționale, stabilite de donator.

În ceea ce privesc arieratele, la finele anului 2017, la grupa dată nu s-au înregistrat datorii cu termen expirat.

4.5.7. Ocrotirea sănătății

Pentru anul 2017 la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 3 450,2 mil. lei. Ca urmare a modificărilor operate, volumul de alocații a fost majorat pînă la 3 518,6 mil. lei și realizat în sumă de 3459,6 mil. lei, sau la nivel de 98,3% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

mil.lei

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	3267,5	3450,2	3518,6	3459,6	-59,0	98,3	192,1	105,9
<i>inclusiv:</i>								
Cheltuieli curente	3228,1	3403,1	3447,7	3400,5	-47,2	98,6	172,4	105,3
Cheltuieli capitale	39,4	47,1	70,9	59,1	-11,8	83,4	19,7	150,0
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>10,1</i>	<i>9,3</i>	<i>9,3</i>	<i>9,8</i>	<i>0,4</i>	<i>x</i>	<i>-0,4</i>	<i>x</i>
Resurse total,	3267,5	3450,2	3518,6	3459,6	-59,0	98,3	192,1	105,9
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	3068,8	3224,1	3260,6	3226,2	-34,4	98,9	157,4	105,1
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	81,7	102,5	132,1	115,1	-17,0	87,1	33,4	140,9
venituri colectate	117,0	123,6	125,9	118,3	-7,6	94,0	1,3	101,1

Cheltuielile realizate în anul 2017 sunt în creștere față de anul 2016 cu 192,1 mil. lei sau cu 5,9%, totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 59,0 mil. lei, dintre care 47,2 mil. lei la cheltuieli curente și 11,8 mil. lei cheltuieli capitale.

Sub *aspectul resurselor*, cheltuielile acestei grupe au fost preponderent finanțate din resurse generale - 93,3% din total sau 3 226,2 mil. lei, iar resurselor proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate le revine, respectiv 3,3% și 3,4 la sută.

Volumul cheltuielilor executate în anul 2017, sub aspectul autorităților publice caracterizează precum urmează:

- Acțiuni generale – au fost asigurate integral transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 2 593,0 mil. lei, cu 80,3 mil. lei mai mult față de anul 2016;
- Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale – s-a asigurat activitatea instituțiilor de ocrotire a sănătății, implementarea în continuare a

programelor naționale și speciale în domeniul ocrotirii sănătății și realizarea a 5 proiecte finanțate din surse externe, în sumă totală de 823,4 mil. lei, sau 93,4 % din prevederile anuale. Mijloacele financiare neutilizate la finele anului au constituit 58,6 mil. lei, în special din cauza neîncasării integrale a veniturilor de la prestarea serviciilor contra plată, neîncheierea contractelor din lipsă de oferte în cadrul licitațiilor petrecute repetat, fluctuația cadrelor, precum și neprezentarea la timp a documentelor confirmative pentru efectuarea plăților.

➤ Cancelaria de Stat – pentru asigurarea activității instituțiilor de ocrotire a sănătății și realizării programului ramural de servicii medicale au fost executate cheltuieli în sumă de 40,3 mil. lei mijloacele financiare nevalorificate constituind 0,4 mil. lei.

➤ Academia de Științe a Moldovei – au fost realizate activități de cercetare, dezvoltare și inovare în sumă de 2,9 mil. lei.

Totodată, în anul 2017, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină au beneficiat de suport bugetar conform acordului cu Banca Mondială, pentru implementarea proiectului „Modernizarea sectorului sănătății”. Proiectul dat are drept scop reducerea riscurilor aferente bolilor nontransmisibile, îmbunătățirea protecției financiare și sporirea eficienței serviciilor de sănătate prin fortificarea asistenței medicale primare și spitalicești, îmbunătățirea indicatorilor de sănătate, reducerea invalidității și incapacității de muncă a populației. Astfel, în bugetul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale din alocațiile prevăzute în volum de 19,4 mil. lei, au fost executate 19,0 mil. lei sau 98,0 la sută din debursările efectuate de Banca Mondială, și prin transferuri de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală s-au executat 4,6 mil. lei sau sută la sută din prevederile anuale.

În aspect economic, cheltuielile pentru ocrotirea sănătății reprezintă practic cheltuieli curente – 98,3%, inclusiv transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - 76,3%, cheltuielile de personal - 8,8%, stocuri de materiale circulante - 6,3%, bunuri și servicii – 3,2%, subsidii – 3,0 la sută. Cheltuielile capitale au constituit 1,7% din volumul grupei, fiind executate la nivel de 83,4% din prevederi.

Din fondul de rezervă al Guvernului au fost alocate mijloace financiare în sumă de 15,0 mil. lei, care s-au executat integral.

În anul 2017, cheltuielile aferente proiectelor finanțate din surse externe au fost executate în volum de 115,1 mil. lei sau la nivel de 87,2% din prevederile anuale, fiind implementate următoarele proiecte:

- ✓ Proiectul „Consolidarea controlului Tuberculozei în Republica Moldova” - executate 77,7 mil. lei;
- ✓ Proiectul „Consolidarea controlului HIV/SIDA în Republica Moldova” - executate 28,3 mil. lei;
- ✓ Proiectul de susținere a Consiliului national de coordonare TB/SIDA - executate 0,7 mil. lei;
- ✓ Proiectul „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” - executate 8,4 mil. lei;
- ✓ Proiectul „Îmbunătățirea serviciilor medicale în Republica Moldova”. - nu au fost executate cheltuieli (*precizat - 0,8 mil. lei*).

Alocațiile neutilizate din cadrul proiectelor finanțate din surse externe au constituit 17,0 mil. lei, din care 10,4 mil. lei și 3,3 mil. lei se atribuie, respectiv, proiectului „Consolidarea controlului Tuberculozei în Republica Moldova” și proiectului „Consolidarea controlului HIV/SIDA în Republica Moldova”.

Pentru realizarea *programelor naționale* și speciale în domeniul ocrotirii sănătății pe parcursul anului au fost prevăzute alocații în sumă de 214,9 mil. lei și executate în volum de 209,4 mil. lei sau 97,4 la sută.

La situația din 31 decembrie 2017 *creanțele instituțiilor* din ramura „Ocrotirea sănătății” s-au majorat față de 31 decembrie 2016 cu 36,3 mil. lei și au constituit 42,1 mil. lei. Creșterea creanțelor rezultă din avansurile efectuate pe perioada gestionară pentru medicamente și materiale sanitare în sumă 36,1 mil. lei.

Comparativ cu 31 decembrie 2016, la situația din 31 decembrie 2017 datoriile s-au micșorat cu 0,2 mil. lei sau cu 0,6 la sută și au constituit 31,1 mil. lei.

Programul „Sănătatea publică și servicii medicale” a fost gestionat de către Cancelaria de Stat, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Academia de Științe a Moldovei și cuprinde 11 subprograme, principalele obiective fiind:

- îmbunătățirea continuă a stării de sănătate a populației, prin asigurarea accesului echitabil la serviciile de sănătate de calitate și cost-eficace.
- asigurarea accesului copiilor și maturilor cu necesități speciale la

tratamentul de reabilitare și recuperare;

- reducerea incidenței prin HIV/SIDA și a mortalității asociată cu TB, realizarea imunizărilor conform calendarului național de vaccinare;
- supravegherea principalelor boli infecțioase în vederea intensificării și diagnosticării precoce a pericolului apariției unor epidemii;
- sporirea asigurării populației cu medicamente calitative.

4.5.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Pentru anul 2017, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 676,4 mil. lei. Conform modificărilor operate pe parcursul anului în Legea bugetului de stat pe anul 2017, alocațiile totale au fost majorate până la 692,6 mil. lei și realizate în sumă de 658,8 mil. lei sau 95,1 la sută din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelulu următor.

mil.lei

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	629,6	676,4	692,6	658,8	-33,8	95,1	29,2	104,6
<i>inclusiv:</i>								
Cheltuieli curente	582,1	618,9	631,6	611,7	-19,9	96,8	29,6	105,1
Cheltuieli capitale	47,5	57,5	61,0	47,1	-13,9	77,2	-0,4	99,2
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,9</i>	<i>1,8</i>	<i>1,8</i>	<i>1,9</i>	<i>0,1</i>	<i>x</i>	<i>-0,1</i>	<i>x</i>
Resurse total,	629,6	676,4	692,6	658,8	-33,8	95,1	29,2	104,6
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	618,2	662,4	677,0	645,4	-31,6	95,3	27,2	104,4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe								
venituri colectate	11,4	14,0	15,6	13,4	-2,2	85,9	2,0	117,5

Cheltuielile realizate în anul 2017 sunt în creștere față de anul 2016 cu 29,2 mil. lei sau cu 4,6%, totodată au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 33,8 mil. lei, dintre care 19,9 mil. lei cheltuieli curente și 13,9 mil. lei cheltuieli capitale.

În aspectul structurii funcționale a cheltuielilor se atestă o predominare a *serviciilor de sport și cultură fizică* cu un volum de 262,6 mil. lei, fiind executate în sumă de 257,9 mil. lei, sau la nivel de 98,2 la sută față de prevederile anuale, ce este cu 13,0 mil. lei mai mult față de volumul mijloacelor alocate în anul 2016.

Pentru domeniul “*Sport*”, au fost prevăzute mijloace în sumă de 104,5 mil. lei, fiind executate 96,2 mil. lei sau 92,1 la sută din prevederi. Din acest program pentru activitatea a 21 de școli sportive s-au efectuat cheltuieli în mărime de 55,0 mil. lei, iar în scopul realizării *Calendarului acțiunilor sportive naționale și internaționale* au fost alocate 33,5 mil. lei.

Întru realizarea *activităților pentru tineret*, pentru anul 2017 au fost precizate alocații în volum de 19,0 mil. lei, care au fost executate în sumă de 15,9 mil. lei sau 83,7 la sută.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale, au fost executate în mărime de 161,7 mil. lei sau 97,3 la sută din prevederi, de alocațiile cărora au beneficiat 70 de școli sportive din cadrul APL.

În scopul susținerii activității *instituțiilor teatrale-concertistice* au fost precizate alocații în volum de 122,1 mil. lei. Executarea mijloacelor respective a fost efectuată integral.

Din contul asistenței financiare nerambursabile din partea Guvernului României au fost prevăzute mijloace financiare în mărime de 20,6 mil. lei, care au fost executate în mărime de 17,1 mil. lei. De suport au beneficiat edificiile culturale: Teatrul Republican Muzical Dramatic „B.P. Hașdeu” or. Cahul, Sala cu Orgă și Muzeul Național de Arte.

Au beneficiat de indemnizații de merit pentru realizări deosebite și pentru recompensarea activității de notorietate în domeniul culturii 200 persoane. În acest scop au fost utilizate mijloace în mărime de 8,3 mil. lei.

În scopul susținerii *cinematografiei* au fost aprobate mijloace financiare în mărime de 7,9 mil. lei, care pe parcursul anului au fost precizate în mărime de 7,2 mil. lei și executate în mărime de 6,9 mil. lei.

Alocațiile pentru *radiodifuziune*, prevăzute în sumă de 107,9 mil. lei au fost executate integral.

În scopul susținerii *editării cărții naționale* au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 3,9 mil. lei, fiind executate în sumă de 3,8 mil. lei.

Pentru *susținerea Revistei ilustrate social-culturale “Moldova”*, *susținerea redacțiilor revistelor* pentru copii și adolescenți “Alunelul”, “Florile Dalbe” și “Noi” pentru anul 2017 au fost precizate mijloace

financiare în volum de 2,7 mil. lei, executate pînă la sfîrșitul perioadei de gestiune integral.

Pe parcursul anului 2017, din *fondul de rezervă al Guvernului* au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 6,9 mil. lei.

4.5.9. Învățămînt

Pentru anul 2017, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 9 074,0 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 159,7 mil. lei, constituind 9 233,7 mil. lei, sau 24,4% din cheltuielile totale ale bugetului de stat și au fost realizate în sumă de 9 001,7 mil. lei sau 97,5 la sută din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul ce urmează:

mil.lei

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	8269,1	9074,0	9233,7	9001,7	-232,0	97,5	732,6	108,9
<i>inclusiv:</i>								
Cheltuieli curente	8116,1	8551,8	8779,6	8691,7	-87,9	99,0	575,6	107,1
Cheltuieli capitale	153,0	522,2	454,1	310,0	-144,1	68,3	157,0	202,6
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	25,6	24,5	24,4	25,4	0,9	x	-0,2	x
Resurse total,	8269,1	9074,0	9233,7	9001,7	-232,0	97,5	732,6	108,9
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	8003,1	8614,0	8864,6	8700,3	-164,3	98,1	697,2	108,7
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	105,0	285,8	193,6	138,1	-55,5	71,3	33,1	131,5
venituri colectate	161,0	174,2	175,5	163,3	-12,2	93,0	2,3	101,4

Cheltuielile realizate în anul 2017 sunt în creștere față de anul 2016 cu 732,6 mil.lei sau cu 8,9%, totodată au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 232,0 mil.lei, dintre care 87,9 mil. lei cheltuieli curente și 144,1 mil.lei cheltuieli capitale.

Comparativ cu anul 2016, a scăzut ponderea cheltuielilor curente cu 1,5 puncte procentuale și a crescut respectiv, ponderea cheltuielilor capitale.

Pentru realizarea programului de suport bugetar în cadrul *proiectului „Reforma învățământului în Moldova”*, susținut de Banca Mondială, au fost prevăzute 110,0 mil. lei pentru finanțarea lucrărilor de renovare a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal, în baza Hotărârii Guvernului nr. 183 din 22 martie 2017, prin care a fost aprobată lista instituțiilor propuse spre renovare. Cheltuielile planificate au fost realizate la nivel de 72,1 la sută sau în volum de 79,3 mil. lei, dintre care:

- Primăria orașului Iargara, r-nul Leova, Liceul Teoretic „Lucian Blaga” pentru lucrări de renovare - 14,7 mil. lei;
- Primăria comunei Gotești, r-nul Cantemir, Liceul Teoretic „Vasile Pîrvan” pentru lucrări de renovare - 14,0 mil. lei;
- Primăria orașului Costești, r-nul Rîșcani, Liceul Teoretic „Silvian Lucaci” pentru lucrări de renovare - 15,0 mil. lei;
- Primăria satului Sipoteni, r-nul Călărași, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” pentru lucrări de renovare - 10,0 mil. lei;
- Consiliul raional Căușeni, Liceul Teoretic „Meșterul Manole” pentru lucrări de renovare - 19,4 mil. lei;
- Primăria comunei Vărzărești, r-nul Nisporeni, Gimnaziul „Alexandru cel Bun” pentru lucrări de renovare - 6,2 mil. lei.

În scopul realizării programului de suport bugetar în domeniul reformei învățământului profesional tehnic pentru proiectul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării *„Suport pentru implementarea Strategiei Învățământului Vocațional/Tehnic”*, oferit de Comisia Europeană, au fost valorificate 99,6 mil. lei (inclusiv investiții capitale – 94,1 mil. lei), ce constituie 78,9 la sută din alocațiile prevăzute.

În aspectul structurii funcționale se atestă predominarea cheltuielilor ce țin de învățământul nedefinit după nivel cu un volum de 6 740,0 mil. lei sau 74,9 la sută din totalul resurselor, care au fost executate practic integral, la nivel de 99,8 la sută față de prevederile anuale.

Pentru *organizarea odihnei de vară a copiilor* în cadrul instituțiilor de învățământ secundar general au fost utilizate 1,3 mil. lei, ce este practic la nivelul anului 2016.

Măsurile privind *organizarea desfășurării examenelor de absolvire* în gimnazii și examenelor de bacalaureat în licee au generat cheltuieli în sumă de 8,0 mil. lei fiind în descreștere cu 1,2 mil. lei față de anul 2016.

Pentru *participarea elevilor la olimpiadele naționale și internaționale*, au fost executate cheltuieli în sumă de 5,9 mil. lei, cu 0,3 mil. lei mai mult față de anul 2016.

Conform Hotărârii Guvernului „Cu privire la *asigurarea cu manuale a elevilor*” nr.876 din 22 decembrie 2015 pentru anul 2017, au fost prevăzute alocații în sumă de 15,9 mil. lei, fiind executate la nivel de 79,2 la sută din prevederi.

În scopul realizării măsurilor privind *lucrul extrașcolar cu copiii*, s-au executat cheltuieli în sumă de 24,4 mil. lei, sau cu 1,0 mil. lei mai mult față de anul precedent.

Cotizațiile la organisme internaționale în anul 2017 au constituit 1,1 mil. lei, ce constituie 78,6 la sută din prevederi.

Pentru încurajarea și stimularea participării Republicii Moldova la *programele de mobilitate CEEPUS III*, au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 250,0 mii lei, care au fost executate în sumă de 120,2 mii lei, sau la nivel de 48,1% din prevederi.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.983 din 22 decembrie 2012 „Cu privire la modul de funcționare a instituțiilor de învățământ superior de stat în condiții de autonomie financiară”, instituțiile de învățământ superior au acordat servicii educaționale pentru realizarea *comenzii de stat de pregătire a cadrelor*, valorificând mijloace în volum de 813,9 mil. lei, sau cu 39,3 mil. lei mai mult față de anul 2016.

Cheltuielile pentru *plata burselor elevilor* din instituțiile de învățământ (cu excepția celor din învățământ superior care activează în condițiile de autonomie financiară) au constituit 114,4 mil. lei, ce este cu 7,2 mil. lei mai mult față de nivelul executat în anul 2016.

În anul 2017, *veniturile colectate* ale instituțiilor finanțate de la bugetul de stat au constituit 163,3 mil. lei sau 93,0 la sută față de veniturile anuale planificate în volum de 175,5 mil. lei.

În anul 2017 instituțiile de învățământ au beneficiat de mijloace din *Programul activităților de reintegrare a țării* în volum de 0,6 mil. lei.

Pentru activitățile din cadrul *proiectelor finanțate din surse externe* au fost prevăzute mijloace în sumă de 193,6 mil. lei, fiind executate în sumă de 138,1 mil. lei sau 71,3 la sută:

✓ Proiectul II al Fondului de Investiții Sociale, pentru care au fost planificate cheltuieli pentru servicii de proiectare, servicii de instruire pentru părinții copiilor cu dizabilități, cheltuieli de retribuire a muncii, lucrări de reparație a școlilor de circumscripție și lucrări de construcție a grădiniței de copii tip ”casă pasivă” din or. Călărași. Cheltuielile pentru îndeplinirea acestor activități au fost suportate din contul contribuției din

granturi externe, donații, sponsorizări, contribuției autorităților publice locale la proiect, în volum de 60,2 mil. lei.

✓ Proiectul „Programul de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova”, în cadrul căruia s-a planificat dezvoltarea și modernizarea rețelei de instituții din localitățile rurale prin renovarea și construcția instituțiilor preșcolare, în funcție de necesitățile locale. Cheltuielile pentru îndeplinirea acestor activități au fost suportate din contul contribuției din granturi externe, donații, sponsorizări, contribuției autorităților publice locale la proiect, soldului de mijloace înregistrat la situația din 1 ianuarie 2017, în volum de 65,1 mil. lei.

✓ Proiectul de reformă a educației din Moldova, pentru suportul implementării standardelor educaționale și managementul proiectului de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Cheltuielile pentru îndeplinirea acestor activități au fost suportate din contul contribuției din împrumuturi externe, în volum de 4,5 mil. lei.

✓ Proiectul „Fortificarea capacităților Sistemului Informațional de Management în Educație (SIME)” prevede evaluarea capacității statistice și revizuirea cadrului statistic, formarea în colectarea, analiza și diseminarea datelor din SIME și alte activități. Cheltuielile pentru îndeplinirea acestor activități au fost suportate din contul granturilor externe, în volum de 6,6 mil. lei.

✓ Proiectul „Promovarea educației incluzive în Republica Moldova” pentru care s-a planificat implementarea acțiunilor de formare a cadrelor didactice, din contul soldului de mijloace, înregistrat la situația din 1 ianuarie 2017, în volum de 0,4 mil. lei.

✓ Proiectul „Energie și biomasă” pentru care au fost planificate cheltuieli din contul soldului de mijloace înregistrat la situația din 1 ianuarie 2017, pentru schimbarea tâmplăriei, termoizolarea exterior și instalarea punctului termic, în volum de 1,2 mil. lei.

✓ Proiectul „Educația artistică și culturală în contextul cooperării transfrontaliere durabile” pentru care au fost planificate cheltuieli din contul soldului de mijloace înregistrat la situația din 1 ianuarie 2017, pentru desfășurarea acțiunilor transfrontaliere, în volum de 0,1 mil. lei.

4.5.10. Protecție socială

Pentru anul 2017 la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 6911,8 mil. lei. Ca urmare a modificărilor operate pe parcursul anului, volumul alocațiilor a fost diminuat până la 6 853,3 mil. lei și realizat în sumă de 6 653,7 mil. lei sau la nivel de 97,1% din prevederi.

Datele despre executarea cheltuielilor în cadrul grupei date se prezintă în tabelul următor:

mil.lei

	2016 executat	2017						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2016	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	6651,0	6911,8	6853,3	6653,7	-199,6	97,1	2,7	100,0
<i>inclusiv:</i>								
Cheltuieli curente	6631,3	6870,1	6794,2	6613,2	-181,0	97,3	-18,1	99,7
Cheltuieli capitale	19,7	41,7	59,1	40,5	-18,6	68,5	20,8	205,6
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>20,6</i>	<i>18,7</i>	<i>18,1</i>	<i>18,8</i>	<i>0,6</i>	<i>x</i>	<i>-1,8</i>	<i>x</i>
Resurse total,	6651,0	6911,8	6853,3	6653,7	-199,6	97,1	2,7	100,0
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	6533,3	6780,3	6710,7	6524,1	-186,6	97,2	-9,2	99,9
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	7,8	25,5	31,9	18,3	-13,6	57,4	10,5	234,6
venituri colectate	109,9	106,0	110,7	111,3	0,6	100,5	1,4	101,3

Cheltuielile realizate în anul 2017 sunt în creștere față de anul 2016 cu 2,7 mil. lei, totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 199,6 mil. lei, dintre care 181,0 mil. lei cheltuieli curente și 18,6 mil. lei cheltuieli capitale. Nevalorificarea integrală a alocațiilor bugetare a fost cauzată în special de modificarea contingentului de beneficiari și mărimii medii a prestațiilor.

În aspectul resurselor, volumul preponderent revine resurselor generale - 98,1% din totalul acestora. Proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate le revine, respectiv, 0,3% și 1,7% din total și sunt în creștere față de anul 2016.

În aspect economic, cheltuielile pentru protecția socială reprezintă practic cheltuieli curente – 99,4%, care au fost executate la nivel de 97,3% din prevederi, inclusiv transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele locale au constituit 93,3%, cheltuielile de personal – 2,0%, stocuri de materiale circulante și bunuri și servicii – 2,0% din total.

Cheltuielile capitale au constituit 0,6% din volumul grupei, fiind executate la nivel de 68,5% din prevederi.

Pentru asigurarea funcționării aparatului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, a instituțiilor din subordine, precum și executarea serviciilor atribuite acestora, au fost prevăzute mijloace în sumă 545,7 mil. lei, care au fost executate în sumă de 486,2 mil. lei sau la nivel de 89,1% din prevederi.

La finele anului 2017, *datoriile* formate pentru instituțiile și măsurile subordonate Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale s-au majorat față de 31 decembrie 2016 cu 3,4 mil. lei și au constituit 12,5 mil. lei.

Creanțele au constituit 1,8 mil. lei și s-au micșorat față de 31 decembrie 2016 cu 0,5 mil. lei.

Datorii și creanțe cu termen de achitare expirat nu au fost înregistrate.

În bugetul de stat pe anul 2017 pentru plata *sumei indexate pe depunerile bănești* au fost prevăzute cheltuieli în sumă de 40,0 mil. lei.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.326 din 24 mai 2017 “Privind aprobarea categoriilor de vârstă ale deponenților Băncii de Economii pentru plata sumei indexate în anul 2017” beneficiari de indexare în anul 2017 au fost deponenții născuți până în anul 1991 inclusiv pentru etapa 1 și deponenții născuți până în anul 1936 inclusiv pentru etapa 2.

Conform deciziei Comisiei centrale pentru indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor din 4 septembrie 2017 sumele indexate s-au achitat deponenților înregistrați până la 31 iulie 2017.

În decursul anului 2017, Ministerul Finanțelor a transferat Î.S. ”Poșta Moldovei” pentru plata sumelor indexate 14,5 mil. lei.

Î.S. ”Poșta Moldovei”, în măsura adresării deponenților, a achitat acestora 13,4 mil. lei, sau în mărime de 33,5% din mijloacele bănești prevăzute în bugetul de stat pe anul 2017.

Suma nesolicitată în mărime de 1,1 mil. lei a fost restituită Ministerului Finanțelor la finele anului.

În scopul executării *Legii nr.1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice*, legate de restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice în bugetul de stat pentru anul 2017 au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 13,0 mil. lei și executate în sumă de 12,7 mil. lei pentru 117 de beneficiari, inclusiv 1,5 mil. lei în baza titlurilor executorii eliberate de către instanțele de judecată pentru 8 beneficiari.

În bugetul de stat pe anul 2017 pentru executarea Legii nr. 154-XVI din 5 iulie 2007 privind acordarea *compensației unice pentru conectarea la conducta de gaze naturale* a unor categorii de populație au fost aprobate mijloace financiare în volum de 0,2 mil. lei, precizate în sumă de 0,06 mil. lei, din care au fost executate 0,03 mil. lei pentru 27 de beneficiari.

Întru realizarea Hotărîrii Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010 ”Cu privire la acordarea *indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ, sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni*” în bugetul de stat pe anul 2017 au fost aprobate alocații în volum de 7,8 mil. lei, precizate în aceeași sumă și executate la situația din 31 decembrie 2017 în sumă de 7,7 mil. lei pentru 170 beneficiari.

Conform Legii nr. 397-XV din 16 octombrie 2013 privind finanțele publice locale, în bugetul de stat pe anul 2017 au fost aprobate mijloace financiare pentru plățile cu destinație specială bugetelor locale în volum de 192,7 mil. lei, precizate în sumă de 178,2 mil. lei, care au fost executate în mărime de 164,3 mil. lei, s-au cu 13,9 mil. lei mai puțin decît suma precizată, ceea ce reprezintă 92,2 la sută.

Plățile cu destinație specială în volum de 164,3 mil. lei au fost îndreptate pentru:

- compensarea cheltuielilor pentru serviciile de transport – 73,9 mil. lei,
- plata indemnizațiilor pentru copiii adoptați sau cei aflați sub tutelă/curatelă – 38,9 mil. lei,
- susținerea tinerilor specialiști întru compensarea cheltuielilor pentru închirierea locuințelor, compensarea unor tipuri de resurse energetice, precum și achitarea indemnizațiilor unice – 14,0 mil. lei,
- compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și ai satului Varnița din Anenii Noi – 30,6 mil. lei,
- servicii sociale -6,9 mil. lei.

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2017 au fost aprobate în sumă de 6 105,2 mil. lei, care pe parcursul anului au fost precizate în sumă de 6 023,5 mil. lei și finanțate în sumă de 5 941,0 mil. lei sau 98,6 la sută din prevederile anuale.

Cheltuielile *Fondului republican de susținere socială a populației* au fost prevăzute în sumă de 92,2 mil. lei și executate în sumă de 92,1 mil. lei. Mijloacele respective au fost îndreptate pentru acordarea ajutoarelor materiale păturilor de populație socialmente vulnerabile prin intermediul

fondurilor locale de susținere socială a populației – 82,5 mil.lei, precum și nemijlocit din Fondul republican de susținere socială a populației – 8,2 mil. lei și pentru întreținerea Direcției executive a Fondului republican au fost îndreptate - 1,4 mil. lei.

În cadrul *proiectelor finanțate din surse externe*, au fost executate cheltuieli în sumă de 18,3 mil. lei sau 57,2% din prevederile anuale (32,0 mil.lei), fiind implementate următoarele proiecte:

1. *Proiectul „Consolidarea eficienței rețelei de asistență socială”*- cheltuielile au fost executate în sumă de 18,0 mil. lei sau la nivel de 57,3 la sută din prevederi.

2. *Proiectul „Dezvoltarea capacităților statistice pe baza datelor ce țin de abilități”* - cheltuielile au fost executate în sumă de 0,3 mil. lei sau la nivel de 5,6 la sută din prevederi.

3. *Proiectul ”Facilitarea implementării priorității nr.9 a strategiei pentru regiunea Dunării”* – cheltuielile prevăzute (0,2 mil. lei) nu au fost executate.

Programul ”Protecția socială” cuprinde 18 subprograme, gestionate de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerul Afacerilor Interne, principalele obiective fiind:

- mărirea accesibilității pentru persoanele cu dizabilități la serviciile Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă,
- oferirea serviciilor de recuperare a sănătății persoanelor cu dizabilități și pensionarilor,
- facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități la serviciile de orientare, de formare și de reabilitare profesională,
- sporirea gradului de angajare a șomerilor,
- asigurarea cu articole protetico-ortopedice a persoanelor cu probleme de deplasare,
- asigurarea protecției în regim de urgență a victimelor traficului de ființe umane, etc.

4.6 Transferurile către bugetele locale

La baza relațiilor între bugetul de stat și bugetele locale stau prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, Legii bugetului de stat pe anul 2017 nr.279 din 16 decembrie 2016 (cu modificările și completările ulterioare), precum și a altor acte legislative și normative.

În componența bugetului de stat pe anul 2017, pentru bugetele locale de ambele nivele, au fost aprobate transferuri în sumă totală de 8 228,4 mil. lei. Astfel, transferurile cu destinație generală constituie 1 309,5 mil. lei, dintre care din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale pentru nivelarea posibilităților financiare 1 211,1 mil. lei, din fondul de compensare, pentru depășirea discrepanțelor (riscurilor) legate de reformarea sistemului de raporturi interbugetare 84,3 mil. lei și pentru alte transferuri cu destinație generală 14,1 mil. lei, acestea din urmă fiind suplimentate cu 0,4 mil. lei, astfel transferurile cu destinație generală constituind 1 309,9 mil. lei.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale au fost aprobate în sumă de 6 918,9 mil. lei, ulterior fiind precizate cu 988,9 mil. lei și au constituit 7 907,8 mil. lei, dintre care pentru finanțarea învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar) – 6 669,8 mil. lei, pentru școli sportive – 166,1 mil. lei, pentru infrastructura drumurilor publice locale – 736,2 mil. lei, pentru finanțarea competențelor delegate autorităților administrației publice locale – 335,7 mil. lei.

În anul 2017, efectuarea transferurilor de la bugetul de stat la bugetele locale au fost asigurate la nivel de circa 99,0 la sută, rămânând nealocate circa 89,6 mil. lei din suma totală (9 217,7 mil. lei), dintre care pentru școlile sportive – 4,4 mil. lei, pentru infrastructura drumurilor publice locale – 36,1 mil. lei, pentru finanțarea competențelor delegate – 49,0 mil. lei. Cauzele esențiale de nealocare (nefinanțare) fiind:

- ✓ precizarea (micșorarea), pe parcursul anului, a numărului de beneficiari;
- ✓ finanțarea transferurilor cu destinație specială pe bază de necesități.

De rând cu aceasta, pe parcursul anului 2017 din bugetul de stat pentru bugetele locale au fost alocate transferuri cu destinație specială, în sumă de 120,93 mil. lei, după cum urmează:

- în scopul realizării art. 12 al Legii nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice și în baza hotărârilor

emise de Guvern au fost transferate către bugetele locale, mijloace financiare, în sumă de 12,7 mil. lei;

- conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.584 din 24 iulie 2017 „Cu privire la aprobarea Programului activităților de reintegrare a țării pe anul 2017” au fost transferate bugetelor locale mijloace financiare pentru activitățile de reintegrare a țării din Programul aprobat, în sumă totală de 11,8 mil. lei;

- conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.836 din 13 septembrie 2010 ”Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni” au fost transferate bugetelor locale mijloace financiare în sumă totală de 7,7 mil. lei;

- conform prevederilor Legii nr.154-XVI din 5 iulie 2007 privind acordarea compensației unice pentru conectarea la conducta de gaze naturale a unor categorii de populație din mediu rural, au fost alocate bugetelor locale mijloace financiare, în sumă de circa 0,03 mil. lei;

- conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.183 din 22 martie 2017 „Privind finanțarea lucrărilor de renovare a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal din subordinea autorităților administrației publice locale în anul 2017” au fost transferate bugetelor locale mijloace financiare pentru finanțarea lucrărilor executate, în sumă totală de 79,3 mil. lei;

- pe parcursul anului 2017, conform unor hotărâri ale Guvernului, din fondul de rezervă al Guvernului și fondul de intervenție al Guvernului au fost alocate bugetelor locale pentru diverse scopuri circa 9,4 mil. lei.

De asemenea, autoritățile administrației publice locale au mai beneficiat de transferuri de la bugetul de stat în volum de 303,5 mil.lei, inclusiv din contul:

- fondului republican de susținere socială a populației – 82,5 mil. lei;
- fondului ecologic național – 191,8 mil.lei;
- fondului de investiții sociale din Moldova (FISM) – 29,2 mil. lei.

4.7 Descrierea bilanțului contabil al bugetului de stat

Conform bilanțului contabil pe anul 2017, balanța activelor și pasivelor la finele anului 2017 a constituit 40413011.1 mii lei

Soldurile mijloacelor bănești ale bugetului de stat și instituțiilor finanțate din bugetul de stat se prezintă în tabelul următor.

mii. lei

	Total	Inclusiv				
		Pe conturile curente în CUT	Pe conturi la MAIB	Pe conturi BNM	Depozit BNM	Conturi curente în afara sistemului trezorerial
Sold de mijloace bănești în moneda națională total, inclusiv	2 372 499,8	1 863 539,9	57,9		508 902,0	
• Componenta de bază	2 336 807,6	1 827 905,6			508 902,0	
• Proiecte investiționale	35 692,2	35 634,3	57,9			
Sold de mijloace bănești în valută străină total, inclusiv:	2 439 570,5			2 439 570,5		
• Componenta de bază	1 931 420,0			1 931 420,0		
• Proiecte investiționale	508 150,5			508 150,5		
Sold de mijloace pe conturi curente în afara sistemului trezorerial total, inclusiv	121 803,3					121 803,3
• Componenta de bază	17 676,3					17 676,3
• Proiecte investiționale	104 127,0					104 127,0
Total	4 933 873,6	1 863 539,9	57,9	2 439 570,5	508 902,0	121 803,3

4.8 Creanțele și datoriile instituțiilor finanțate de la bugetul de stat

La situația din 31 decembrie 2017 creanțele instituțiilor finanțate de la bugetul de stat la cheltuieli și active nefinanciare au constituit 981,5 mil. lei, inclusiv creanțe curente (sume achitate în avans conform contractelor pentru bunuri, lucrări și servicii) – 927,0 mil. lei și cu termen expirat – 54,5 mil. lei.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2016, creanțele s-au majorat cu 26,9 mil. lei, inclusiv creanțe curente - cu 33,7 mil. lei, iar creanțe cu termen expirat s-au micșorat cu 6,8 mil. lei.

Datoriile instituțiilor finanțate de la bugetul de stat au constituit 743,1 mil. lei, inclusiv datorii curente (cheltuieli de personal, servicii energetice și comunale, calculate pentru luna decembrie, dar planificate și achitate în luna ianuarie a anului următor, precum și la alte cheltuieli, termenul de

achitare al cărora conform contractului nu a survenit) -740,5 mil. lei și cu termen de achitare expirat (arierate) – 2,6 mil. lei.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2016, datoriile s-au majorat cu 112,6 mil. lei, inclusiv datorii curente cu 123,6 mil. lei, iar datoriile cu termen de achitare expirat (arierate) s-au micșorat cu 11,0 mil. lei.

Sub aspectul clasificăției economice, s-au înregistrat creanțe la active nefinanciare – 847,6 mil. lei, din care 565,5 mil. lei aferente investițiilor capitale în active în curs de execuție.

În totalul datoriilor, cele mai semnificative datorii s-au format la cheltuieli de personal – 406,0 mil. lei, la active nefinanciare – 268,9 mil. lei, din care 232,3 mil. lei la investiții capitale în active în curs de execuție.

Ponderea creanțelor și datoriilor în totalul cheltuielilor și activelor nefinanciare ale bugetului de stat a constituit:

- creanțele - 2,8%, iar a celor cu termenul expirat - 0,2% ;
- datoriile - 2,1%, iar a celor cu termen de achitare expirat (arierate) - 0,01 la sută.

4.9 Implementarea recomandărilor și executarea cerințelor din hotărârea precedentă a Curții de Conturi

Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2016 a fost supus auditului de către Curtea de Conturi.

Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2016 a fost aprobat prin hotărârea Curții de Conturi nr.23 din 31 mai 2017 cu privire la Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2016 și la Raportul auditului performanței managementului datoriei sectorului public pe anul 2016.

În baza activităților desfășurate, auditul a confirmat că, Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2016 a fost întocmit în conformitate cu prevederile reglementate, iar executarea de casă la partea de venituri, partea de cheltuieli și deficitul bugetar reprezintă fidel situațiile aferente exercițiului bugetar încheiat la 31 decembrie 2016. Informațiile financiare au fost bazate pe datele evidenței sistemului trezorerial și pe datele consolidate ale rapoartelor executorilor de buget.

Ce ține de executarea bugetului, hotărârea conține 4 prevederi, iar raportul - 13 recomandări. Prin prisma responsabilităților ce îi revin Ministerului Finanțelor, au fost executate integral 2 prevederi, 2 prevederi vor fi realizate în anul 2018 (2.1.2 și 2.1.4).

Referitor la recomandări: 11 au fost executate integral; 1(8) - parțial ; 1(3) - se va realiza în urma implementării metodologiei de monitorizare a informațiilor aferente realizării indicatorilor de performanță în cadrul programelor de performanță (2019 - 2020).

Material adițional la Raport:

Anexa nr.1	Dinamica încasării veniturilor bugetului public național în anii 2016-2017, pe tipuri
Anexa nr.2	Încasarea veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal
Anexa nr.3	Sursele de finanțare ale bugetului public național în anul 2017
Anexa nr.4	Informația privind acordurile de granturi externe semnate în anul 2017, pe creditori
Anexa nr.5	Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2017, în aspect funcțional
Anexa nr.6	Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2017, în aspect economic
Anexa nr.7	Informația privind cheltuielile de personal, numărul de unități (posturi), numărul de angajați și salariul mediu lunar în anul 2017, în aspectul grupelor funcționale
Anexa nr.8	Soldul datoriei de stat externe pe creditori în anii 2015-2017
Anexa nr.9	Informația privind acordurile de împrumuturi externe semnate/intrate în vigoare în anul 2017, pe creditori
Anexa nr.10	Informație privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din fondul de rezervă al Guvernului în anul 2017
Anexa nr.11	Informație privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din fondul de intervenție al Guvernului în anul 2017
Nota analitică	Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în 9 luni ale anului 2017

MINISTRU

Octavian ARMAȘU

Dinamica încasării veniturilor bugetului public național în anii 2016-2017, pe tipuri

mil.lei

Denumirea veniturilor	Cod ECO	Anul 2016			Anul 2017								
		Executat	Pondere a în PIB (135397 mil. lei) (%)	Ponderea în suma totală (%)	Aprobat/ estimat	Precizat	Executat	Pondere a în PIB (150369 mil. lei) (%)	Ponderea în suma totală (%)	Executat față de (+,-)		Executat către (%)	
										executat 2016	precizat	executat 2016	precizat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Venituri, total	1	45,953.9	33.94	100.0	51,593.3	52,774.8	53,377.6	35.50	100.0	7,423.7	602.8	116.2	101.1
Impozite și taxe	11	29,231.0	21.59	63.6	31,547.0	33,833.1	34,475.8	22.93	64.6	5,244.8	642.7	117.9	101.9
Impozite pe venit, total	111	6,544.1	4.83	14.2	6,894.7	7,654.0	7,722.8	5.14	14.5	1,178.7	68.8	118.0	100.9
- impozit pe venitul persoanelor fizice	1111	3,181.5	2.35	6.9	3,280.0	3,480.9	3,648.9	2.43	6.8	467.4	168.0	114.7	104.8
- impozit pe venitul persoanelor juridice	1112	3,362.6	2.48	7.3	3,614.7	4,173.1	4,073.9	2.71	7.6	711.3	-99.2	121.2	97.6
Impozite pe proprietate, total	113	403.5	0.30	0.9	556.0	505.9	546.2	0.36	1.0	142.7	40.3	135.4	108.0
Impozitul funciar	1131	184.6	0.14	0.4	185.0	185.6	193.6	0.13	0.4	9.0	8.0	104.9	104.3
Impozitul pe bunurile imobiliare	1132	179.6	0.13	0.4	313.0	262.5	306.0	0.20	0.6	126.4	43.5	170.4	116.6
Impozit privat	11331	4.5	0.00	0.0	3.0	2.8	3.1	0.00	0.0	-1.4	0.3	68.9	110.7
Impozitul pe avere	11361	34.8	0.03	0.1	55.0	55.0	43.5	0.03	0.1	8.7	-11.5	125.0	79.1
Impozite și taxe pe mărfuri și servicii	114	20,831.6	15.39	45.3	22,830.8	24,194.5	24,615.7	16.37	46.1	3,784.1	421.2	118.2	101.7
Taxa pe valoarea adăugată	1141	14,563.6	10.76	31.7	16,015.5	16,798.8	16,870.1	11.22	31.6	2,306.5	71.3	115.8	100.4
Accize	1142	4,546.4	3.36	9.9	5,074.7	5,644.3	5,950.0	3.96	11.1	1,403.6	305.7	130.9	105.4
Taxe pentru servicii specifice	1144	407.6	0.30	0.9	405.9	407.4	423.1	0.28	0.8	15.5	15.7	103.8	103.9
Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate	1145	471.2	0.35	1.0	444.2	416.8	455.1	0.30	0.9	-16.1	38.3	96.6	109.2
Alte taxe pentru mărfuri și servicii	1146	842.8	0.62	1.8	890.5	927.2	917.4	0.61	1.7	74.6	-9.8	108.9	98.9
Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	115	1,451.8	1.07	3.2	1,265.5	1,478.7	1,591.1	1.06	3.0	139.3	112.4	109.6	107.6
Contribuții și prime de asigurări obligatorii	12	13,276.8	9.81	28.9	14,945.7	15,251.6	15,512.4	10.32	29.1	2,235.6	260.8	116.8	101.7
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	121	10,036.6	7.41	21.8	11,403.7	11,627.6	11,864.0	7.89	22.2	1,827.4	236.4	118.2	102.0
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	122	3,240.2	2.39	7.1	3,542.0	3,624.0	3,648.4	2.43	6.8	408.2	24.4	112.6	100.7
Granturi primite	13	1,372.5	1.01	3.0	3,025.7	1,198.8	1,008.8	0.67	1.9	-363.7	-190.0	73.5	84.2
Granturi pentru susținerea bugetului	131	952.3	0.70	2.1	2,051.3	462.4	740.0	0.49	1.4	-212.3	277.6	77.7	160.0
Granturi pentru proiecte finanțate din surse externe	132	420.2	0.31	0.9	974.4	736.4	268.8	0.18	0.5	-151.4	-467.6	64.0	36.5
Alte venituri	14	2,073.6	1.53	4.5	2,074.9	2,491.3	2,380.6	1.58	4.5	307.0	-110.7	114.8	95.6
Venituri din proprietate	141	345.3	0.26	0.8	308.5	410.2	425.4	0.28	0.8	80.1	15.2	123.2	103.7
Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor	142	1,365.0	1.01	3.0	1,373.9	1,454.6	1,394.3	0.93	2.6	29.3	-60.3	102.1	95.9
Amenzi și sancțiuni	143	186.8	0.14	0.4	218.2	327.6	364.0	0.24	0.7	177.2	36.4	194.9	111.1
Donații voluntare	144	125.5	0.09	0.3	86.8	218.2	142.2	0.09	0.3	16.7	-76.0	113.3	65.2
Alte venituri și venituri neidentificate	145	51.0	0.04	0.1	87.5	80.7	54.7	0.04	0.1	3.7	-26.0	107.3	67.8

Încasarea veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal

mil.lei

Tipuri de impozite si taxe	Executat 2016	2017					
		Precizat	Executat	Executat fata de precizat		Executat 2017 fata de executat 2016	
				devieri (+,-)	%	devieri (+,-)	%
Serviciul Fiscal de Stat							
Impozite si taxe, total	14.186,6	16.589,3	16.895,5	306,2	101,8	2.708,9	119,1
impozie pe venit	6.589,5	7.696,4	7.767,0	70,6	100,9	1.177,5	117,9
impozite pe proprietate	403,5	505,9	546,3	40,4	108,0	142,8	135,4
taxa pe valoare adaugată	5.374,2	6.170,7	6.286,6	115,9	101,9	912,4	117,0
accize	531,8	535,6	576,8	41,2	107,7	45,0	108,5
taxe pentru servicii specifice	395,8	398,4	414,4	16,0	104,0	18,6	104,7
taxe si plăti pentru utilizarea mărfurilor si pentru practicarea unor genuri de activitate	187,0	396,8	429,9	33,1	108,3	242,9	229,9
alte taxe pentru mărfuri si servicii	35,1	107,6	124,4	16,8	115,6	89,3	354,4
taxe pentru folosirea drumurilor	669,7	777,9	750,1	-27,8	96,4	80,4	112,0
Alte venituri	628,9	799,7	844,9	45,2	105,7	216,0	134,3
venituri din proprietate	229,0	264,8	272,4	7,6	102,9	43,4	119,0
venituri din vânzarea mărfurilor si serviciilor	205,9	210,9	217,7	6,8	103,2	11,8	105,7
amenzi si sanctiuni	169,8	301,5	332,9	31,4	110,4	163,1	196,1
alte venituri si venituri neidentificate	27,8	22,5	21,9	-0,6	97,3	-5,9	78,8
Contributii si prime de asigurări obligatorii	13.151,5	15.105,9	15.367,7	261,8	101,7	2.216,2	116,9
Total	27.967,0	32.494,9	33.108,1	613,2	101,9	5.141,1	118,4
Serviciul Vamal							
Impozite si taxe, total	17.460,5	20.035,0	20.360,8	325,8	101,6	2.900,3	116,6
taxa pe valoare adaugată	11.761,0	13.270,9	13.226,2	-44,7	99,7	1.465,2	112,5
accize	4.181,6	5.324,7	5.585,8	261,1	104,9	1.404,2	133,6
taxe pentru folosirea drumurilor	124,5	20,7	22,7	2,0	109,7	-101,8	18,2
taxa asupra comertului exterior si operațiunilor	1393,4	1418,7	1526,1	107,4	107,6	132,7	109,5
Alte venituri	15,6	10,4	11,3	0,9	108,7	-4,3	72,4
amenzi si sanctiuni	14,5	9,4	10,3	0,9	109,6	-4,2	71,0
alte venituri si venituri neidentificate	1,1	1,0	1,0	0,0	100,0	-0,1	90,9
Total	17.476,1	20.045,4	20.372,1	326,7	101,6	2.896,0	116,6

Sursele de finanțare ale bugetului public național în anul 2017

mil.lei

Codul	Denumirea	Precizat	Executat
	IV. SURSE DE FINANȚARE, total	5,585.1	1,144.8
4	Active financiare	-317.6	-271.4
41	Creanțe interne	767.6	369.1
415	Acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării	67.6	158.5
418	Alte creanțe interne ale bugetului	700.0	210.6
42	Diferența de curs valutar		-99.5
421	Diferența de curs pozitivă		672.7
422	Diferența de curs negativă		-772.2
47	Împrumuturi recreditate interne instituțiilor nefinanciare și financiare	-1099.1	-554.2
471	Împrumuturi recreditate instituțiilor nefinanciare	-580.6	-274.3
472	Împrumuturi recreditate instituțiilor financiare	-518.5	-279.9
48	Creanțe externe	13.9	13.2
484	Garanții externe	13.9	13.2
5	Datorii	6340.1	3420.6
51	Datorii interne	2550.0	1118.4
513	Valori mobiliare de stat cu excepția acțiunilor	2550.0	1058.9
518	Alte datorii interne ale bugetului		59.5
55	Împrumuturi interne de la instituțiile nefinanciare și financiare	167.2	-47.1
552	Împrumuturi interne de la instituțiile financiare	176.3	-46.5
554	Alte împrumuturi	-9.1	-0.6
59	Împrumuturi externe	3622.9	2349.3
595	Primirea împrumuturilor externe	5283.3	3724.1
595	Rambursarea împrumuturilor externe	-1660.4	-1374.8
9	Modificarea soldului mijloacelor bănești	-437.4	-2004.4
91	Sold de mijloace bănești la începutul perioadei	4752.8	4780.5
92	Corectarea soldului de mijloace bănești	15.7	-8.0
93	Sold de mijloace bănești la sfârșitul perioadei	-5205.9	-6776.9

**Informație privind acordurile de granturi externe
semnate în anul 2017, pe creditor**

Creditorul	Acordurile de grant semnate
Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare	- Grantul acordat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare pentru implementarea Proiectului „ <i>Consolidarea cadrului instituțional al Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării</i> ”, în faza a II-a în valoare de 4 mil. lei (echivalentul a 230 mii dolari SUA).
Comisia Europeană	- Grantul acordat de către Uniunea Europeană pentru Proiectului Acordului de Grant dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind <i>Asistență macrofinanciară</i> , în valoare de 40 mil. euro (echivalentul a 48 mil. dolari SUA).
Guvernul Japoniei	- Grantul acordat de către Guvernul Japoniei pentru dezvoltarea implementarea Proiectului „ <i>Agricultura conservativă – dezvoltarea unui sistem durabil de gestionare a solurilor în Republica Moldova</i> ”, în valoare de 500 mil. yen japonezi (echivalentul a 4,8 mil. dolari SUA).

Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2017 în aspect funcțional

mil. lei

	Denumirea	Aprobat		Precizat		Executat		Executat/Precizat (+/-)			
		Bugetul de stat	inclusiv	Bugetul de stat	inclusiv	Bugetul de stat	inclusiv	(+/-)		%%	
			proiecte finanțate din surse externe		proiecte finanțate din surse externe		proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat	proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat	proiecte finanțate din surse externe
2+3	II. CHELTUIELI ȘI ACTIVE NEFINANCIARE	36994,8	2735,5	37802,5	2192,5	35479,1	1208,3	-2323,4	-984,2	93,9	55,1
01	Servicii de stat cu destinație generală	6107,2	124,2	6450,9	87,3	5896,5	28,6	-554,4	-58,7	91,4	32,8
	* inclusiv transferuri între BS și BL	1353,3		1489,3		1452,8		-36,5		97,5	
02	Apărare națională	555,1	7,1	567,5	7,1	557,4	3,6	-10,1	-3,5	98,2	50,7
03	Ordine publică și securitate națională	4039,3	65,3	4205,7	27,5	4021,1	6,7	-184,6	-20,8	95,6	24,4
04	Servicii în domeniul economiei	5369,9	1757,7	5715,6	1563,5	4769,8	791,5	-945,8	-772,0	83,5	50,6
	* inclusiv transferuri între BS și BL			736,3		700,2		-36,1		95,1	
05	Protecția mediului	231,7	19,4	119,7	13,5	104,2	11,4	-15,5	-2,1	87,1	84,4
	* inclusiv transferuri între BS și BL	0,8		12,8		12,0		-0,8		93,8	
06	Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	579,2	348,0	444,9	136,0	356,3	95,0	-88,6	-41,0	80,1	69,9
	* inclusiv transferuri între BS și BL			227,9		180,4		-47,5		79,3	
07	Ocrotirea sănătății	3450,2	102,5	3518,6	132,0	3459,6	115,1	-59,0	-17,0	98,3	87,2
	* inclusiv transferuri între BS și FAOM	2593,0		2593,0		2593,0				100,0	
08	Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	676,4		692,6		658,8		-33,8		95,1	
	* inclusiv transferuri între BS și BL	162,0		166,1		161,6		-4,5		97,3	
09	Învățământ	9074,0	285,8	9233,7	193,6	9001,7	138,1	-232,1	-55,5	97,5	71,3
	* inclusiv transferuri între BS și BL	6519,5		6790,2		6778,2		-12,0		99,8	
10	Protecție socială	6911,8	25,5	6853,3	32,0	6653,7	18,3	-199,6	-13,7	97,1	57,2
	* inclusiv transferuri între BS și BL	275,2		281,1		267,2		-13,9		95,1	
	* inclusiv transferuri între BS și BASS	6105,2		6023,4		5941,0		-82,5		98,6	

Realizarea executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2017 în aspect economic

mil.lei

	Denumirea	Aprobat		Precizat		Executat		Executat/Precizat			
		Bugetul de stat	inclusiv:	Bugetul de stat	inclusiv:	Bugetul de stat	inclusiv:	(+/-)		(%%)	
			proiecte finanțate din surse externe		proiecte finanțate din surse externe		proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat	proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat	proiecte finanțate din surse externe
2+3	II. CHELTUIELI ȘI ACTIVE NEFINANCIARE	36994.8	2735,5	37802.5	2192.5	35479.1	1208.3	-2323.4	-984.2	93.9	55.1
2	Cheltuieli	32988.4	804.0	34063.2	812.0	32636.1	398.3	-1427.0	-413.7	95.8	49.1
21	Cheltuieli de personal	6189.7		6212.8		6077.7		-135.1		97.8	
22	Bunuri și servicii	2149.2	291.6	2048.8	248.1	1689.1	117.8	-359.7	-130.3	82.4	47.5
24	Dobânzi	1933.6		1990.3		1929.0		-61.2		96.9	
25	Subsidii	3297.8	136.3	3134.4	123.7	3036.0	68.6	-98.4	-55.1	96.9	55.5
26	Granturi acordate	52.2	52.2	32.8	32.8	27.6	27.6	-5.2	-5.2	84.0	84.1
27	Prestații sociale	313.4		321.3		275.0		-46.3		85.6	
28	Alte cheltuieli	2043.4	323.9	2002.6	366.2	1515.2	155.1	-487.4	-211.1	75.7	42.4
29	Transferuri între bugete	17009.1		18320.1	41.2	18086.5	29.2	-233.7	-12.0	98.7	70.9
291	Transferuri acordate între BS și BUAT	8310.9		9703.7	41.2	9552.5	29.2	-151.2	-12.0	98.4	70.9
2921	Transferuri acordate între BS și BASS	6105.2		6023.4		5941.0		-82.5		98.6	
2922	Transferuri acordate între BS și FAOAM	2593.0		2593.0		2593.0				100.0	
3	Active nefinanciare	4006.4	1931.5	3739.4	1380.5	2843.0	810.0	-896.4	-570.5	76.0	58.7
31	Mijloace fixe	2921.1	1857.2	2686.0	1305.7	1876.4	750.3	-809.6	-555.4	69.9	57.5
	dintre care :										
3192	Investiții capitale	1802.8	1472.0	1363.2	1040.6	824.4	575.3	-538.8	-465.3	60.5	55.3
33	Stocuri de materiale circulante	1066.2	60.0	1067.8	66.8	983.1	59.7	-84.7	-7.1	92.1	89.4
34,35, 36,37	Alte active nefinanciare	-6.1	14.3	-14.4	8.0	-16.6		-2.2	-8.0	73.9	
	Informativ:										
	Cheltuieli curente	32225.7	739.1	33487.1	585.4	32171.3	365.7	-1315.8	-219.7	96.1	62.5
	Cheltuieli capitale	4769.1	1996.4	4315.4	1559.9	3307.8	842.6	-1007.6	-717.3	76.7	54.0

**Informația privind cheltuielile de personal,
numărul de unități (posturi), numărul de
angajați și salariul mediu lunar în anul 2017,
în aspectul grupelor funcționale**

Denumirea indicatorului	Cod	cheltuieli de personal executate, mii lei	numărul de unități (posturi)	numărul de angajați (persoane fizice)	salariul mediu lunar la o unitate (post), lei
1	2	3	4	5	6
TOTAL		6,077,755.3	62,441.3	60,113.0	6,361.8
<i>inclusiv:</i>					
Servicii de stat cu destinație generală	01	1,291,310.9	8,599.5	8,625.0	9,814.5
Aparare națională	02	365,650.2	3,791.5	3,826.0	6,303.2
Ordine publică și securitate națională	03	2,734,871.2	23,963.8	24,027.0	7,459.2
Servicii în domeniul economiei	04	395,106.3	5,062.0	5,113.0	5,101.5
Protecția mediului	05	55,492.3	689.0	686.0	5,264.1
Încălzirea și aer condiționat	07	297,960.8	4,286.0	3,784.0	4,543.8
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	08	89,673.5	1,470.8	1,441.0	3,985.1
Invatamint	09	713,258.3	12,391.5	10,501.0	3,762.1
Protecția socială	10	134,431.8	2,187.3	2,110.0	4,017.1

Soldul datoriei de stat externe pe creditori în anii 2015-2017

	2015		2016		2017	
	mil. USD	%	mil. USD	%	mil. USD	%
Creditori multilaterali	1 144,8	85,6%	1 214,3	82,9%	1.345,8	79,1%
AID	542,1	47,4%	564,4	46,5%	611,0	45,4%
FMI	289,5	25,3%	279,7	23,0%	296,5	22,0%
BEI	145,8	12,7%	156,3	12,9%	188,0	14,0%
BIRD	28,4	2,5%	68,2	5,6%	84,1	6,3%
FIDA	61,8	5,4%	60,5	5,0%	66,4	4,9%
BERD	50,3	4,4%	57,1	4,7%	65,6	4,9%
BDCE	27,0	2,4%	28,2	2,3%	34,2	2,5%
Creditori bilaterali	192,2	14,4%	250,4	17,1%	354,9	20,9%
Guvernul României	4,0	2,1%	65,4	26,1%	171,4	48,3%
JICA	46,7	24,3%	48,8	19,5%	50,4	14,2%
Guvernul Rusiei	53,2	27,7%	50,2	20,1%	46,3	13,1%
UniCredit (Austria)	18,8	9,8%	21,8	8,7%	24,8	7,0%
CCC (SUA)	23,5	12,2%	20,9	8,4%	18,3	5,2%
Guvernul SUA	14,8	7,7%	14,8	5,9%	14,8	4,2%
Guvernul Germaniei	12,7	6,6%	11,4	4,6%	12,0	3,4%
Guvernul Japoniei	8,3	4,3%	8,1	3,2%	7,7	2,2%
Banca germana KfW	7,0	3,7%	6,5	2,6%	7,1	2,0%
Turk Eximbank	3,2	1,7%	2,4	1,0%	1,6	0,4%
Guvernul Poloniei	-	-	-	-	0,2	0,1%
Total	1 337,0	100,0%	1 464,7	100,0%	1 700,7	100,0%

**Informație privind acordurile de împrumuturi externe
semnate/intrate în vigoare în anul 2017, pe creditori**

Creditorul	Proiectul	Suma	Data semnării/data intrării în vigoare
<i>Proiecte finanțate din surse externe</i>			
Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare	„Modernizarea serviciilor guvernamentale”	1,75 mil. USD	04 mai 2017/ 01 septembrie 2017
Banca Mondială (AID)	„Modernizarea serviciilor guvernamentale”	10,9 mil. DST (circa 15,0 mil. dolari SUA)	28 noiembrie 2017
Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare	„Modernizarea serviciilor guvernamentale”	5,0 mil. USD	28 noiembrie 2017
Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă	„Reziliență Rurală (IFAD VII)”	18,2 mil. USD	11 aprilie 2017/ 14 august 2017
Banca Europeană de Investiții	„Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza I”	80,0 mil. EUR (94,5 mil. dolari SUA)	20 decembrie 2017
Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	„Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza I”	80,0 mil. EUR (94,5 mil. dolari SUA)	20 decembrie 2017
<i>Susținerea bugetului</i>			
Uniunea Europeană (UE)	„Asistență macrofinanciară”	60,0 mil. EUR (70,6 mil. dolari SUA)	23 noiembrie 2017
<i>Adițional:</i>			
Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	„Proiectul de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare”	52,5 mil. EUR (65,4 mil. dolari SUA)	14 noiembrie 2014/ 17 ianuarie 2017 15 decembrie 2017
Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare	„Modernizarea administrării fiscale”	12,58 mil. USD	28 iunie 2016/ 25 ianuarie 2017
Banca Mondială (AID)	„Modernizarea administrării fiscale”	5,3 mil. DST (7,42 mil. dolari SUA)	28 iunie 2016/ 25 ianuarie 2017

INFORMAȚIE
PRIVIND REPARTIZAREA ȘI UTILIZAREA MIJLOACELOR
DIN FONDUL DE REZERVĂ AL GUVERNULUI ÎN ANUL 2017

mii lei

Hotărâri emise de Guvern		Beneficiarul și conținutul succint al documentului	Repartizat conform deciziilor Guvernului	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Cancelaria de Stat	11851,5	11851,5
1080	13.12.17	Pentru acoperirea cheltuielilor aferente organizării funeraliilor regretatului Alexandru Moșanu, primul președinte al Parlamentului Republicii Moldova, și regretatului Vladimir Curbet, coregraf și director artistic al Ansamblului Național Academic de Dansuri Populare "Joc,,	477,5	477,5
660	23.08.17	Pentru premierea laureaților Premiului Național pe anul 2017.	1000,0	1000,0
442	14.06.17	Pentru achiziționarea imobilului din str. Păcii, nr. 2, mun. Bălți.	10374,0	10374,0
		Ministerul Justiției	11624,0	10887,8
626	02.08.17	Pentru plata onorariilor companiilor "KPMG Advisory" SRL (România) suma echivalentă în lei a 120 000.00 euro în vederea prestării serviciilor profesionale de expertiză economico-financiară; suma echivalentă în lei a 50 000,00 euro pentru plata onorariilor companiei de avocatură "Skadden" (Republica Federală Germania), în vederea acordării suportului în reprezentarea intereselor statului în instanțele judecătorești străine și în instituțiile de arbitraj internaționale; suma echivalentă în lei a 24 000,00 euro pentru plata onorariilor expertului Tobias Tröger, profesor titular în drept la Institutul de Drept Privat și Afacerilor a Universității Goethe din Frankfurt (Republica Federală Germania), în vederea prestării serviciilor de expertiză.	4081,5	3945,5
502	03.07.17	Pentru plata onorariilor companiei Chaffetz Lindsey LLP (SUA), împreună cu „Vladimir Iurkovski” C.A în cooperare cu Schoenherr S.R.L., suma echivalentă în lei a 169 644.00 dolari SUA, conform contractului de asistență juridică.	3080,0	3018,5
289	05.05.17	Pentru plata onorariilor companiei de avocatură DLA Piper France LLP (Paris, Franța) și BAA „ACI Partners” (Republica Moldova), suma echivalentă în lei a 50 000.00 dolari SUA, pentru reprezentarea intereselor Republicii Moldova în fața Curții de Casație din Paris (Franța) la examinarea recursului înaintat de compania OOO „Комстрой” (succesoarea în drepturi a OOO „Энергоальянс”, Ucraina) împotriva deciziei Curții de Apel, Paris din 12 aprilie 2016.	997,5	777,1
50	01.02.17	Pentru plata onorariului BAA Buruiana & Partners, suma echivalentă în lei a 150 000.00 euro, conform contractului de asistență juridică în cauza „Evrobalt LLC” (Federația Rusă)) și „Kompozit LLC” (Federația Rusă) versus Republica Moldova, pendinte la Institutul de Arbitraj pe lângă Camera de Comerț din Stockholm (Suedia).	3465,0	3146,7
		Ministerul Afacerilor Interne	33,3	33,3

Hotărâri emise de Guvern		Beneficiarul și conținutul succint al documentului	Repartizat conform deciziilor Guvernului	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
231	14.04.17	Pentru acoperirea cheltuielilor de deplasare (transport, diurnă, cazare) membrilor delegației oficiale privind prezentarea Raportului periodic (al X-lea și al XI-lea) al Republicii Moldova asupra implementării Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială în cadrul sesiunii a 92-a a Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale al Organizației Națiunilor Unite, or. Geneva.	33,3	33,3
		Ministerul Apărării	799,8	413,6
80	16.02.17	Pentru acoperirea cheltuielilor aferente confecționării Crucii comemorative "Participant la lichidarea consecințelor catastrofei din 1986 de la Centrala Atomoelectrică Cernobîl ", legitimației aferente, baretei de substituție și a cutiei capitonate, precum și pentru elaborarea schițelor acestora.	799,8	413,6
		Ministerul Culturii	220,5	220,1
51	01.02.17	Pentru acoperirea cheltuielilor aferente organizării funeraliilor regretatului Ion Ungureanu.	220,5	220,1
		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	29,1	29,1
231	14.04.17	Pentru acoperirea cheltuielilor de deplasare (transport, diurnă, cazare) membrilor delegației oficiale privind prezentarea Raportului periodic (al X-lea și al XI-lea) al Republicii Moldova asupra implementării Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială în cadrul sesiunii a 92-a a Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale al Organizației Națiunilor Unite, or. Geneva.	29,1	29,1
		Ministerul Tineretului și Sportului	3950,0	3950,0
53	01.02.17	În scopul premierii sportivilor pentru performanțele obținute la ediția a XXXI-a a Jocurilor Olimpice de vară și ediția a XV-a a Jocurilor Paralimpice din anul 2016, or. Rio de Janeiro, Brazilia, precum și a antrenorilor, medicilor și maseurilor.	3950,0	3950,0
		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	2127,5	795,1
1080	13.12.17	Pentru acoperirea cheltuielilor aferente organizării funeraliilor regretatului Alexandru Moșanu, primul președinte al Parlamentului Republicii Moldova, și regretatului Vladimir Curbet, coregraf și director artistic al Ansamblului Național Academic de Dansuri Populare "Joc,,.	299,7	239,9
660	23.08.17	Pentru desfășurarea Galei Premiului Național, ediția 2017.	327,8	311,1
58	06.02.17	Cheltuieli pentru realizarea acțiunilor culturale consacrate aniversării a 80-a a compozitorului Eugen Doga.	1500,0	244,0
		Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	15000,0	15000,0
573	19.07.17	Pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a Instituției medico-sanitare publice „Spitalul Clinic Republican”.	15000,0	15000,0
		Biroul Relații Interetnice	33,3	32,3
231	14.04.17	Pentru acoperirea cheltuielilor de deplasare (transport, diurnă, cazare) membrilor delegației oficiale privind prezentarea Raportului periodic (al X-lea și al XI-lea) al Republicii Moldova asupra implementării Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială în cadrul sesiunii a 92-a a Comitetului pentru Eliminarea	33,3	32,3

Hotărâri emise de Guvern		Beneficiarul și conținutul succint al documentului	Repartizat conform deciziilor Guvernului	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Discriminării Rasiale al Organizației Națiunilor Unite, or. Geneva.		
		Acțiuni Generale	145,6	145,0
1134	20.12.17	Pentru achitarea datoriei formate la plata contribuției de membru a Confederației Naționale a Patronatului pentru anii 2015- 2016 la Organizația Internațională a Patronilor, suma echivalentă în lei a 8 379 GHF.	145,6	145,0
		Total	45814,6	43357,8

INFORMAȚIE
PRIVIND REPARTIZAREA ȘI UTILIZAREA MIJLOACELOR DIN
FONDUL DE INTERVENȚIE AL GUVERNULUI
în anul 2017

mii lei

Hotărâri emise de Guvern		Beneficiarul și conținutul succint al documentului	Repartizat conform deciziilor Guvernului	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Ministerul Afacerilor Interne	3247,5	3244,0
771	29.09.17	Recuperarea cheltuielilor suportate la lichidarea consecințelor calamităților naturale din perioada 21 aprilie- 2 mai 2017 (achiziționarea serviciilor de transport auto).	2631,9	2631,4
78	15.02.17	Pentru recuperarea cheltuielilor suportate la lichidarea consecințelor situațiilor excepționale în raioanele din sudul Republicii Moldova, cauzate de calamitățile naturale din perioada 17-20 ianuarie 2016 și 18-19 iunie 2016.	615,6	612,6
		Ministerul Apărării	1862,3	1862,3
771	29.09.17	Pentru recuperarea cheltuielilor suportate la lichidarea consecințelor situațiilor excepționale în raioanele din sudul Republicii Moldova, cauzate de calamitățile naturale din perioada 17-20 ianuarie 2016 și 18-19 iunie 2016.	1862,3	1862,3
		Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	15451,3	15451,3
1138	20.12.17	Pentru diminuarea consecințelor înghețurilor târzii din primăvara anului 2016.	15451,3	15451,3
		Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	77,7	
78	15.02.17	Pentru recuperarea cheltuielilor suportate la lucrările de rumurilor locale pent intervențiile de urgență din perioada 2016.	77,7	
		Agenția Rezerve Materiale	10854,7	10854,6
834	18.10.17	Pentru achiatrea costului bunurilor materiale eliberate din rezervele materiale de stat și mobilizare.	1784,3	1784,2
78	15.02.17	Recuperarea costului bunurilor materiale eliberate din rezervele materiale de stat pentru lichidarea consecințelor ploilor abundente din iunie 2016.	9070,4	9070,4
		Autorități Publice Centrale, total	31493,5	31412,2
		Raionul Criuleni	150,0	150,0
1010	21.11.17	Pentru suportul familiilor care au avut de suferit de pe urma accidentului de la mina de piatra din satul Pascani, raionul Criuleni.	150,0	150,0
		Raionul Cimișlia	3001,2	2696,4
771	29.09.17	Pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale din 20 aprilie 2017 și 13-14 mai 2017. (Primăria orașului Cimișlia - reparația drumurilor locale și infrastructurii suma de 1311.1 mii lei. Reparația caselor de locuit (9 case) suma de 344.6 mii lei; Primăria satului Satul Nou - reparația acoperișului casei de cultură suma de 1145.5 mii lei; Primăria satului Selemet - recuperarea prejudiciului cauzat instituțiilor publice în urma calamităților naturale din perioada 20-21 aprilie 2017 suma de 200.0 mii lei).	3001,2	2696,2

Hotărâri emise de Guvern		Beneficiarul și conținutul succint al documentului	Repartizat conform deciziilor Guvernului	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Raionul Drochia	462,0	462,0
771	29.09.17	Pentru reparația acoperișului Școlii sportive raionale din orașul Drochia, care a fost efectuată în urma calamităților naturale din 26 iunie 2017.	462,0	462,0
		Consiliul Raional Edineț	3905,0	3883,7
78	15.02.17	Pentru proiectarea și reconstrucția podului de acces spre intravilanul satului Trinca, deteriorat în urma ploilor abundente din vara anului 2014.	3905,0	3883,7
		Consiliul Raional Foresti	224,9	224,9
78	15.02.17	Pentru lichidarea consecințelor situației excepționale cauzate de ploile torențiale din perioada 31 mai - 3 iunie 2016.	224,9	224,9
		Consiliul Raional Leova	530,4	529,7
78	15.02.17	Pentru restabilirea drumului local și a podului din satul Cociulia Nouă, comuna Băiuș, afectate de ploile torențiale din perioada 31 mai - 3 iunie 2016.	530,4	529,7
		Consiliul Raional Soroca	40,0	40,0
78	15.02.17	Pentru procurarea locuinței familiei cet. Pinzari Natalia, satul Schineni, a cărei casă a fost deteriorată în urma incendiului din 18 ianuarie 2016.	40,0	40,0
		Consiliul Raional Ungheni	1483,4	1211,7
771	29.09.17	Pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale din 26 iunie 2017. (Consiliul Raional Ungheni suma de 597.5 mii lei pentru reparația Gimnaziului "Cavciuc Mihail" din satul Bușila; Primăria satului Negurenii vechi suma de 32.9 mii lei pentru reparația casei de cultură; Primăria satului Teșcurenii suma de 432.2 mii lei pentru reparația Grădiniței de copii "Mărțișor"; Primăria satului Buciumeni suma de 263.1 mii lei pentru reparația gimnaziului; Primăria satului Boghenii Noi suma de 115.0 mii lei pentru reparația depozitului de păstrare a baloților de paie).	1440,6	1168,9
78	15.02.17	Pentru reparația acoperișului grădiniței-creșă "Andrieș,, din satul Rădenii Vechi, care a fost deteriorat de vântul puternic din 12 octombrie 2016.	42,8	42,8
		Consiliul sătesc Lipcenii, raionul Rezina	172,0	172,0
381	31.05.17	Pentru procurarea casei de locuit pentru familia Burlacu Octavian și Elena, satul Lipcenii, raionul Rezina, sinistrați în urma incendiului din vara anului 2015.	172,0	172,0
		Autorități Publice Locale, total	9968,9	9370,4
		Total	41462,4,2	40782,6

**Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat,
în 9 luni ale anului 2017**

Întru executarea prevederilor art.76 alin. (1) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014, art.21 al Legii nr.121-XVI din 4.05.2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice, Ministerul Finanțelor efectuează monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în vederea obținerii unei imagini pertinente cu privire la situația economico-financiară a entităților cu capital de stat, precum și cu privire la riscurile bugetar-fiscale aferente activității acestora. Potrivit Regulamentului privind monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 56 din 17.01.2018, monitoringul financiar este procesul de selectare, prelucrare și analiză a indicatorilor activității economico-financiare a entităților.

Astfel, la situația din 30.09.2017, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice subordonată Guvernului (în continuare - Agenția Proprietății Publice) sunt incluse:

- 236 întreprinderi de stat, cu capital social în mărime de 6340,0 mil.lei;
- 96 societăți comerciale cu capital de stat (societăți pe acțiuni), cu capital social total în mărime de 4958,4 mil.lei, din care proprietatea statului - 3762,4 mil. lei sau 75,9 la sută. Din numărul total al societăților comerciale, 70 societăți comerciale dețin capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 3413,9 mil. lei, din care proprietatea statului constituie 3254,9 mil. lei sau 95,3 la sută.

Tabelul 1. Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat, la situația din 30.07.17

	Întreprinderi de stat	Societăți comerciale	
		cu cota statului în capitalul social	din care: cu cota statului mai mare de 50%
Total conform Registrului patrimoniului public	236	96	70
din care:			
- pe teritoriul Ucrainei	6	-	-
- în procedura lichidării, reorganizării sau insolvenței	28	36	22
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la Agenția Servicii Publice	20	14	11
Inchuse în Lista monitorizată de MF, la 30.09.2017	182	-	37
Nu au prezentat rapoartele statistice sau nu au fost incluse în sfera de cercetare a BNS	15	-	3
Supuse de facto monitoringului financiar la 30.09.2017	167	-	34

În perioada analizată, au fost supuse monitorizării financiare de facto 167 întreprinderi de stat și 34 societăți pe acțiuni, inclusiv 13 societăți pe acțiuni cu capital integral de stat, care au prezentat rapoartele „Cercetare statistică trimestrială nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii” în modul stabilit (în continuare raport statistic) și au fost incluse în sfera de cercetare a Biroului Național de Statistică.

Tabelul 2. Informația consolidată a principalilor indicatori economici ai întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital majoritar de stat în 9 luni ale anului 2017

(mil.lei)

Total	Întreprinderi de stat			Societăți pe acțiuni		
	9 luni, 2016	9 luni, 2017	abaterea, conform bazei comparabile	9 luni, 2016	9 luni, 2017	abaterea, conform bazei comparabile
Venituri din vânzări	5629,9	5130,1	+155,8	9464,0	9492,0	+94,4
Costuri și cheltuieli	5586,7	5309,4	+307,4	5488,3	5737,8	+330,5
Achitățile impozitelor și taxelor în BPN	1040,1	1098,4	+58,3	794,5	847,6	+53,1
Obligații fiscale față de BPN (la 30.09.2017)	129,7	138,5	+8,8	6,3	7,0	+0,7

La studierea rezultatelor monitoringului financiar al întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat, urmează a se ține cont de faptul că, unele din entitățile economice nu au fost supuse monitorizării financiare pentru trimestrul I, trimestrul II sau trimestrul III al anului 2016. Totodată, Î.S. „Cantina Cancelariei de Stat” fie nu a fost inclusă în sfera de cercetare a Biroului Național de Statistică fie nu a prezentat raportul statistic pentru trimestrul II și trimestrul III al anului 2017, iar Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Briceni” nu a prezentat raportul statistic pentru trimestrul I al anului 2017.

În acest sens, întru neadmiterea distorsionării datelor, evoluția per general a veniturilor din vânzări și costurilor și cheltuielilor va fi analizată luând în calcul baza comparabilă a entităților economice, ce nu include, pentru 9 luni ale anului 2017, valoarea indicatorilor întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni, sus-evidențiate.

I. Sinteza rezultatelor activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat

Conform datelor cumulate (pentru trimestrul I, II și III) ale raportului statistic, se constată că *întreprinderile de stat au înregistrat venituri din vânzări aferente activității desfășurate în 9 luni ale anului 2017 în mărime de 5130,1 mil. lei*. Conform bazei comparabile, valoarea veniturilor din vânzări încasate de întreprinderile de stat este de 5043,7 mil. lei, fiind cu 155,8 mil. lei mai mare față de 9 luni ale anului 2016. Majorarea respectivă a fost generată în mare parte, de creșterea cu peste 1,0 mil. lei a veniturilor din vânzări a 46 întreprinderi de stat, cele mai considerabile majorări fiind reflectate în tabelul 3. În particular, din numărul total al întreprinderilor de stat, conform bazei comparabile, la 87 întreprinderi de stat veniturile din vânzări s-au majorat cu 326,8 mil. lei, iar la alte 48 întreprinderi de stat - veniturile s-au micșorat cu 171,0 mil. lei. Totodată, e de menționat că Î.S. „Moldtranselectro” nu a înregistrat venituri din vânzări pe parcursul a 9 luni, 2017, înregistrând doar costuri și cheltuieli.

Totodată, din 48 întreprinderi de stat cu micșorări ale veniturilor din vânzări, 13 întreprinderi de stat au înregistrat diminuări ale veniturilor din vânzări mai mari de 1 milion lei, dintre acestea evidențiindu-se: Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” (cu 134,0 mil. lei), Î.S. „Centrul Național pentru Frecvențe Radio” (cu 4,7 mil. lei), Î.S. Sanatoriul-Preventoriu de bază „Constructorul” (cu 3,9 mil. lei), Î.S. „Servicii Pază” (cu 3,3 mil. lei), Î.S. „Silvo-Cinegetică Cimișlia” (cu 3,2 mil. lei).

De asemenea, s-a constatat că, *societățile pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat au obținut în 9 luni ale anului 2017 venituri din vânzări în mărime de 9492,0 mil. lei.* Conform bazei comparabile, veniturile din vânzări ale societăților pe acțiuni constituie 9486,9 mil. lei, majorându-se per total, cu 94,4 mil. lei față de 9 luni, 2016. Acest fapt se datorează majorării cu 858,9 mil. lei a veniturilor din vânzări, la 21 societăți pe acțiuni sau 61,8% din societățile pe acțiuni monitorizate.

Influența pozitivă a majorării veniturilor din vânzări la societățile pe acțiuni a fost parțial diminuată de micșorarea conform bazei comparabile a veniturilor din vânzări la alte 9 societăți sau 26,5% din societățile pe acțiuni monitorizate, în suma totală de 764,5 mil. lei, unde 7 societăți pe acțiuni înregistrează diminuarea veniturilor din vânzări cu peste 1 milion lei (din care la S.A. „Moldtelecom” acestea s-au diminuat cu 351,1 mil. lei și la S.A. „Energocom” - cu 344,3 mil. lei).

Micșorarea veniturilor din vânzări, la întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului precedent, poate condiționa micșorarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă un risc fiscal pentru bugetul public național.

Tabelul 3. Întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări, în 9 luni ale anului 2017 (mil. lei)

<i>Nr.</i>	<i>Denumirea agentului economic</i>	<i>Majorarea față de 9 luni, 2016</i>
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	97,3
2.	Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”	58,5
3.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	28,4
4.	Î.S. „Moldelectrica”	9,9
5.	Î.S. „Combinatul de Vinuri de Calitate „Mileștii Mici”	7,7
6.	Î.S. pentru Silvicultură „Hîncești-Silva”	7,6
7.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	6,8
8.	Î.S. „Fiscservinform”	5,8
9.	Î.S., Centrul de Telecomunicații Speciale”	5,3
10.	Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	5,2
11.	Î.S. „Poșta Moldovei”	4,9
12.	Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Centru” din Ungheni	4,2
13.	S.A. „Metalferos”	454,0
14.	S.A. „RED-Nord”	124,4
15.	S.A. „Termoelectrica”	102,9
16.	S.A. Drumuri „Criuleni”	46,6
17.	S.A. „Combinatul de Vinuri „Cricova”	28,6

<i>Nr.</i>	<i>Denumirea agentului economic</i>	<i>Majorarea față de 9 luni, 2016</i>
18.	S.A. Drumuri „Bălți”	22,4
19.	S.A. „RED-Nord-Vest”	15,1
20.	S.A. Drumuri „Strășeni”	15,0
21.	S.A. Drumuri „Orhei”	13,1
22.	S.A. Drumuri „Soroca”	6,2
23.	S.A. „CET Nord”	5,0
24.	S.A. Drumuri „Cimișlia”	4,5

Totodată, conform datelor cumulate ale raportului statistic, *întreprinderile de stat* aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în 9 luni, 2017 în sumă de 5309,4 mil. lei. Potrivit bazei comparabile, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de întreprinderi este de 5227,1 mil. lei, cu 307,4 mil. lei mai mult comparativ cu 9 luni, 2016.

În același timp, *societățile pe acțiuni* aveau înregistrate costuri și cheltuieli aferente activității desfășurate în 9 luni ale anului 2017 în sumă de 5737,8 mil. lei. Potrivit bazei comparabile, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de societăți este de 5729,9 mil. lei, majorându-se cu 330,5 mil. lei față de 9 luni ale anului 2016.

Concomitent, *potrivit datelor privind fluxul și stocul împrumuturilor interne*, sistematizate de Ministerul Finanțelor în temeiul Legii nr. 419-XVI din 22.12.2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, se atestă că întreprinderile de stat monitorizate, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat, la situația din 30.09.2017, un sold al împrumuturilor în mărime totală de 433,4 mil. lei, dintre care 9,6 mil. lei constituie suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate (stoc de arierate), iar societățile pe acțiuni au înregistrat, la situația din 30.09.2017, un sold al împrumuturilor interne în sumă de 1028,4 mil. lei, din care 1,31 mil. lei constituie stocul de arierate.

Tabelul 4. Informația privind soldul împrumuturilor interne a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni la situația din 30.09.2017, mil. lei

<i>Nr.</i>	<i>Debitorul</i>	<i>Sold la 30.09.2017</i>	<i>Stoc de arierate</i>
1.	Î.S. „Rusca”	0,3	-
2.	Î.S. Compania Aeriană „AIR Moldova”	227,0	2,8
3.	Î.S. Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Bălți”	0,8	0,8

4.	Î.S. „Cartuş”	1,9	-
5.	Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”	12,6	0,3
6.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	136,9	-
7.	Î.S. Editura „Universul”	5,7	5,7
8.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chişinău”	48,2	-
9.	S.A. „Răut”	6,9	-
10.	S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”	209,4	-
11.	S.A. „Aqua-Prut”	1,3	1,3
12.	S.A. „Barza Albă”	4,8	-
13.	S.A. „Moldtelecom”	703,9	-
14.	S.A. Combinatul de Panificaţie din Chişinău „FRANZELUŢA”	40,1	-
15.	S.A. „Sanfarm-Prim”	12,5	0,01
16.	S.A. „Red Nord-Vest”	30,6	-
17.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	18,9	-
Total		1461,8	10,91

Totodată remarcăm că, la situaţia din 30.09.2017, unele întreprinderi de stat aflate în procedură de insolabilitate, care au contractat anterior credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an şi mai mare, au înregistrat un sold al împrumuturilor în volum de 123,4 mil. lei, care constituie stoc de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate, şi anume: Î.S. Staţiunea Didactico-Experimentală „Codrul” - 1,96 mil. lei, Î.S. „Combinatul de Produse Alimentare din Bălţi” - 42,5 mil. lei, Î.S. Uzina de bijuterii din Chişinău „Giuvaier” - 7,34 mil. lei, Î.S. „Moldresurse” - 71,5 mil. lei şi Î.S. Staţiunea Didactico-Experimentală „Chetrosu” - 0,1 mil. lei.

Suplimentar, la situaţia din 30.09.2017, S.A. „Aroma”, aflată în procedura insolabilităţii înregistrează un sold al împrumuturilor contractate de la băncile comerciale pe o perioadă de un an şi mai mare în volum de 80,7 mil. lei, din care stocul de arierate constituie 74,5 mil. lei, iar S.A. „Vinuri-Ialoveni” - 17,5 mil. lei (arierate).

Potrivit informaţiei privind datoriile întreprinderilor de stat şi societăţilor pe acţiuni beneficiare de credite recreditate din surse interne şi externe acordate prin intermediul Ministerului Finanţelor se menţionează că, la situaţia din 30.09.2017, Î.S. „Moldtraselectro” dispune de datorii pe împrumuturi recreditate din surse interne şi externe faţă de Ministerul Finanţelor, în mărime de 37,3 mil. lei şi 1,62 mil. dolari SUA, termenul achitării cărora este expirat, iar Î.S. „Moldelectrica” – 13,1 mil. dolari SUA şi 2,0 mil. EUR. Totodată, Î.S. „Moldtraselectro” are datorie pe împrumutul extern acordat sub garanţia statului în mărime de 0,86 mil. dolari SUA (15,2 mil. lei), iar Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chişinău” – 0,06 mil. dolari SUA (1,1 mil. lei).

Concomitent, remarcăm că Î.S. Combinatul Vitivinicol „Naţional-Vin” aflat în procedură de insolabilitate din 2011, dispune de datorii pe împrumuturi

recreditate din surse externe față de Ministerul Finanțelor, în mărime de 1,2 mil. dolari SUA.

De asemenea, la situația din 30.09.2017, față de Ministerul Finanțelor, S.A. „Termoelectrica” dispune de datorii pe împrumuturi recreditate din surse externe în mărime de 24,6 mil. dolari SUA și S.A. „CET-Nord” – 0,07 mil. EUR, iar Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 0,2 mil. EUR.

În același timp, *potrivit informațiilor privind fluxul și stocul împrumuturilor externe*, se atestă că la situația din 30.09.2017, S.A. „Moldtelecom” înregistrează un sold al împrumuturilor externe în sumă de 0,02 mil. dolari SUA (0,38 mil. lei).

Neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe, precum și cele acordate sub garanția statului devine obligațiune convențională de stat, fapt ce creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea acestor obligațiuni generează riscul financiar de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

II. Defalcări/dividende din profitul net achitate în anul 2017

Conform prevederilor Legii nr.230 din 10.11.2017 pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2016 nr. 279 din 16.12.2016, entitățile urmau să transfere defalcări și dividende în bugetul de stat pentru rezultatele obținute în anul 2016 în sumă de 41,5 mil.lei și respectiv, 121,8 mil.lei.

Astfel, conform datelor Trezoreriei de Stat, pentru rezultatele obținute în anul 2016, întreprinderile de stat au transferat în anul 2017 la bugetul de stat defalcări în valoare totală de 44,375 mil.lei, conform rectificărilor la Legea bugetului de stat pe anul 2017 rata îndeplinirii fiind de 106,9%, iar societățile pe acțiuni au transferat dividende în mărime de 122,731 mil.lei, conform rectificărilor prenotate rata îndeplinirii fiind de 100,8 la sută.

Concomitent, remarcăm că potrivit Hotărîrii Guvernului nr. 944 din 01.08.2016, Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „Moldatsa” a fost scutită de la plata în buget a defalcărilor din profitul net obținut în anul 2015 cu condiția achitării defalcărilor din profitul net obținut în anul 2016 în mărime de 50,0 la sută. Suma defalcărilor transferate la bugetul de stat de către Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „Moldatsa” în anul 2017 a constituit 1884,8 mii lei sau 50% din profitul net obținut în anul 2016.

III. Audit extern

În conformitate cu art.13¹ al Legii nr.146-XIII din 16.06.1994 cu privire la întreprinderea de stat, auditul obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2016 s-a efectuat la întreprinderile care au depășit, pentru ultimele două perioade consecutive de gestiune precedente, limitele a două din următoarele criterii:

- capital social – 500,0 mii lei;
- total venituri – 10000,0 mii lei;
- numărul mediu scriptic al personalului în perioada de gestiune – 100 persoane.

Totodată, potrivit art. 89 alin.(1) al Legii nr.1134-XIII din 2.04.1997 privind societățile pe acțiuni, auditul obligatoriu al situațiilor financiare anuale se efectuează la societatea în care cota statului depășește 50% din capitalul social.

De asemenea, în conformitate cu cadrul legal enunțat, administratorul întreprinderii de stat și organul executiv al societății pe acțiuni în care cota statului reprezintă 50% plus o acțiune urmează să prezinte Ministerului Finanțelor copia de pe raportul auditorului.

Analizând situațiile financiare ale întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital majoritar sau integral de stat pentru perioada anilor 2014-2015, s-a estimat că situațiile financiare pentru anul 2016 urmau a fi supuse auditului obligatoriu la 67 întreprinderi de stat (sau 36,0% din întreprinderile care activează și sunt monitorizate) și 36 societăți pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat (100% din cele supuse monitoringului financiar).

Conform situației din 31.12.2017, au fost prezentate Ministerului Finanțelor copiile rapoartelor de audit aferente situațiilor financiare pentru anul 2016 a 35 întreprinderi de stat și 15 societăți pe acțiuni. Totodată, 9 întreprinderi de stat, care nu au fost supuse auditului obligatoriu, dar l-au petrecut la decizia consiliului de administrație, au prezentat copiile rapoartelor de audit aferente situațiilor financiare pentru anul 2016.

De asemenea, se remarcă că în conformitate cu Legea nr. 246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală cu modificările și completările ulterioare, a fost abrogată Legea nr.146-XIII din 16.06.1994 cu privire la întreprinderea de stat. Respectiv, potrivit art.19 din Legea nr. 246 din 23.11.2017, auditul obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2017 se efectuează la întreprinderile de stat care depășesc, pentru ultimele două perioade consecutive de gestiune precedente, limitele a două din următoarele criterii:

- capitalul social - 500000 de lei;
- totalul veniturilor - 10000000 de lei;
- numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune - 100.

Analizând indicatorii financiari ai întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital majoritar sau integral de stat pentru perioada anilor 2015-2016, se estimează că situațiile financiare pentru anul 2017 urmează a fi supuse auditului obligatoriu la 64 întreprinderi de stat (sau 37,4% din întreprinderile care activează și sunt supuse monitoringului financiar) și 35 societăți pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat (100% din cele supuse monitoringului financiar). Copiile de pe rapoartele auditorului urmează a fi prezentate Ministerului Finanțelor pe parcursul anului 2018.